

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

ЗАШТИЋЕНО СТАНИШТЕ

“Мали вријачки рит”

ПРЕДЛОГ ЗА СТАВЉАЊЕ ПОД ЗАШТИТУ
КАО ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА III КАТЕГОРИЈЕ

- СТУДИЈА ЗАШТИТЕ -

НОВИ САД, 2012.

Иницијативу за заштиту Малог вршачког рита покренуло је током 2005. године природњачко друштво „ГЕА“ из Вршца.

Полазећи од свог средњорочног и годишњег програма рада, Завод за заштиту природе Србије извршио је 2007. године вредновање подручја Малог вршачког рита.

Студија заштите Парк природе „Мали вршачки рит“ завршена је 2008. године и предата Општини Вршац ради доношења акта о заштити.

Покрајински завод за заштиту природе извршио је током 2011. године усклађивање Студије са Законом о изменама и допунама Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“ 36/2009, 88/10 и 91/10). Студију заштите Заштићеног станишта „Мали вршачки рит“ достављамо Општини Вршац ради доношења акта о заштити.

Директор Завода

Нови Сад, 2012.

Др Биљана Пањковић

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

Студија заштите:

ЗАШТИЋЕНО СТАНИШТЕ
"МАЛИ ВРШАЧКИ РИТ"

ПРЕДЛОГ ЗА СТАВЉАЊЕ ПОД ЗАШТИТУ
КАО ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ III КАТЕГОРИЈЕ

Руководилац заштите:

мр Никола Стојнић

Стручни тим:

мр Весна Хабијан-Микеш
Владимир Добретић, дипл. биолог
мр Јадранка Делић
мр Наташа Пил
Недељко Ковачев, дипл. географ
Ранко Перић, дипл. биолог
Бранко Ковачевић, дипл. инж. шумарства
Тања Бошњак, дипл. инж. мелиорације
Клара Сабадош, дипл. биолог
Јелена Станишић, дипл. биолог
Милка Бањац, дипл. правник
Драган Чалакић, геометар

Компјутерска обрада:

Снежана Ђекић, административни техничар
Лидија Маринковић, дипл. инж. инф.

Картографска обрада:

Драган Чалакић, геометар

Спољни сарадници:

мр Бошко Миловановић– Географски институт Јован
Цвијић САНУ

Миливој Вучановић, чувар природе – ЈП „Варош“,
Вршац

Директор:

др Биљана Пањковић

Нови Сад, 2012. година

САДРЖАЈ**ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОГА ЗА ПОКРЕТАЊЕ ЗАШТИТЕ****1****I ИДЕНТИФИКАЦИОНА ЛИСТА****3**

I 1. НАЗИВ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	3
I 2. ВРСТА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	3
I 3. КАТЕГОРИЈА	3
I 4. КАТЕГОРИЈА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ СВЕТСКЕ УНИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN)	3
I 5. МЕЂУНАРОДНИ СТАТУС ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	3
I 6. ОСНОВНЕ ПРИРОДНЕ И СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ	3
I 7. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	4
I 8. ГРАНИЦЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	4
I 9. ПОВРШИНА	5
I 10. ВЛАСНИШТВО	7
I 11. ИСТОРИЈАТ ЗАШТИТЕ	7

II ОПИС ПРИРОДНИХ, СТВОРЕНИХ И ПРЕДЕОНИХ ОДЛИКА**9**

II 1. ПРИРОДНЕ ОДЛИКЕ	9
II 1.1. Историјат истраживања	9
II 1.2. Положај	9
II 1.3. Геоморфологија и геологија	9
II 1.4. Хидрологија	12
II 1.5. Клима	15
II 1.6. Планктонске заједнице	18
II 1.7. Флора и вегетација	20
II 1.8. Шуме и газдовање шумама	25
II 1.9. Фауна инсеката	26
II 1.10. Фауна водоземаца и гмизаваца	28
II 1.11. Фауна птица	32
II 1.12. Фауна сисара	35
II 2. ПРЕДЕОНЕ ОДЛИКЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	37
II 2.1. Предеоне одлике заштићеног подручја	37
II 2.2. Историјат предела	37
II 3. СТВОРЕНЕ ОДЛИКЕ	38
II 3.1. Културно-историјско наслеђе	38
II 3.2. Насеља и инфраструктура	38
II 3.3. Становништво	39
II 3.4. Ресурси	39
II 3.5. Делатности	40
II 3.6. Постојећа просторно-планска и пројектна документација	40

III ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПОДРУЧЈА**41**

III 1. ФАКТОРИ УГРОЖАВАЊА	41
---------------------------	----

IV ВРЕДНОВАЊЕ И ТЕМЕЉНЕ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	47
IV 1. СУШТИНСКЕ ОДЛИКЕ И ВРЕДНОСТИ ДОБРА	47
IV 2. ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ЗАШТИТУ	48
IV 3. ЗНАЧАЈ И ФУНКЦИЈА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	49
IV 4. МОГУЋИ ПРАВЦИ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА	50
V РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ	51
V 1. РЕЖИМ ЗАШТИТЕ II (другог) СТЕПЕНА	52
V 2. РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III (трећег) СТЕПЕНА	53
V 3. МЕРЕ ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА	54
VI КОНЦЕПТ ЗАШТИТЕ И УНАПРЕЂЕЊА И МОГУЋЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА	55
VI 1. КОНЦЕПТ ЗАШТИТЕ	55
VI 2. СМЕРНИЦЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ	55
VI 3. МОГУЋЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА	56
VI 4. АНАЛИЗА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА, ДОКУМЕНТАЦИЈА О УСКЛАЂИВАЊУ ПОТРЕБА ЗАШТИТЕ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА	57
VII УПРАВЉАЊЕ	59
VII 1. НАЧИН УПРАВЉАЊА И ОБАВЕЗЕ УПРАВЉАЧА	59
VII 2. ФИНАНСИРАЊЕ	63
VII 3. КАДРОВСКА И ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ УПРАВЉАЧА	64
VII 4. ПРОЦЕНА СОЦИОЕКОНОМСКИХ ЕФЕКТА ЗАШТИТЕ	65
VII 5. ПРЕДЛОГ УПРАВЉАЧА	66
VIII ЛИТЕРАТУРА	67
IX ПРИЛОЗИ	
Прилог 1: Списак идентификованих биљних врста (више биљке) на стаништима Малог вршачког рита	
Прилог 2: Биљне врсте значајне за очување биодиверзитета	
Прилог 3: Преглед фауне птица Малог вршачког рита	
Прилог 4: Извод из листа непокретности	
X КАРТОГРАФСКИ ПРИКАЗ	
Прилог 1: Географски положај природног добра у Србији	
Прилог 2: Географски положај природног добра у Србији (1:300.000)	
Прилог 3: Прегледна карта са границом и режимима заштите (1:25.000)	
Прилог 4: Прегледна карта са границом и режимима заштите за Одлуку о заштити	

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОГА ЗА ПОКРЕТАЊЕ ЗАШТИТЕ

Велика пространства Војводине до 19. века била су често и у великој мери плављена. Будући да се Војводина налази на највећем речном чворишту у Европи, безмало трећину површине заузимале су реке, баре, ритови, мочваре и влажне ливаде. Ова динамична и високо продуктивна станишта је настањивао бујан и разноврстан живи свет, а међу њима и уз њих био је и човек. У одређеном стадијуму цивилизацијског развоја, људска друштва на овим просторима престала су да живе у складу са околним ритовима и започела су процес њихове измене. Исушивањем и одводњавањем, прокопавањем канала и подизањем насипа, влажна подручја су једно за другим нестајала и уступала место обрадивим површинама. Овај процес отишао је предалеко, до те мере да су ритови Војводине сведени на бледе сенке некадашњег сјаја. Драстично је умањен њихов значај у пречишћавању вода, регулацији поплава и ублажавању климе. Неке врсте које су живеле у ритовима су нестале, а многе су доведене на руб опстанка. Са увиђањем важности заштите природе, све су чешћа опредељења за очување влажних подручја.

Мали вршачки рит је током више година нарушаван и исушиван, али се ипак одржао, те данас представља влажно подручје изузетног потенцијала. Предлаже се за заштиту као Заштићено станиште, будући да је мозаик влажних и сувих ливада, бара и шумарака значајан за очување популација дивљих врста. Међу њима се посебно истичу сиљавина (*Peucedanum officinale*), звјездичица (*Aster sedifolius*), сиротињска трава (*Glyceria declinata*), степски гуштер (*Podarcis taurica*), патка њорка (*Aythya nyroca*) и прдавац (*Crex crex*). Проглашењем Малог вршачког рита за заштићено станиште оствариће се основни циљеви заштите станишта, наведени у члану 32. Закона о заштити природе (Сл. Гласник РС 36/09, 88/10, 91/10), а то су: заштита ретких типова станишта, обезбеђивање повољног стања популација и омогућавање несметаног одвијања животних фаза дивљих врста, омогућавање протока гена, обезбеђивање миграторних путева и одморишта и омогућавање научних истраживања, образовања и управљања популацијама. Ово подручје чини јединствену еколошку целину са Пределом изузетних одлика „Вршачке планине“, заштићеним подручјем у непосредној близини. Како би се ова повезаност остварила и на формалном плану и омогућило дугорочно одржање овог склада, потребно је успоставити заштиту и на Малом вршачком рити. Ова студија представља неопходан почетни корак на остварењу тог циља.

I ИДЕНТИФИКАЦИОНА ЛИСТА

I ИДЕНТИФИКАЦИОНА ЛИСТА

I 1. НАЗИВ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

"МАЛИ ВРШАЧКИ РИТ"

I 2. ВРСТА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Заштићено станиште - Закон о заштити природе („Сл. гласник РС“, број 36/2009, 88/2010, 91/2010)

I 3. КАТЕГОРИЈА

III категорија - заштићено подручје локалног значаја, односно великог значаја. Члан 17 Закона о изменама и допунама Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, број 88/2010, 91/2010).

I 4. КАТЕГОРИЈА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ СВЕТСКЕ УНИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN)

Категорија IV: Подручје управљања стаништима и врстама (Habitat and species management area).

I 5. МЕЂУНАРОДНИ СТАТУС ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Мали вршачки рит се налази у обухвату граница IBA подручја (међународно значајног станишта птица - Important Bird Area RS 015) „Вршачке планине“. Ово подручје обухвата 12.069 хектара. У оквиру њега налази се цело подручје „Малог вршачког рита“ предвиђено за заштиту, шире подручје Малог вршачког рита у окружењу, као и Вршачке планине са падинама. Најважнији критеријум за номинацију целокупног подручја је гнежђење патке њорке (*Aythya nyroca*).

I 6. ОСНОВНЕ ПРИРОДНЕ И СТЕЧЕНЕ ВРЕДНОСТИ

Подручје које се предлаже за заштиту одликују влажне и суве ливаде, баре и тршћаци, са карактеристичним представницима живог света. Међу њима се

посебно издвајају ретке и угрожене врсте попут сиљавине (*Peucedanum officinale*), звјездичице (*Aster sedifolius*), сиротињске траве (*Glyceria declinata*), степског гуштера (*Podarcis taurica*), патке њорке (*Aythya nyroca*) и прдавца (*Crex crex*). Наслањајући се на Вршачке планине, Мали вршачки рит чини са њима јединствену еколошку структурну и функционалну целину. Природне вредности посебно се испољавају при влажним годинама, указујући на изузетне потенцијале подручја које треба очувати одговарајуће усмереним мерама заштите.

17. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Мали вршачки рит простире се североисточно од Вршца, надовезујући се на градску зону. Целом дужином се наслања на Вршачке планине, од којих је одељен путем Вршац – Велико Средиште.

Спољне границе заштићеног подручја дефинисане су следећим координатама:

	по Гаус –Кригеру	по Гриничу
Северна гранична линија	5003.664	45° 10' 36"
Источна гранична линија	7530.374	21° 23' 11"
Јужна гранична линија	5000.113	45° 08' 42"
Западна гранична линија	7525.394	21° 19' 23"

Географски положај ЗС "Мали вршачки рит" одређен је **централном географском координатом**: 45° 09' 59" N северне географске ширине и 21° 21' 02" E источне географске дужине по Гриничу, односно 5002.480 - 7527.557 по Гаус - Кригеровим километарским координатама.

У оквиру заштићеног природног добра најмања надморска висина износи 82,5 метара, а највећа износи 88,6 метара.

18. ГРАНИЦЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Почетна тачка описа границе заштите „Малог вршачког рита“ је тромеђа парцела 27467, 14685 и 27275 к.о. Вршац, Општина Вршац. Граница иде на југоисток, међном линијом парцеле 27275 до парцеле 27565/2. У истом правцу пресеца парцеле 27565/2 и 27566/2 и наставља на југоисток јужном међном линијом парцеле 27526 до наспрам парцеле 19275. Скреће на североисток, пресеца парцелу 27526 и иде међном линијом парцеле 19275 до канала парц. бр. 27525. Ломи се на југоисток, обухвата канал и иде до наспрам југозападне међне тачке парцеле 19294. Пресеца канал и међном линијом парцеле 19294 иде у правцу југоистока, скреће на североисток обухватајући парцелу 19293 до канала парц. бр. 27519. Скреће на југоисток ивицом канала до пута Вршац – Велико Средиште. Граница скреће на североисток ивицом пута, изоставља парцеле 27276/4 и 27276/5 и иде до канала парц. бр. 27516. Скреће на северозапад, ивицом канала до парцеле 19321. Изоставља парцелу 19321, пресеца канал и изоставља парцелу 19323 да би се другом ивицом канала вратила до пута.

Скреће на североисток и иде ивицом парцеле пута до тромеђе парцела 27276/1 (пут), 27514 (канал) и 19336/2. Граница скреће на северозапад, ивицом канала до парцеле 19343. Ломи се на североисток, и међном линијом исте парцеле иде до парцеле 19344. Скреће на југоисток до пута, затим поново на северозапад, обухватајући парцелу 19344 у целисти и иде до наспрам југозападне међне тачке парцеле 19351. Граница скреће на североисток, пресеца парцелу 19346 и иде међном линијом парцела 19351 и 19358 до пута парц. бр. 19359. Скреће на северозапад парцелом 19359 до парцеле 19366. Граница скреће на североисток, пресеца парцелу 19359 и наставља међном линијом парцела 19366 и 19365 до канала парц. бр. 19367. У правцу североистока пресеца парцелу 19367 и скреће на југоисток ивицом исте парцеле до пута Вршац – Велико Средиште, односно међне тачке к.о. Вршац и к.о. Велико Средиште. Граница заштите иде на североисток ивицом пута до парцеле 2905 к.о. Велико Средиште. Граница скреће на северозапад источном, па затим јужном међном линијом парцеле 2905 до пута парц. бр. 2904. У правцу североистока пресеца парцелу 2904 и наставља јужном међном линијом парцеле 2049 до пута парц. бр. 2353. У истом правцу пресеца пут и иде међном линијом парцеле 2352 до парцеле 2356. Скреће на северозапад ивицом парцеле 2356, пресеца парцелу 1996 и наставља међном линијом парцеле 1995 до тромеђе парцела 1995, 1981 и 2000. Граница скреће на запад, северним међним линијама парцела 2000 и 2001 до пута парц.бр. 2950/2. Наставља на запад, пресеца пут и иде међном линијом парцела 2003/63 и 2003/64 до међне тачке к.о. Велико Средиште и к.о. Вршац. Границом парцеле 14026 к.о. Вршац иде на север до парцеле 27555, ломи се на југозапад и иде јужном међном линијом парцела 27555 и 27467 до почетне тачке описа границе.

19. ПОВРШИНА

Укупна површина Заштићеног станишта „Мали вршачки рит“ износи 931,20 ha. Од тога, под режимом заштите II (другог) степена налази се 449,87 ha, односно 48%, а под режимом заштите III (трећег) степена 485,85 ha, односно 52% површине (Графикон 1, Табела 1).

Графикон 1. Графички приказ површина по режимима заштите у ЗС „Мали вршачки рит“

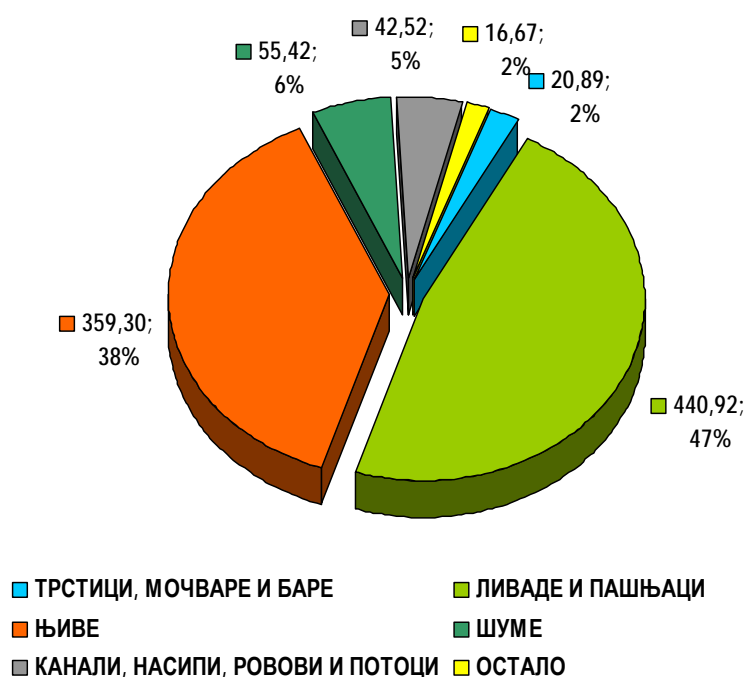
Табела 1. Приказ површина по режимима заштите у ЗС „Мали вршачки рит“

РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ	ПОВРШИНА m ²	ha	%
РЕЖИМ ЗАШТИТЕ II СТЕПЕНА	449 86 68	449,87	48
РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III СТЕПЕНА	485 85 28	485,85	52
УКУПНО:	935 71 96	935,72	100

По културама, 47,12 % Заштићеног станишта „Мали вршачки рит“ су ливаде и пашњаци, 38,40 њиве, 5,92% шуме, 4,54% канали, насипи, ровови и потоци, 2,23% трстици, мочваре и баре и 1,78% остало (Табела 2, Графикон 2).

Табела 2. Приказ површина по режимима заштите у ЗС „Мали вршачки рит“

КУЛТУРА ЗЕМЉИШТА	ПОВРШИНА m ²	ha	%
ТРСТИЦИ, МОЧВАРЕ И БАРЕ	20 88 77	20,89	2,23
ЛИВАДЕ И ПАШЊАЦИ	440 91 51	440,92	47,12
ЊИВЕ	359 30 35	359,30	38,40
ШУМЕ	55 42 12	55,42	5,92
КАНАЛИ, НАСИПИ, РОВОВИ И ПОТОЦИ	42 51 93	42,52	4,54
ОСТАЛО	16 67 28	16,67	1,78
УКУПНО:	935 71 96	935,72	100

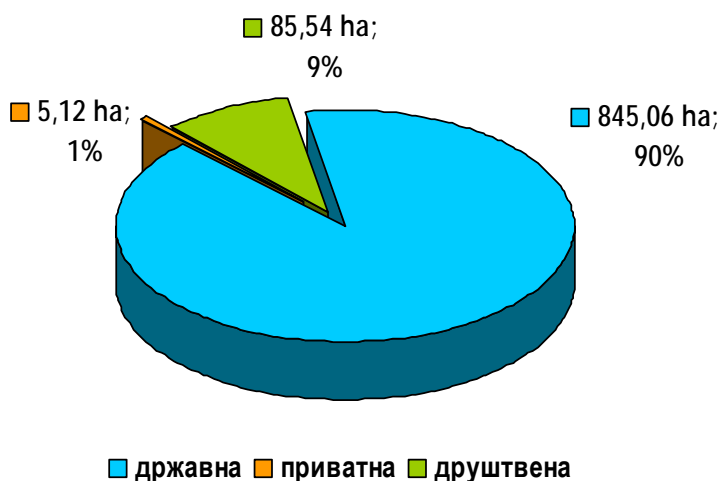
Графикон 2. Графички приказ површина по култури у ЗС „Мали вршачки рит“

I 10. ВЛАСНИШТВО

Укупно 90% површине Заштићеног станишта "Мали вршачки рит" налази се у државној својини, 9% у друштвеној својини и 1% у приватној својини (Табела 3; Графикон 3).

Табела 3. Приказ површина по облику својине у ЗС „Мали вршачки рит“

ОБЛИК СВОЈИНЕ	ПОВРШИНА m ²	ha	%
државна	845 06 09	845,06	90
приватна	5 11 91	5,12	1
друштвена	85 53 96	85,54	9
УКУПНО:	935 71 96	935,72	100

Графикон 3. Графички приказ површина по облику својине у ЗС „Мали вршачки рит“

I 11. ИСТОРИЈАТ ЗАШТИТЕ

Законска основа заштите овог простора остварује се у оквиру централног подручја еколошке мреже бр. 16, под називом Вршачке планине и ливаде, а које обухвата и Мали вршачки рит (Уредба о еколошкој мрежи, "Службени гласник РС", бр. 102/2010).

II ОПИС ПРИРОДНИХ, СТВОРЕНИХ И ПРЕДЕОНИХ ОДЛИКА

II ОПИС ПРИРОДНОГ ДОБРА

II 1. ПРИРОДНЕ ОДЛИКЕ

II 1.1. Историјат истраживања подручја

У доба док је представљао очуваније водено станиште, Мали вршачки рит је богатством орнитофауне привлачио истраживаче птица. Од тада датирају подаци учитеља Јосифа Валдхера (Milleker, 1886) о ретким врстама попут пеликана (*Pelecanus sp.*).

Поновно интересовање за птице овог подручја везује се за крај XX и почетак XXI века. Једини објављени подаци са овог подручја везују се за рад Јавора Рашајског и Миливоја Вучановића из Вршца (Vučanović, 2001; 2002).

II 1.2. Положај

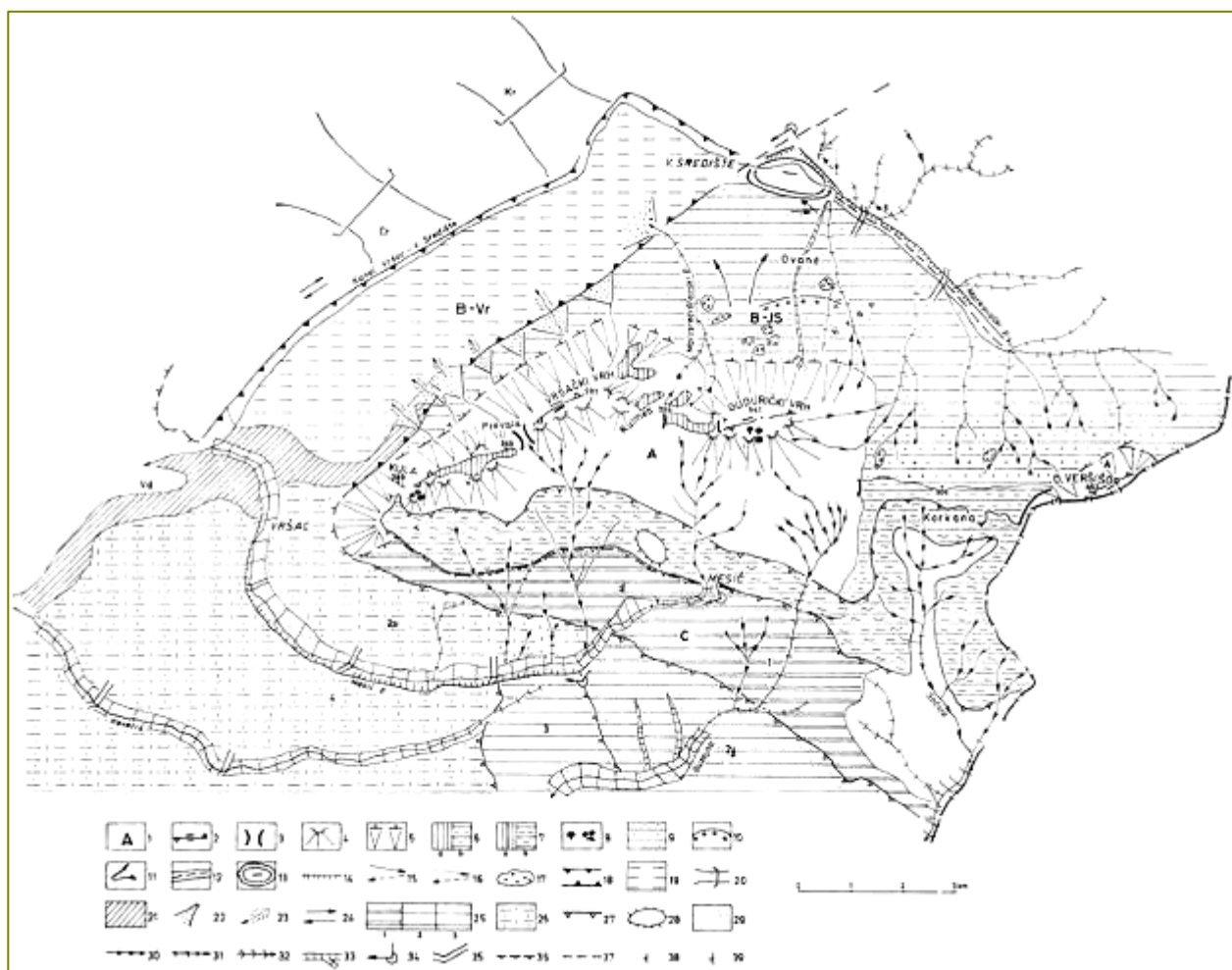
Мали вршачки рит се налази у општини Вршац, к.о. Вршац и к.о. Велико Средиште. Простире се североисточно од Вршца у правцу Великог Средишта, настављајући се на градску зону. Целом дужином се наслања на Вршачке планине, од којих је одељен путем Вршац – Велико Средиште.

II 1.3. Геоморфологија и геологија

За геоморфолошко сагледавање Вршачког рова (Малог рита) значајну улогу имају Вршачке планине. Северна подгорина Вршачких планина састављена је од два различита морфолошка предела, и то: јединствена субпланинска (структурна) површ и Вршачка потолина (Мали рит). Субпланинска површ лежи испод дужег планинског дела, док је Вршачка потолина краћа, а према положају заузима исти правац као и прва морфолошка површ (Зеремски, 1985). Контакт између ове две морфолошке целине чини источну границу природног добра и јасно је изражен раседним одсеком.

Субпланинска површ од правца Кула (399 m), до Вршачког врха (590 m) узана је и простире се до раседног одсека планинских страна Вршачких планина. Ова морфолошка целина се шири, пресецајући даље Малосредиштански поток и досеже до Марковачког потока.

Скица 1: Геоморфолошка карта Вршачких планина (Зеремски, 1985).

Легенда:

А. 1. Централна планинска маса састављена од кристаластих шкриљаца; 2. планински блокови - хорстови: Вршачка кула, Вршачки врх, Гудурички врх и Доњи Вершишор; 3. пре-седлине: Превала, Кулмеа и Коркана; 4. планинске стране; 5. раседни одсеци планинских страна; 6. површи на развођу: а) ерозивне у шкриљцима; б) акумулативно-абразиона у понтијским глинама; 7. површи на планинским странама: а) ерозивне у шкриљцима б) ерозивно (абразиона) у шкриљцима и делимично понтијским седиментима; 8. остеоњаци.

Б. Северна подгорина. 9. B—JS, јединствена субпланинска акумулативна површ од песковито-шљунковитог материјала; 10. граница рецентног издизања; 11. дивергенција; 12. долина на раседу; 13. локална депресија; 14. одсек долиנסке стране; 15. инверзија топографске површине према водотоку; 16. инверзија притоке према главној реци; 17. локалности фосилног кварцевитог шљунка; 18. B—VR, Вршачки ров са странама раседних одсека; 19. дно рова, акумулативна равнина од песковито-глиновитих седимената; 20. преграбенске долине (Cr — Црвенка, Kr — Крушчица); 21. језерско-лесна тераса; 22. плавине старије генерације; 23. плавине млађе генерације; 24. инверзија SZ обода према дну рова.

С. Јужна подгорина. 25. фосилне абразионе (акумулативне) површи у понтијским седиментима (глине и пескови); 26. фосилна абразиона (акумулативна) површ у глиновитом лесу; 27. прегини између фосилних абразионих површи (у основи старе обале).

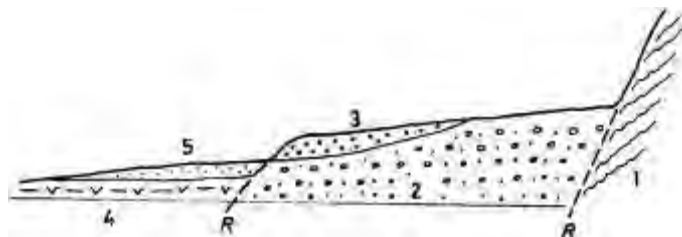
Остали општи облици (подаци). 28. монадок од отпорнијих шкриљаца; 29. алувијалне наслаге дна долина; 30. уске долине V облика; 31. коритасте долине; 32. долине равног дна; 33. јаруге; 34. лактаста скретања; 35. асиметрије; 36. раседи морфоски (амплитудни); 37. раседи структурни (неамплитудни); 38. пад слојева шкриљаца; 39. пад слојева понтијских седимената.

На ивици ове морфолошке целине, уз сам расед према Вршачкој потолини, постоји велики број плавина старије и млађе генерације. Оне указују да се Вршачка потолина снабдевала и површинским и подземним водама са Вршачких планина. Вероватно је због замочвареног терена Вршачка потолина добила назив Мали рит.

Друга морфолошка целина северне подгорине Вршачких планина је Вршачка потолина (Мали рит). У ранијим радовима овај неотектонски облик називан је Вршачком депресијом (Зеремски, 1967, 1972). Овај негативни морфоструктурни облик према новој класификацији (Зеремски, 1982), припада у ширем смислу, потолинама, а у ужем смислу рову, с обзиром да му је дужина пет пута већа од ширине (11 : 2,2 km). Ров је облика правоугаоника који се простире од Вршца на југозапад до В. Средишта на североисток (Скица 1).

Ова негативна морфоструктура као што је речено је паралелна не само са краћим делом Вршачких планина (Вршачка кула - Вршачки врх), него и са другом много пространијом негативном морфоструктуром, Алибунарском депресијом, од које је одвојена вишом гредом (15 m).

Према Зеремском (1985.), југоисточна страна Вршачког рова (Мали рит) састављена је из два дела: дужег у склопу планина и краћег којим је подсечена субпланинска површ. Код дужег планинског дела стране, на попречном профилу, (Скица 2) Уочавају се три прелома: горњи представљен стрмим раседним одсеком изграђеним од шкриљаца; средњи - нижи који у облику уског појаса – падине (ширине до 0,5 km) води подножјем планина, а састављен је од плавинског наносног материјала и местимично леса и доњи најнижи – који има облик одсека-прегиба.

Скица 2: Попречни профил југоисточне стране Вршачког рова (Зеремски, 1985).

Северозападна страна Вршачког рова (Мали рит) разликује се од југоисточне стране рова утолико што је представљена јединственим раседним одсеком, прегибом на целој дужини рова. На уздужном профилу раседног одсека, као и на топографској површини греде, заступљена су два плитка проширења, улегнућа. На топографској карти су то локалитети Круштица и Црвенка.

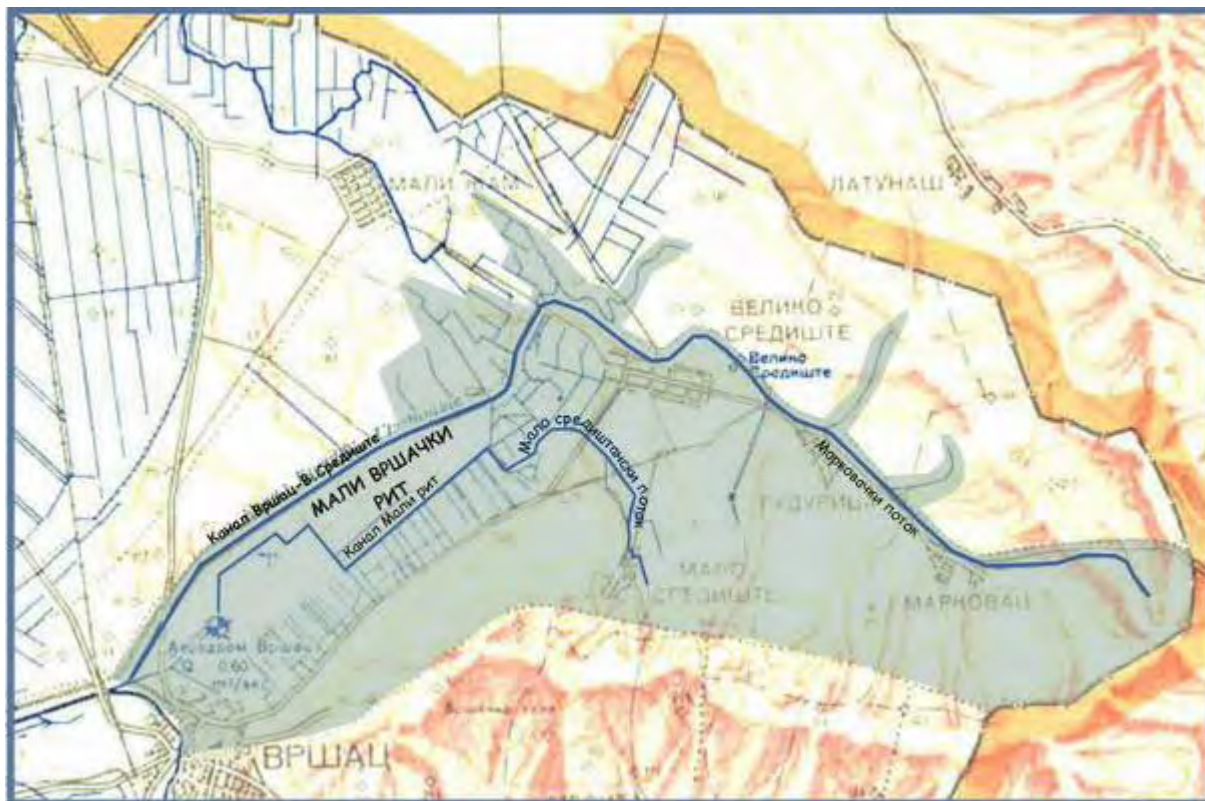
У геоморфолошком погледу значајно је и дно рова, које представља акумулативну раван, изграђену од песковито-глиновитих седимената. Изградњом каналске мреже: канала Вршац-В. Средиште и Малоритског канала, чије је корито усечено средином дна рова, све површинске и подземне изворске воде на северној подгорини одводе се ка југозападу у Влајковачки канал, а потом у канал Дунав – Тиса - Дунав. Ово хидролошко стање *nastalo* је након што су извршени хидротехнички радови, односно регулација дна рова. Раније, пре регулације дна рова, воде су се разливале по дну, забаривале и ујезеравале, а само при високом водостају делимично отицале преко превлаке на југозападну страну

рова у Влајковачку и Алибунарску депресију. И данас се на том подручју током године најдуже задржавају површинске воде. У рељефном погледу на овој локацији веома су изражена узвишења, џомбе високе око 30 см. Настанак ових форми везан је за хидролошки режим воде и вегетацију, а могуће и антропогеним утицајем, односно приликом испаше крупне стоке на барским теренима, када је стока ходањем по мочвари створила удубљења, а биљни свет је надаље сваке године повећавао купаста узвишења.

Према Зеремском (1985.), ендореичке одлике рова уз остале морфолошке чињенице су хидрографски доказ младог порекла овог тектонског облика. Дно рова је са релативно малим нагибом од 0,5% које је усмерено од североистока ка југозападу.

II 1.4. Хидрологија

Мали вршачки рит простире се северозападно од Вршачких планина, на надморској висини између 80 и 90 m, као дугуљасто затворено удубљење правца југозапад-североисток (Букуров, 1984). Према наводима истог аутора, Мали вршачки рит је током алувијума имао прво језерски, а после барски карактер све до XVIII века, док нису прокопани канали и регулисани потоци.

Слика 1. Графички приказ подручја слива за одводњавање у зони утицаја на Мали вршачки рит са хидрографске карте

Из графичког приказа ситуације којој је подлога при изради била хидрографска карта из 1987. године (Слика 1), јасно се уочава неколико значајних локација односно праваца из којих вода дотиче у Мали рит:

- На северној страни Вршачких планина постоје два потока, *Малосредиштански поток*, који извире при врху уске долинице са доста стрмим странама и *Марковачки поток*, који настаје од више изворишних кракова и отиче брежуљкастим тереном. Корита доњих токова Марковачког и Малосредиштанског потока претворена су у канале, који у подножју планине прихватају воде ових двају потока. Тако се воде Марковачког потока сливају у Канал Вршац - Велико Средиште или Вршачки канал, а воде Малосредиштанског потока у Канал Мали рит или Малоритски канал.
- Атмосферски талози који падну на површину стрмих планинских падина Вршачких планина на сектору Вршац - Мало Средиште, због већег нагиба терена, углавном површински отичу, а мањим делом упијају се у подлогу. На том локалитету нема сталних токова, већ се јављају бројне вододерине којима после јаких киша или наглог отапања дебљег снежног покривача отичу бујице. И геолошки састав, у овом случају гранити као водонепропусне стене које се налазе изнад тако стрмих страна, доприносе да овде нема сталних извора који би хранили површинске токове (Бугарски и Томић, 1988).

Букуров (1984) наводи називе неких од познатијих вододерина са ове локације, а то су: Мајдан долина испод истоименог врха, Алажура, Козлук (Козији луг), Превале, Јазма и др.

Вода се из наведених бујичних токова прикупља мрежом канала у подножју планинских падина и одводи у Канал Мали рит.

У самој депресији, на подручју предвиђеном за режим заштите II (другог) степена нису присутни мелиоративни канали за одводњавање, али постоје удубљења настала вађењем некадашње пруге. (Слика 2 и 3)

Слика 2. Трагови вађења пруге у Малом вршачком рити (у границама режима заштите другог степена)

Слика 3. Поглед на насип уз Вршачки канал (иза насипа) и цевasti пропуст унутар депресије Малог рита

Опште одлике водотокова

Општа одлика свих водотокова Вршачких планина је да имају карактер бујичних токова.

Малосредиштански поток извире испод превоја Кулмеа маре, са извором на 162 m апсолутне висине и отиче скоро праволинијски, са коефицијентом развијености тока од 1,14, у дужини од 3 km до подножја Вршачких планина Каналом Мали рит. Укупан пад Малосредиштанског потока је 62 m, али је због кратког тока његов просечан пад 20,7 m/km, што је три пута већи пад од пада Марковачког потока.

Марковачки поток, чији се главни извор налази на 176 m апсолутне висине у Вршачким планинама, напушта ово поручје код Великог Средишта, на висини од 100 m. Одатле па даље кроз Мали вршачки рит воде овог потока теку каналисаним током као Канал Вршац - Велико Средиште. Укупан пад овог потока је 76 m, а просечан пад је 6,9 m/km. Вредност коефицијента развијености тока од 1,15, указује да поток не меандрира него да отиче приближно најкраћим путем (Бугарски и Томић, 1988).

Опште карактеристике режима водотокова

Водостаји и протицаји водотокова Вршачких планина зависе од режима издашности извора, односно од расподеле падавина током године. Годишње суме падавина нису равномерно распоређене по месецима, односно, током године су јасно изражена два кишна и два сушна периода. У складу са наведеним, током године јављају се битнија колебања водостаја и протицаја. Максималне количине воде протекну кроз корита ових потока током пролећних месеци, најчешће у мају и јуну. Према томе, период са максималним водостајима и протицајима поклапа се са најкишовитијим месецима пролећа, током којих извори имају максималну издашност. Главни минимум водостаја јавља се у другој половини лета и првој половини јесени. Иако током јула и августа падне око 130 mm талога, корита водотокова, нарочито у њиховим горњим деловима, скоро су сува. Томе делимично доприносе високе температуре подлоге и ваздуха, односно губљење воде испаравањем, а највише карактер падавина. За те месеце карактеристично је да се излучивање кише јавља у виду веома јаких пљускова, тако да за кратко време падне већа количина талога. Тада потоци у кратком временском периоду набујају и кроз њих пројуре веће количине воде, а после краћег времена готово пресахну. Појединих година деси се да се током пролећних, ређе и летњих месеци узастопно јави више изузетно јаких пљускова, када за само један дан може да се измери висина талога нешто мања од вишегодишњег просека за дотични месец (Бугарски и Томић, 1988). У таквим случајевима, због недовољно регулисаних корита потока, јављају се поплаве у средњем и доњем делу водотокова. Једна од таквих већих поплава догодила се у јулу 1975. године, када је поплављено Велико Средиште и околина. На водомерној летви, на Каналу Вршац - Велико Средиште код Великог Средишта, осматрен је максималан ниво водостаја који је за 22 cm био виши од апсолутног максимума који је износио 288 cm, а забележен је 1939. године. Тада је, 4 km низводно од Великог Средишта, вода прелила заштитни насип поред канала, а поплавни талас је направио продор у насипу. (Бугарски и Томић, 1988)

Други или споредни максимум водостаја јавља се, као последица секундарног максимума падавина, у новембру и децембру. Примарни минимум водостаја везан је за септембар и октобар. Он је последица сушног периода у другој половини лета и првој половини јесени, током које падне незнатна количина падавина. Као последица сушног периода, јавља се примарни минимум

водостаја у септембру и октобру. Секундарни минимум водостаја наступа током фебруара и марта.

Ради заштите града Вршца, других насеља и пољопривредног земљишта од поплава, предвиђено је да се у подножју Вршачких планина подигне пет брана са акумулацијама. До сада су изграђене две, од којих једна «Велико Средиште» на Марковачком потоку између Великог Средишта и Гудурице. Сврха преграђивања поточних долина бранама је спречавање продора поплавних таласа на већем простору, односно омогућавање регулације отицања воде из акумулације на испустима брана (Бугарски и Томић, 1988).

II 1.5. Клима

Климатске карактеристике Малог вршачког рита су дате на основу података са метеоролошке станице Вршац (83m н.в) у периоду 1961-1990. година. Ова станица је одабрана, пре свега, јер се налази у непосредној близини посматраног простора и задовољава потребну дужину низа од 30 година (препоруча Светске метеоролошке организације).

Температурне карактеристике

Средња годишња температура ваздуха у Вршцу износи 11,4°C. Најхладнији месец је јануар са просечном температуром ваздуха од -0,2°C, а најтоплији јули са 21,0°C (табела 4). Средња годишња амплитуда температуре ваздуха износи 21,2°C. Судећи према просечној годишњој амплитуди температуре ваздуха мањој од 23,0°C (Ракићевић 1980) посматрани простор се налази у области умерено континенталне климе.

Табела 4. Средње месечне и средња годишња температура ваздуха (°C) у Вршцу (период 1961-1990. година)

Станица	Над.вис	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Вршац	83	-0,2	2,2	6,5	11,8	16,7	19,5	21,0	20,8	17,3	12,1	6,7	1,9	11,4

Апсолутно максимална температура ваздуха у посматраном периоду је забележена 06. јуна 1982. године и износила је 39,5°C. Апсолутно минимална температура ваздуха од -32,6°C је забележена 24. јануара 1963. године. С обзиром на топографске услове ово је веома ниска вредност која илуструје колико могу бити оштре зиме на посматраном простору. Ракићевић (1976) издваја четири области у Србији (Сјеничка котлина, Власина, Хомоље и околина Вршца) у којима се апсолутно минимална температура ваздуха спушта испод -30,0°C, док Радовановић (2001), анализирајући податке са 78 станица на простору читаве Србије у периоду 1961-1990. године наводи да је „поред поменутих делова наше територије појава оваквих „полова хладноће“ заступљена у далеко већој мери. Ту спада већина места Војводине... “. С обзиром на малу надморску висину и релативно слабу дисецираност рељефа, објашњење за овако ниске екстремне температуре би се поред циркулације атмосфере, односно синоптичке ситуације могло потражити и у саставу педолошке подлоге. Дуцић и Радовановић (2005) наводе следеће: „Песковита подлога околине Вршца требало би да

погудује интензивнијем израчивању топлоте из земљишта и негативнијим температурним односима“.

Падавине

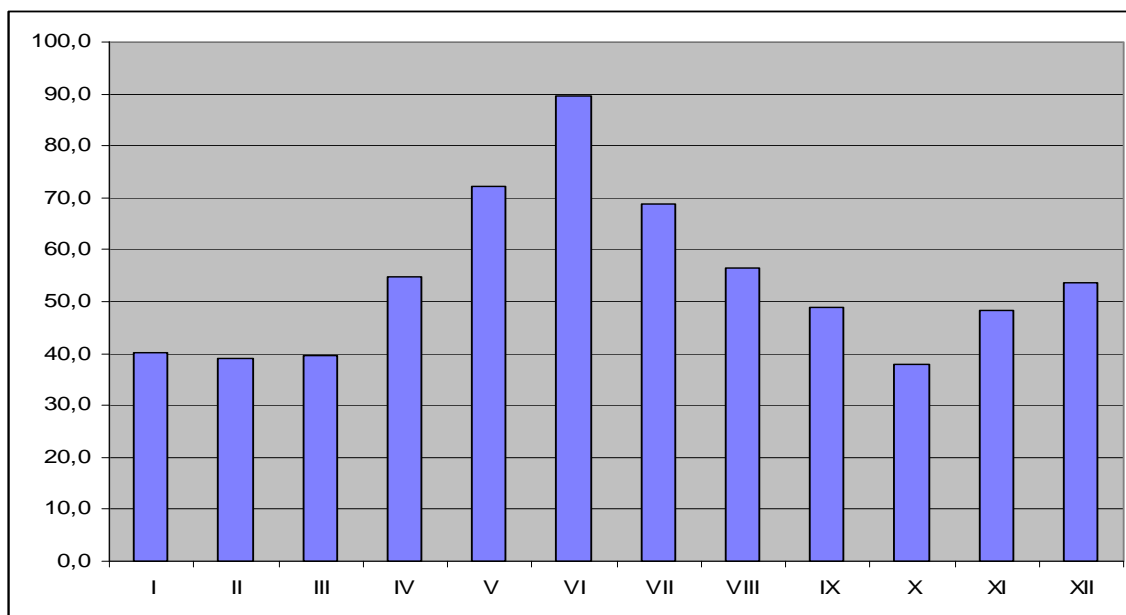
Средња годишња количина падавина у Вршцу износи 649,8mm (табела 5). Само обрада података о годишњој висини падавина је свакако недовољна за стицање информације о плувиометријском режиму. „Једно од главних обележја режима падавина је расподела количине падавина у току године. Наиме, да би се одредило ком режиму падавина припада неко подручје, потребно је знати у којој половини године су обилније падавине и како су распоређене месечне екстремне количине падавина“ (Ранковић и др. 1981). У том циљу је прво одређена количина у топлијој (април-септембар), односно хладнијој (октобар-март) половини године (табела 6).

Табела 5. Средње месечне и средња годишња количина падавина (mm) у Вршцу (период 1961-1990. година)

Станица	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Вршац	40,3	39,1	39,5	54,8	72,2	89,6	68,9	56,4	49,0	37,9	48,3	53,7	649,8

Табела 6. Распоред количине падавина у топлијем и хладнијем делу године

Станица	Количина падавина у топлијем делу године (%)	Количина падавина у хладнијем делу године (%)
Вршац	60	40

Графикон 4. Годишњи ход падавина у Вршцу (период 1961-1990. година)

Према овом критеријуму заступљен је континентални режим, односно да се већа количина падавина излучи у топлијем делу делу године.

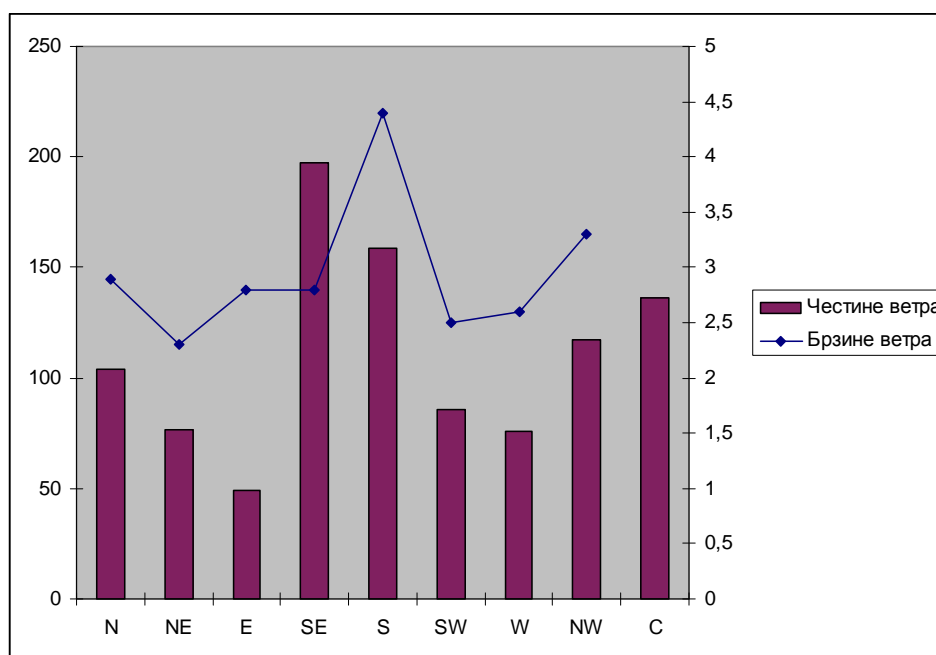
Да би се што детаљније испитао плувиометријски режим који је заступљен на посматраном простору, анализирани су и средње месечне вредности падавина (табела 5, графикон 4). Забележена су два максимума (један крајем пролећа, односно почетком лета и други крајем јесени односно почетком зиме) и два минимума падавина (један почетком јесени и други у неком од зимских месеци), тако да се може закључити да на посматраном простору не постоји прави континентални режим.

Ветар

На отвореним теренима најчешћи правци ветра поклапају се са доминантним стањима поља ваздушног притиска. На основу података из табеле 7, у Вршцу је најзаступљенији осовински правац ветра (NW-SE), при чему је веома заступљена и „оса“ север-југ. Највеће брзине достижу јужни и северозападни ветар (табела 7, графикон 5). Због смањеног утицаја трења, тј. рељефа, посматрани простор се као и остатак овог дела Србије одликује смањеном честином тишина, у Вршцу свега 13,6%. Стојановић (1989) наводи следеће: „У Вршцу је просечан број дана са jakim ветром у периоду 1948—1966. године износио 165 дана. У неким годинама јак ветар траје и више од 200 дана. Тако је у 1960. години било 248 дана са jakim ветром, а 1958. године 240 дана”.

Табела 7. Средње честине ветрова и тишина (C) (‰) и одговарајуће брзине (m/s) у Вршцу (Дуцић, Радовановић 2005)

	N	v	NE	v	E	v	SE	v	S	v	SW	v	W	v	NW	v	C
Вршац	104	2,9	76,5	2,3	49	2,8	197	2,8	159	4,4	86	2,5	76	2,6	117	3,3	136

Графикон 5.

II 1.6. Планктонске заједнице

Територија општине Вршац испресецана је густом мрежом природних и вештачких водотокова. Природни водотокови су представљени рекама, потоцима и суводолинама, а вештачки мелиоративним каналима. Правци отицања потока одређени су пружањем и нагибом терена у планинској подгорини.

На северној страни Вршачких планина налазе се два важнија потока, Марковачки поток и Малосредиштански поток. Марковачки поток је највећи поток у границама Вршачких планина. Он напушта подручје Вршачких планина код Великог Средишта, и његов даљи ток кроз Мали вршачки рит је каналисан. Малосредиштански поток извире испод превоја Кулмеа. Он је најкраћи поток на територији општине Вршац, а од подножја његове воде отичу каналом у Мали рит.

У скаду са препорукама Оквирне директиве о водама (Directive 2000/60/EC), елементи који се користе за процену квалитета воде и еколошког стауса воде су: планктон (фито- и зоопланктон), макрофите, макрзообентос и ихтиофауна.

Пошто у доступној литератури не постоје подаци о фитопланктону и сапробиолошким карактеристикама воде овог екосистема, ова испитивања имају прелиминарни карактер и представљају основу за даља истраживања.

Анализа фитопланктона указује на присуство 24 таксона сврстаних у следеће разделе: Cyanophyta, Bacillariophyta, Euglenophyta и Chlorococcales. Највећи број врста припада делима Bacillariophyta (11) и Euglenophyta (8), док су остали разделе заступљени са знатно мањим бројем врста: Chlorococcales (4) и Cyanophyta (1).

Представници раздела Bacillariophyta, Euglenophyta и Chlorococcales су били присутни током целог испитиваног периода.

Фитопланктон у воденим екосистемима је веома осетљив на промене физичко-хемијских параметара, те његово појављивање и учесталост може бити значајан биолошки показатељ тренутног или дугорочног стања органске оптерећености неког воденог екосистема. Биолошке методе процене квалитета воде, за разлику од метода које користе физичке и хемијске параметре и које бележе тренутно стање, региструју дуготрајне последице загађења. Биолошки показатељи квалитета воде су врло корисни, али се увек морају одређивати паралелно са физичко-хемијским показатељима.

У фитопланктонској заједници констатовани су индикатори различитих степена сапробности. Од детерминисаних врста највећу бројност имале су следеће врсте: *Euglena viridis*, која је индикаторска врста полисапробних, изразито загађених вода, *Nitzschia palea*, *Oscillatoria tenius* индикатори α -мезосапробних вода, *Cyclotella meneghiniana* индикатор α - β мезосапробности, *Euglena oxyuris* и *Phacus longicauda* индикатори β - α мезосапробности, *Euglena ehrenbergii*, *Phacus orbicularis* и *Scenedesmus quadricauda* индикатори β -мезосапробних вода.

Осим тога, свакој детерминисаној врсти приписана је одређена *индикаторска таблична вредност* (s), у складу са стандардним таблицама (SEV, 1977) (Табела 8).

Просечна вредност индекса сапробности, који је рађен по Pantle-Buck-у, а на основу фитопланктона као индикатора сапробиолошког стања воде, износио је 2,11, што одговара категорији $\beta - \alpha$ мезосапробних вода, односно води III класе, воде које се могу употребљавати за наводњавање, а после уобичајених метода обраде и у индустрији, осим у прехранбеној и IV класе квалитета, воде које се могу употребљавати само после одговарајуће обраде.

На основу физичко-хемијских, бактериолошких и сапробиолошких анализа, као показатеља загађености воде, површинске и подземне воде су према својој намени и степену чистоће распоређене у поједине класе квалитета, почевши од I, која има највиши, па до IV класе са најнижим квалитетом («Уредба о класификацији вода међурепубличког водотока, међудржавних вода и вода обалног мора Југославије», Сл. Лист СФРЈ, бр.6/78).

Табела 8. Квалитативни и квантитативни састав фитопланктона

	Индикаторска таблична вредност (s)	Абунданца
CYANOPHYTA		
<i>Oscillatoria tenuis</i>	2,9	3
BACILLARIOPHYTA		
<i>Cocconeis placentula</i>	1,4	2
<i>Cyclotella meneghiniana</i>	2,6	3
<i>Diatoma vulgare</i>	1,9	1
<i>Melosira varians</i>	1,9	1
<i>Navicula cuspidata</i>	2,6	1
<i>Pinnularia viridis</i>	2,1	1
<i>Pinnularia nobilis</i>	1	2
<i>Fragilaria ulna</i>	2	1
<i>Cymbella affinis</i>	1,6	1
<i>Cymbella lanceolata</i>	1,9	1
<i>Nitzschia palea</i>	2,8	3
EUGLENOPHYTA		
<i>Euglena acus</i>	2	1
<i>Euglena oxyuris</i>	2,5	3
<i>Euglena ehrenbergii</i>	2	5
<i>Phacus longicauda</i>	2,6	3
<i>Phacus orbicularis</i>	2	3
<i>Trachelomonas volvocina</i>	2	1
<i>Trachelomonas caudata</i>	2	1
<i>Phacus acuminatus</i>	2,5	2

	Индикаторска таблична вредност (s)	Абунданца
CHLOROCOCCALES		
<i>Pediastrum borianum</i>	1,9	2
<i>Scenedesmus acuminatus</i>	2,2	2
<i>Scenedesmus quadricauda</i>	2	2
<i>Ankistrodesmus falcatus</i>	2,4	1

II 1.7. Флора и вегетација

На подручју Малог вршачког рита утврђено је присуство 139 таксона у рангу врсте и подврсте (134 врсте и 5 подврста) сврстаних у 98 родова, 33 фамилије, 28 редова, 12 подкласа, 2 класе (Dicotyledones, Monocotyledones) и један раздео (Magnoliophyta), при чему је класа дикотила (Dicotyledones) заступљена са 98 таксона у рангу врсте и подврсте (70,5% од укупног броја). Такође, забележена су и 3 таксона на нивоу варијетета (1), односно форме (2) (Прилог 1).

Биљногеографске карактеристике

Фитогеографски, истраживано подручје је део панонске провинције у оквиру панонско-влашког подрегиона, односно понтско-јужносибирског флористичко-вегетацијског региона окарактерисаног степском и шумостепском вегетацијом из свеже *Festucion rupicolae* Soó 1940, односно *Aceri tatarico-Quercion* Zóly. et Jakucs, 1957) (Stevanović i dr. 1999).

Класификација флорних елемената је извршена према Гајићу (1980). Анализом је обухваћен 131 таксон у рангу врсте и подврсте. Утврђено је 19 флорних елемената.

По свом фитогеографском значају и значају за заштиту издвајају се таксони најчешће уског или дисјунктног ареала, односно таксони који се у флори истраживаног подручја налазе на граници ареала и који су сврстани у понтско централноазијски односно субпонтско-централноазијски, понтско-панонски, субпонтски, субпанонски, понтско-источно субмедитерански и суббалкански флорни елемент.

Понтско-централноазијске врсте су распрострањене у сушним степским и полупустињским областима Евроазије између појаса тајге и пустиња (јужноруске односно понтске, јужносибирске области до западне Кине) (Firbas у Гајић, 1984: 347), док су субпонтско-централноазијски елементи присутни и у суседним, у климатском погледу блажим областима. У Србији претежно расту у северном (Војводина) и источном (карпатско-балканском) делу на сушним степским стаништима и камењарима (*Falcaria vulgaris* Bernh., *Potentilla argentea* L., *Picris hieracioides* L.) или на влажнијим стаништима (*Clematis integrifolia* L., *Althaea officinalis* L.).

Од понтско-панонских елемената који указују на повезаност понтске и панонске флоре током ксеротерма (Гајић, 1984), забележен је *Ranunculus pedatus*.

Субпонтске врсте за разлику од типичних понтских врста прилагођених изразито оштрим зимама и сушним летима, насељавају гранична подручја где постепено слабе оштри континентални утицаји. У Малом вршачком рити од субпонтских врста утврђене су *Nepeta nuda*, *Prunus spinosa*, *Scutellaria hastifolia* и *Salvia nemorosa*.

Две субпанонске врсте су ограничене на панонску провинцију и суседне, углавном шумостепске области (Гајић, 1984): *Aster sedifolius* subsp. *canus* и *Puccinellia distans* subsp. *limosa*.

Понтско-источно субмедитеранске врсте су распрострањене на подручју црноморског приморја, Мале Азије, Балканског односно Апенинског полуострва и указују на правце миграција понтских, односно медитеранских флорних елемената у прошлости, на шта указује *Anchusa barrelieri*.

Од суббалканских врста, које насељавају Балканско полуострво захватајући мањим делом ареала и суседне области, присутна је *Veronica chamaedrys*.

Биљне врсте значајне за очување биодиверзитета

У групи национално и међународно значајних врста забележене су 2 врсте и једна подврста, које су у „**Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста**“ (Службени гласник РС, 5/10) налазе у категорији заштићених, односно означене као рањиве (VU) у „Прелиминарној Црвеној листи флоре Србије и Црне Горе са статусима угрожености према критеријумима IUCN-а из 2001. године“ (Ур. Стевановић, В., 2002): звјездичица (*Aster sedifolius* L.) и сиљавина (*Peucedanum officinale* L.).

- Панонски субендем звјездичица (*Aster sedifolius* L. subsp. *canus* (Waldst. & Kit.) Merxm.) је присутан на заслањеним стаништима у Војводини (Гајић, 1975: 21), нарочито у Подунављу, док је у Потисју нешто заступљенији типски *Aster sedifolius* L. Налаз на подручју Малог вршачког рита има и научно-историјски и таксономски значај јер је ова подврста први пут описана 1802. године на основу примерака сакупљених у околини Вршца („inter frutices loco graminoso, non procul Versetz in Banatu“, Waldstein & Kitaibel, 1802: 28).
- Субатлантско-субмедитеранска врста сиљавина (*Peucedanum officinale* L.) расте на ливадама и пашњацима, на ивицама шума, пропланцима, сувим падинама, шикарама и уз путеве. Забележена је у Срему, на Златибору, Великом кршу код Бора, у околини Крагујевца и Ниша (Николић, 1973: 281). Заједно са претходном врстом гради карактеристичну шумо-степску асоцијацију *Peucedano-Asteretum punctati* Soó 1947, која се развија на нешто сланијим пашњацима у средишњем и северном-северозападном делу Малог вршачког рита.

Утврђено је присуство 2 панонска субендема: звјездичице (*Aster sedifolius* L. subsp. *canus* (Waldst. & Kit.) Merxm.) и безбридњаче (*Puccinellia distans* (L.) Parl. subsp. *limosa* (Schur) Jáv. in Soó & Jáv.). Оба таксона се јављају на заслањеним стаништима, у Србији претежно на војвођанским слатинама.

Слика 4. Звјездичица (*Aster sedifolius* subsp. *canus*)

Слика 5. Сиљавина (*Peucedanum officinale*)

- Безбридњача (*Puccinellia distans* (L.) Parl. subsp. *limosa* (Schur) Jáv. in Soó & Jáv.) је веома честа у сланим депресијама и око ниских плављених делова слатина где формира карактеристичан појас, а у Малом вршачком рити се јавља у оквиру асоцијације *Peucedano-Asteretum punctati* Soó 1947 као једна од диференцијалних врста субасоцијације *festucetosum pseudovinae*, у виду малих нижих острваца или трака уз микродепресије.

Слика 6. Безбридњача (*Puccinellia distans* subsp. *distans*)

Алохтоне инвазивне врсте

Инвазивне врсте представљају један од најзначајнијих фактора смањења и губитка биодиверзитета. Различити антропогени утицаји деградирају станишта са изворном вегетацијом разарајући њихову природну структуру и поспешујући ширење инвазивних врста. Према Конвенцији о биолошкој разноврсности („Службени лист СРЈ“, Међународни уговори, бр. 11/2001) имамо обавезу да спречавамо ширење, или по потреби, предузимамо мере за уништење инвазивних врста.

На Малом вршачком рити није забележена масовнија појава ниједне инвазивне врсте. Утврђено је фрагментарно присуство свега три инвазивне

алохтоне врсте: красолике (*Erigeron annuus* (L.)), гледичије (*Gleditsia triacanthos* L.) и жутог ноћурка (*Oenothera biennis* L.). Највећу бројност има красолика (*Erigeron annuus* (L.)), а све три врсте се јављају претежно у југозападном и јужном делу Малог вршачког рита, што је и очекивано, с обзиром на степен нарушености станишта (аграрне површине, парлози, викенд зона, ђубришта, пољски путеви). У другим деловима рита осим уског појаса уз насипе и пољске путеве обраслог углавном красоликом, нема инвазивних врста, или су оне врло ретке.

Флористички вредна станишта

На подручју Малог вршачког рита се према изложености подземним водама, односно према преовлађујућем типу вегетације могу разликовати три основне целине.

Дуж граница истраживаног подручја, као и унутар његових појединих делова налази се систем мањих канала и јарака који се у северном-северозападном, западном и централном делу разливају у низ већих и мањих депресија. Велика забарена депресија дуж северног-северозападног насипа на појединим местима има преко 0,5 m дубине са развијеним појасевима трске (ass. *Phragmitetum communis* Schmale 1939) и високих шашева (*Carex elata* All., *Carex riparia* Curtis, *Carex melanostachya* Bieb. ex Willd., *Carex otrubae* Podp.) у оквиру свезе *Magnocaricion* Koch 1926.

Слика 7. Травна станишта Малог вршачког рита

Дуж канала и депресија у западном-северозападном делу рита јављају се мањи фрагменти високе зуке (*Scirpus lacustris* L.). По коритима плићих јарака доминирају групације сиротињске траве (*Glyceria maxima* на дубљим и *Glyceria sp. cf. declinata* Bréb. на плићим местима). У оквиру ових групација забележен је и јажораст (*Sparganium erectum* L.). Оваква станишта су типична и за врсту *Glyceria fluitans* (L.) R. Br., која међутим није пронађена, мада је врло вероватно да је присутна. Она са јажорастом гради асоцијацију *Sparganio-Glycerietum fluitantis* Br.-Bl. 1925. Наведена асоцијација је у Србији забележена само на неколико локалитета (Panjković, 2005: 301), а највероватније је присутна и на подручју Малог вршачког рита. Другу и по површини највећу целину представљају заравњене ниске депресије и ниски платои под јаким утицајем подземних вода који се налазе између система канала, дубљих депресија и насипа. Педолошки покривач је представљен ритском смоницом, различитим типовима чернозема: бескарбонатни, заруђени карбонатни, огајњачени, слабо огајњачени, и чернозем са флекама солођа (Nejgebauer i sar., 1972), мада се према типу вегетације види да је присутан и солоњец. По плићим депресијама се јављају местимично висока зука (*Scirpus maritimus* L.) и безбридњача (*Puccinellia distans* (L.) Parl. 1850 subsp. *limosa* (Schur) Jáv. in Soó & Jáv.), а уз рубове депресија је у свега неколико примерака утврђена пољска кандилка (*Clematis integrifolia* L.). Јужно од велике забарене депресије у северно-северозападном, средишњем и делимично јужном делу Малог вршачког рита се налази низ ливадско-слатинских површина обраслих добро очуваном вегетацијом заслањених станишта, при чему је по површини коју заузима и по богатству врста најупечатљивија асоцијација *Peucedano-Asteretum punctati* Soó 1947 са карактеристичним врстама звјездичицом (*Aster sedifolius* L. subsp. *canus* (Waldst. & Kit.) Merxm.) и сиљавином (*Peucedanum officinale* L.). Развија се на пространим, равним или помало неравним површинама у шумостепској зони на заслањеним земљиштима типа солоњеца, у подручјима са израженом хумидношћу климе и сушним односно полусушним периодом током лета. По флористичком богатству ово је једна од најбогатијих асоцијација. На слатинама Бачке је утврђено да у њеној грађи учествује 127 врста (Парабуђски, 1978: 20-21, 31-32). На подручју Малог вршачког рита је представљена са две субасоцијације. На нижим и влажнијим деловима и у микродепресијама јавља се subass. *alopecuretosum pratensis*, док се на нешто вишим, сувљим теренима развија subass. *festucetosum pseudovinae*, у оквиру које се у виду мањих оаза по влажнијим местима јављају острвца безбридњаче (*Puccinellia distans* (L.) Parl. subsp. *limosa* (Schur) Jáv. in Soó & Jáv.). У оквиру свезе *Festucion pseudovinae* Horv. 1962 од врста бележених у оквиру асоцијације *Peucedano-Asteretum punctati* Soó 1947 утврђена је карактеристична врста детелине *Trifolium striatum* L., односно у оквиру реда *Festucetalia valesiaca* Br.-Bl. et Tx. 1943 *Ranunculus pedatus* Waldst. & Kit., а од врста карактеристичних за класу *Festuco-Puccinellietea* Soó 1968 забележен је политовац (*Scorzonera cana* (C. A. Meyer) O. Hoffm.). На местима где су израженији испаша и гажење, вегетација има отворенији склоп а на формираним газиштима утврђена је у флори Војводине ређа врста детелине *Trifolium ochroleucon* Hudson.

На највишим котама, које чине трећу целину, нарочито на насипу некадашње пруге и у јужном-југоисточном делу рита развија се степска вегетација у оквиру свезе *Festucion rupicolae* Soó 1940 са карактеристичним врстама сушних и осунчаних станишта као што су жуменица (*Alyssum alyssoides* (L.) L.), петопрсница (*Potentilla argentea* L.), једносемени бели глог (*Crataegus*

monogyna Jacq.), трњина (*Prunus spinosa* L.), српица (*Falcaria vulgaris* Bernh.), ивањско цвеће (*Galium verum* L.), плаветник (*Salvia nemorosa* L.), власуља јањчарица (*Festuca rupicola* Heuffel) и друге. Од ређих врста на насипу је забележен мали коров (*Anchusa barrelieri* (All.) Vitman), а од инвазивних гледичија (*Gleditsia triacanthos* L.).

Крајњи јужни-југоисточни део рита је значајно измењен људском делатношћу и претворен у викенд зону са појасом аграрних површина, парлога и сл. на којима преовлађује рудерална вегетација, а овде је и забележена и инвазивна врста красолика (*Erigeron annuus* (L.) Pers.), док се врсте рудералних и нарушених станишта као што су кукута (*Conium maculatum* L.) и *Calamagrostis epigejos* (L.) Roth јављају масовније. У мањој мери се у средишњем јужном-југоисточном делу јављају површине са развијеном ass. *Peucedano-Asteretum punctati* Soó 1947, а на рудералном станишту у непосредној близини ових фрагмената је пронађено пар примерака ксеротермне реликтне врсте глатке мацине траве (*Nepeta nuda* L.)

Као флористички највреднији део Малог вршачког рита може се издвојити средишњи и северни-северозападни део рита у ком су пронађене све врсте наведене као значајне за очување биодиверзитета (*Aster sedifolius* L. subsp. *canus* (Waldst. & Kit.) Merxm., *Peucedanum officinale* L.), односно 2 панонска суббендема (*Aster sedifolius* L. subsp. *canus* (Waldst. & Kit.) Merxm., *Puccinellia distans* (L.) Parl. subsp. *limosa* (Schur) Jáv. in Soó & Jáv.), као и у флори Војводине интересантније врсте (*Clematis integrifolia* L., *Trifolium ochroleucon* Hudson). Нарочиту фитогеографску вредност представља добро развијена и флористички разноврсна реликтна асоцијација *Peucedano-Asteretum punctati* Soó 1947.

Мелиоративни радови у протеклих пола века су услед снижавања нивоа подземних вода и поремећаја динамике плављења у зимско-пролећном периоду, односно испаравања у летњем периоду у значајној мери довели до постепене деградације и раслањивања слатинских станишта и повлачења изворне вегетације заслањених станишта, које представљају јединствене центре биљног диверзитета у Србији (Stevanović i sar., 1995). У овом делу су од негативних утицаја изражени испаша односно гажење и местимично одлагање отпадног материјала, док су инвазивне алохтоне врсте ретке.

Неопходно је остварити сезонску динамику плављења и исушивања јер представља један од битних услова опстанка изворне вегетације, а посебно реликтне заједнице *Peucedano-Asteretum punctati* Soó 1947 у оквиру које су забележене све значајније врсте за очување биодиверзитета.

II 1.8. Шуме и газдовање шумама

На подручју Малог вршачког рита, рубно уз пут налази се мањи комплекс шума које највећим делом припадају типу типичне шуме лужњака и јасена (*Fraxino-Quercetum roboris typicum*) на ритским црницама. Просечна старост ових шума је око 50 година, са доминантном врстом пољским јасеном (*Fraxinus angustifolia*). Поред тога, јављају се још и састојине инвазивних врста, пенсилванијског јасена (*Fraxinus pennsylvanica*) и багрема (*Robinia pseudoacacia*). У мањој мери присутни су и крупнолисна липа (*Tilia grandiflora*), гледичија (*Gleditschia triacanthos*) и црна топола (*Populus nigra*). Шумама газдује ЈП «Војводинашуме», ШГ «Банат» - Панчево, ШУ «Вршац».

Мада са гледишта заштите, шума овог подручја не представља темељну вредност, ове шуме важне су за многе организме будући да су чинилац разноврсности станишта и представљају еколошки коридор Малог вршачког рита са шумама Вршачких планина.

II 1.9. Фауна инсеката

Истраживања фауне инсеката Малог вршачког рита су први пут спроведена у оквиру валоризације природних вредности за потребе заштите током 2008. године. Забележене су врсте из фамилија Coenagrionidae, Lestidae, Corduliidae, Aeshnidae, Libellulidae, Gomphidae, Acrididae, Tettigonidae, Pentatomidae, Scarabaeidae, Cetoniidae, Coccinellidae, Cerambycidae, Carabidae, Chrysomelidae, Nymphalidae, Pieridae и Papilionidae.

Северна и јужна подгорина Вршачких планина разорене су малим долинама и вододеринама. Важна поточна долина је Марковачки поток, који се улива у Малосредиштански поток, а затим у Мали вршачки рит. Ови потоци представљају еколошки коридор којим се осигурава контакт популација и размена гена органских врста Вршачких планина и Малог вршачког рита. Иако не поседују слична станишта, ова два комплекса имају потенцијал насељавања врстама које пре свега немају уску еколошку валенцу према специфичним еколошким факторима који владају у шумским екосистемима Вршачких планина и мањим и више влажним стаништима Малог вршачког рита.

Паралелу у диверзитету инсеката ова два простора у овом тренутку није могуће направити, пре свега зато што су еколошки услови Малог вршачког рита у великој мери измењени прокопавањем дренажних канала у циљу одводњавања. Данашњу слику ентомофауне Малог вршачког рита чине пре свега врсте карактеристичне за сувља станишта (правокрилци (Orthoptera), поједине врсте лептира (Lepidoptera)), са израженом доминацијом врста присутним на агроекосистемима (*Dociostaurus maroccanus*, *Calliptamus italicus*, *Pieris sp.* и др.).

Слика 8. Марокански скакавац
(*Dociostaurus maroccanus*)

Разлог томе јесте окруженост пољопривредним површинама. Типична ентомофауна редовно насељава и природна и полуприродна станишта у околини на којима налази биљке хранитељке из породица којима припадају и пољопривредне културе. Многе врсте, попут италијанског и мароканског скакавца су полифагне, тако да у исхрани користе широк дијапазон биљних врста. Најчешће, када су у питању врсте које се сматрају пољопривредним

штеточинама, управо природна станишта представљају места на којима врста презимљава и полаже јаја.

У данашње време су прекомерном редовном применом инсектицида на пољопривредним површинама бројности популација поменуте две врсте скакаваца значајно смањене, и у европским земљама, у којима никада не долази до пренамножења популација ових врста због неповољних еколошких прилика, спроводи се чак њихова заштита (Latchininsky, 1998). Из тог разлога, изузетно су значајна управо очувана природна и полуприродна станишта која могу да им пруже уточиште.

У делу Малог вршачког рита присутна су нешто влажнија станишта на којима су забележене врсте вилиних коњица (Odonata). Њихове популације су у највећој мери угрожене губитком природних станишта проузрокованим ширењем пољопривредних површина и изградњом инфраструктуре (канала за одводњавање). Забарена станишта су мала, чиме су вилини коњици ограничени на сужене просторе на којима је омогућен њихов ларвени развој. Ларвени развој код ове групе инсеката је дуг, од 2 до 3 године, због чега лако долази до опадања бројности популација услед било каквих промена станишта у поменутом временском периоду. Промена водног режима, као и прилив хемијских материја са пољопривредних површина угрожава опстанак вилиних коњица у Малом вршачком риту. Адултни облици су присутни веома ретко и у малом броју у односу на друга природна добра са сличним станишним типовима (Трсковача, Окањ бара и др.). Највећи проблем за бројност популација ове групе након исушивања станишта, представља редовно чишћење и продубљивање канала за одводњавање. Према Црвеној листи вилинских коњица Европе (Kalkman et al., 2010) све регистроване врсте вилиних коњица су угрожене са статусом последње бригае (LC). Враћање природног водног режима омогућило би повећање бројности популација, али и врста вилиних коњица путем Малосредиштанског потока који има улогу еколошког коридора. Ово је случај и са појединим врстама осоликих мува (Nedeljković, 2007; Šimić i dr., in press): *Cheilosia albitarsis*, *Cheilosia barbata*, *Cheilosia mutabilis*, *Chrysotoxum cautum*, *Chrysotoxum elegans*, *Eupeodes corollae*, *Eupeodes latifasciatus*, *Melanostoma mellinum*, *Microdon devius*, *Neoascia podagrica*, *Pipizella varipes*, *Platycheirus albimanus*, *Xanthogramma pedissequum*. Ове врсте су регистроване на Марковачком потоку, а управо су карактеристичне за отворена природна станишта сувљег или влажнијег типа, каква су присутна на Малом вршачком риту. Нарочито је значајна врста *Neoascia podagrica* чије се ларве развијају у води.

Овде је регистрован и ластин репак (*Papilio machaon*), строго заштићена врста у Србији.

Слика 9. Ластин репак (*Papilio machaon*)

Уколико би се успоставио одговарајући водни режим који би омогућио периодична плављења простора, диверзитет инсеката и бројност њихових популација би се у значајној мери повећала. Тада би функционисање еколошких коридора, Марковачког и Малосредиштанског потока, било омогућено у потпуности, што је од есенцијалне важности за природне миграције и размену гена у циљу очувања биодиверзитета, а нарочито за очување ретких и угрожених врста.

II 1.10. Фауна водоземаца и гмизаваца

Простор који окружује Мали вршачки рит је, због плодног земљишта и интензивне пољопривредне производње, као и због близине аеродрома и викенд зоне, под снажним антропогеним утицајем, па преостала станишта представљају последњи рефугијум за не мали број врста водоземаца и гмизаваца ширег подручја.

Значај водоземаца и гмизаваца на овим стаништима, као прелазних и завршних чланова биоценоза, проистиче из многобројних, узајамно испреплетених односа који владају у овим специфичним и изузетно рањивим екосистемима. Водоземци и гмизавци представљају хранидбену базу за многе строго заштићене врсте птица, а такође представљају и значајне регулаторе бројности фауне бескичмењака, нарочито инсеката.

На подручју које обухвата Мали вршачки рит забележено је чак 11 врста водоземаца, што чини 65% од 17 врста које живе на територији Војводине, односно 48% од укупно 23 врсте које су забележене на територији Србије (Радовановић, 1951; Arnold & Burton, 1985., Џукић, 1995). У батрахофауни најзаступљенију компоненту чине три врсте фамилије Ranidae: *Pelophylax kl. esculenta* (зелена жаба), *Pelophylax lessonae* (мала зелена жаба) и *Pelophylax ridibundus* (велика зелена жаба) које су и најзначајније у ланцу исхране барско-мочварних станишта. Представници ове три врсте заступљене су са 30% у исхрани чапљи и рода и заштићене су Правилником о проглашењу строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Сл. Гласник РС 5/10), и налазе се у Прилогу II: заштићене дивље врсте биљака, животиња и гљива.

Стање популација врста водоземаца у директној је вези са стањем акватичних станишта која су им неопходна за нормално одвијање животног циклуса.

На овом локалитету забележено је и 7 врста гмизаваца, што чини 41% од 17 врста које живе на територији Војводине, односно 32% од укупно 22 врсте које су забележене на територији Србије.

Микроклиматска специфичност и диверзитет станишта омогућава присуство једне медитеранске врсте, а то је степски гуштер (*Podarcis taurica*), који се у свом ареалу јавља у две субпопулације: једна мања субпопулација обухвата централну и источну Мађарску и северни део Војводине, односно Србије. Ареал друге субпопулације обухвата јужну Украјину, Молдавију, источну и јужну Румунију, Бугарску, Македонију, југоисточну Србију, Албанију, Грчку и северозападну Турску. Мали вршачки рит представља западну границу ареала ове друге субпопулације, која је одвојена од субпопулације која насељава северни део Војводине, односно подручје у околини Суботице.

На основу горе наведених података може се закључити да је ово подручје изузетно значајно као репродуктивни центар и центар диверзитета фауне водоземаца и гмизаваца.

Важан фактор разноврсности батрахофауне и херпетофауне на овом локалитету је присуство различитих типова станишта. На овом простору су мозаично распоређене влажне ливаде, фрагменти степске вегетације и водена станишта која су од изузетне важности за фауну водоземаца.

Стање популација свих врста водоземаца у директној је вези са стањем акватичних станишта која су им неопходна за нормално одвијање животних циклуса. Неке врсте водоземаца (крекетуша, црвенотрби мукач, обична чешњарка, обична и зелена крастача, шумска жаба) бораве у воденој средини само током кратке сезоне парења, док остатак године проводе на околним терестричним локалитетима, где се хране и где проводе зиму у хибернацији.

Са друге стране, за све врсте гмизаваца, било да су више везани за воду као белоушка, или да нису уопште везани за воду као све врсте гуштера, смук и смукуља, терестична зона представља једино место где могу успешно да заврше свој репродуктивни циклус, односно да положе јаја, и једино место где могу да презиме.

Слика 10. Шумска жаба (*Rana dalmatina*)

Новија истраживања (Raymond et. al., 2003) показују да водоземци у сезони парења у просеку мигрирају од 159-290 m од обале водене површине (минимално 20-30 m, максимално до 1600 m). Гмизавци у сезони парења и полагања јаја мигрирају у просеку од 127-289 m од обале (минимално 30 m, максимално до 1600 m).

Табела 9. Врсте водоземаца Малог вршачког рита:

бр	SPECIES	ВРСТА	ПСЗДВ	CITES	IUCN	Bern	EU
Amphibia		Водоземци					
1.	<i>Lissotriton vulgaris</i>	мали мрмољак	I	-	LC	III	-
2.	<i>Triturus dobrogicus</i>	подунавски мрмољак	I	-	LC	III	-
3.	<i>Bombina bombina</i>	црвенотрби мукач	I	-	LC	II	II, IV
4.	<i>Pelobates fuscus</i>	обична чешњарка	I	-	LC	II	IV
5.	<i>Bufo bufo</i>	обична крастача	I	-	LC	III	IV
6.	<i>Pseudepidalea viridis</i>	зелена крастача	I	-	LC	II	IV
7.	<i>Hyla arborea</i>	крекетуша	I	-	LRnt	II	IV
8.	<i>Rana kl. esculenta</i>	зелена жаба	II	-	LC	III	V
9.	<i>Rana lessonae</i>	мала зелена жаба	II	-	LC	III	IV
10.	<i>Rana ridibunda</i>	велика зелена жаба	II	-	LC	III	V
11.	<i>Rana dalmatina</i>	шумска жаба	I	-	LC	II	IV

Скраћенице, које означавају статус заштите и/или угрожености врсте:

- ПСЗДВ** - Правилник о проглашењу строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Сл. Гласник РС 5/10): Прилог I: строго заштићене дивље врсте биљака, животиња и гљива (I) и Прилог II: заштићене дивље врсте биљака, животиња и гљива (II).
- CITES** - врсте обухваћене Конвенцијом о међународном промету угрожених врста дивље флоре и фауне (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, Washington 1973).
- IUCN** - категорије угрожености: LC последња брига, LRnt зависне од заштите, скоро угрожене.
- Bern** - Конвенција о заштити европског дивљег живог света и природних станишта, Берн, 1979 (Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, Bern 1979):
 Annex II – строго заштићене животињске врсте;
 Annex III – заштићене врсте које подлежу посебним управним мерама (регулација/забрања експлоатације, промета и држања).
- EU** - Директиве Савета Европске Уније (Habitats Directive - Council Directive 92/43/EEC on the Conservation of natural habitats and of wild fauna and flora):
 Annex II – животињске и биљне врсте од заједничког интереса чије очување захтева одређивање посебних подручја за њихову заштиту;
 Annex IV – животињске и биљне врсте од заједничког интереса које захтевају строгу заштиту;
 Annex V – животињске и биљне врсте од заједничког интереса чија експлоатација подлеже посебним управним мерама.

Табела 10. Врсте гмизаваца Малог вршачког рита

бр	SPECIES	ВРСТА	ПСЗДВ	CITES	IUCN	Bern	EU
Reptilia		Гмизавци					
1.	<i>Lacerta agilis</i>	ливадски, сиви гуштер	-	-	LC	II	IV
2.	<i>Lacerta viridis</i>	зелембаћ	-	-	LC	II	IV
3.	<i>Podarcis muralis</i>	зидни гуштер	-	-	LC	II	IV
4.	<i>Podarcis tauricus</i>	степски гуштер	I	-	LC	II	IV
5.	<i>Coronella austriaca</i>	смукуља	I	-	LC	II	IV
6.	<i>Zamenis longissimus</i>	Ескулапов смук	I	-	LC	II	IV
7.	<i>Natrix natrix</i>	белушка	I	-	LC	III	IV

Скраћенице, које означавају статус заштите и/или угрожености врсте:

- ПСЗДВ** - Правилник о проглашењу строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Сл. Гласник РС 5/10): Прилог I: строго заштићене дивље врсте биљака, животиња и гљива (I) и Прилог II: заштићене дивље врсте биљака, животиња и гљива (II).
- CITES** - врсте обухваћене Конвенцијом о међународном промету угрожених врста дивље флоре и фауне (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, Washington 1973).
- IUCN** - категорије угрожености: LC последња брига, LRnt зависне од заштите, скоро угрожене.
- Bern** - Конвенција о заштити европског дивљег живог света и природних станишта, Берн, 1979 (Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, Bern 1979):
Annex II – строго заштићене животињске врсте;
Annex III – заштићене врсте које подлежу посебним управним мерама (регулација/забрана експлоатације, промета и држања).
- EU** - Директиве Савета Европске Уније (Habitats Directive - Council Directive 92/43/EEC on the Conservation of natural habitats and of wild fauna and flora):
Annex II – животињске и биљне врсте од заједничког интереса чије очување захтева одређивање посебних подручја за њихову заштиту;
Annex IV – животињске и биљне врсте од заједничког интереса које захтевају строгу заштиту.

Ради очувања разноликости фауне водоземаца и гмизаваца, њиховог просторног распореда и динамике њихових популација, неопходно је очувати разноврсност станишта на овом подручју.

Даља, континуирана фаунистичка и биоценолошка истраживања, као и истраживања структура популација присутних врста требала би да дају одговор које врсте су најугроженије и оне би постале предмет посебних програма и мера заштите и управљања популацијама.

На основу изнетих података може се закључити да је херпетофауна овог подручја изузетно богата и разноврсна, а подручје Малог вршачког рита значајно за њено очување.

II 1.11. Фауна птица

Мали вршачки рит је особено и карактеристично станиште птица, другачије од већине водених и влажних подручја у Србији. Поред карактеристичних панонских врста, одликује га присуство врста везаних за борео-монтане баре и тресаве. До сада је на овом подручју забележено присуство 176 врста птица. Најважније врсте су:

Орао кликташ (*Aquila pomarina*), који се гнезди на Вршачким планинама, а претежно се храни на Малом вршачком рити. У првој половини XX века дошло је до драстичног пада бројности ове врсте у Европи, првенствено услед исушивања плавних подручја и сече шума. На територији Србије бројност опада у последње три деценије, па су перспективе опстанка орла кликташа неизвесне. Према критеријумима међународне организације BirdLife International, налази се у категорији SPEC 2 (врсте чије су главне популације у Европи, а имају неповољан статус заштите). У Србији је строго заштићена врста чија популација се процењује на 12-15 гнездећих парова.

Еја ливадарка (*Circus pygargus*), је повремена гнездарица Малог вршачког рита. Ова је мање значајна за заштиту у европским размерама, али је у Србији веома ретка, будући да се налази на јужној граници ареала. Из тог разлога веома је важно очувати и унапредити влажне ливаде овог подручја у циљу успостављања редовног гнежђења еје ливадарке и стабилизације њене популације у Србији. Сличне карактеристике станишта и ареала одликују још две врсте које се овде гнезде у повољним сезонама, ритску сову (*Asio flammeus*) и барску шљуку (*Gallinago gallinago*).

Слика 11. Букавац
(*Botaurus stellaris*)

Дугорепа сова (*Strix uralensis*) се гнезди на Вршачким планинама, а повремено се храни на Малом вршачком рити, и представља једну у низу врста које остварују еколошку интегралност ова два подручја. Будући да је у питању једино гнездеће подручје ове врсте у Војводини, добра хранидбена база значајна је са аспекта њене заштите.

У тршћацима живи букавац (*Botaurus stellaris*). Широм ареала, а поготово у Европи, угрожен је због све већег уништавања, исушивања и експлоатације тршћака. Ретке врсте које такође зависе од очувања тршћака су и трстењаци, пре свих цврчић тршчар (*Locustella naevia*).

Патка њорка (*Aythya nyroca*), је глобално угрожена врста, која се налази на Светској црвеној листи (IUCN Red List). Због уништавања природних водених станишта, бројност јој је у паду. Негативно утичу и климатски фактори, лов и узнемиравање. На Малом вршачком рити се гнезди само при вишем нивоу воде, када се овде гнезде и друге ретке врсте патака, чегртуша (*Anas strepera*) и патка кашикара (*Anas clypeata*).

Поред патака, на овом подручју се периодично гнезде још неке ретке врсте птица које захтевају већу количину воде и које праве плутајућа гнезда. То су црноврати гњурац (*Podiceps nigricollis*), коме је ово једно од ретких гнездилишта у Србији, као и белобрада чигра (*Chlidonias hybridus*), врста у категорији SPEC 3, са неповољним статусом заштите у Европи.

Бела рода (*Ciconia ciconia*) и црна рода (*Ciconia nigra*) се хране на влажним ливадама. Гнезда беле роде су у Вршцу и околним насељима, а црне роде на великим стаблима у шумама Вршачких планина. Обе врсте се хране на Малом вршачком рити. Обе врсте су у категорији SPEC 2 и строго заштићене у Србији.

Слика 12. Гнездо са јајима прдавца (*Crex crex*) у Малом вршачком рити

Прдавац (*Crex crex*) се гнезди на пољима и влажним и мочварним ливадама Малог вршачког рита. Ово је једна од најугроженијих врста у Европи, првенствено због исушивања влажних ливада и претварања у оранице, као и због уништавања гнезда на травним стаништима приликом кошења. Стање популације се благо поправља, али је и даље на светској црвеној листи (IUCN Red List), и строго заштићен је и у Србији. Свако станиште на коме се ова врста гнезди, поготово у Војводини где је изузетно редак (10-20 парова), заслужује одговарајућу заштиту.

Модроврана (*Coracias garrulus*) се гнезди у дупљама, а храни се крупним инсектима на отвореним теренима. У Европи је све мање станишта која задовољавају све услове за опстанак ове ретке врсте. Пре свега, све је мање старих стабала са дупљама за гнездо, а и редуковане су степске ливаде. Поготово је ретко да се ова два типа станишта нађу у непосредној близини. Повремено се гнезди на Малом вршачком рити. У циљу стабилизовања гнездеће популације модровране потребно је постављати вештачке дупље за гнежђење. Ова врста је у категорији SPEC 2 и строго је заштићена у Србији.

Различита станишта Малог вршачког рита утичу на присуство разноврсног птичијег света. Неким врстама, попут модровране, одговарају сувљи пашњаци. Влажне ливаде су идеално станиште за прдавца, док су појасеви трске гнездилиште букавца, а баре и отворена вода патке њорке, белобраде чигре и црновратог гњурца. Мозаичан распоред различитих станишта унутар Малог вршачког рита, додатно је оплемењен разноврсношћу због близине Вршачких планина, са којих на овај простор у потрази за храном слећу орлови кликташи и црне роде. Из горе наведеног произилази да је неопходна интегрална и целовита заштита целокупног подручја.

Орнитофауна Малог вршачког рита укључује већи број врста које су због свог значаја у националним и међународним размерама уврштене у одговарајуће листе, уредбе и конвенције (Прилог 3):

147 Строго заштићених врста (Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива; Службени гласник РС 5/2010)

62 врсте налазе се на SPEC листи, значајне за заштиту у Европи (BirdLife International, 2004) од чега SPEC 1 – **6**, SPEC 2 – **16**, SPEC 3 – **43**. Врсте категорисане као SPEC 1, спадају у групу најугроженијих животиња на Планети. У овом случају то су гнездарице патка њорка (*Aythya nyroca*) и прдавац (*Crex crex*), као и врсте које се хране на овом подручју, мали вранац (*Phalacrocorax pygmeus*), белорепан (*Haliaeetus albicilla*), крсташ (*Aquila heliaca*) и степски соко (*Falco cherrug*).

40 врста на Прилогу I Директиве о птицама (79/409/ЕЕС). Ове врсте и њихова станишта захтевају посебне мере заштите и основ су за проглашење Натура 2000 подручја у Србији.

Фауна птица Малог вршачког рита је разноврсна, богата и особена, уз присуство многих ретких и угрожених врста значајних за заштиту. Значај овог подручја за птице долази до изражаја при изузетно кишним годинама. Из тих разлога, потребно је очувати ово подручје и унапређивати га, како би се обезбедио опстанак орнитофауне и стабилизовале гнездеће популације значајних врста птица.

II 1.12. Фауна сисара

Фауна сисара Малог вршачког рита се не може сматрати темељном вредношћу природног добра, мада, као компонента функционисања присутних екосистема, представља значајан сегмент укупне заштите овог простора. Истовремено, нарочито ситни сисари Малог вршачког рита чине значајну хранидбену базу птица грабљивица суседног подручја Вршачких планина.

Истраживања ове животињске групе нису систематски вршена, нити постоји објављена листа сисара Малог вршачког рита. Спорадични подаци резултат су теренског рада сарадника Завода, анализе избљувака сова, као и ловне евиденције.

Присуство врста сисара и њихов просторни распоред на овом подручју условљени су постојећим типовима станишта, међу којима печат предеоном лику дају суве и влажне ливаде. У односу на вагилне врсте, свакако је значајна и непосредна близина Вршачких планина.

Међу бубоједима (Insectivora), подручје настањују јеж (*Erinaceus concolor*), кртица (*Talpa europaea*), вртна ровчица (*Crocidura suaveolens*) и пољска ровчица (*Crocidura leucodon*), као и мочварна ровчица (*Neomys anomalus*).

Очување ове групе фауне сисара условљено је пре свега очувањем и унапређивањем укупног комплекса станишта у оквиру заштићеног подручја.

Мада о фауни љиљака (Chiroptera) Малог вршачког рита нема писаних података, теренским истраживањима мр Пауновић Милана и Вучановић Миљивоја утврђено је присуство појединих врста, чији се доказни примерци чувају у збирци Природњачког музеја у Београду. Међу присутним врстама: великим потковичаром (*Rinolophus ferrum-equinum*), малим оштроухим вечерњаком, (*Myotis blythi*), великим мишоликим вечерњаком (*Myotis myotis*), средњим (*Nyctalus noctua*) и малим ноћником (*Nyctalus leisleri*), дугокрилим слепим мишем (*Miniopterus schreibersi*) и шумским слепим мишићем (*Pipistrellus nathusi*), треба истаћи воденог вечерњака (*Myotis daubentonii*) везаног за водена и влажна станишта. Највећи број врста љиљака представља строго заштићене врсте.

Стога значајан сегмент будуће заштите треба да представљају истраживања и мониторинг ове групе териофауне, као основе за предузимање конкретних мера заштите појединих врста и очувања и унапређивања њихових станишта.

Зец (*Lepus europaeus*), једини представник групе Lagomorpha код нас, становник отворених травних терена, има све услове опстанка на подручју Малог вршачког рита.

Глодари (Rodentia) чине најразноврснију и најмногобројнију групу фауне сисара Малог вршачког рита. Печат им дају врсте травних станишта, док се становници шума, попут веверице (*Sciurus vulgaris*) и пуха лешникара (*Muscardinus avellanarius*) могу регистровати само у уском појасу дрвећа и грмља на ободном делу природног добра. На ливадама, врзинама и обрадивим површинама живе пољски миш (*Apodemus sylvaticus*) и пругасти миш (*Apodemus agrarius*). Ливаде и пашњаке настањују пољска волухарица (*Microtus arvalis*) и подземна волухарица (*Pitymys subterraneus*). Патуљаст миш (*Micromys minutus*) је становник травних станишта и строго заштићена врста у Србији. Ливаде и влажна станишта насељава водена волухарица (*Arvicola terrestris*). Ораничне

површине карактерише и присуство хрчка (*Cricetus cricetus*), врсте која у годинама пренамножености може причинити значајне штете усевима и поред тога што је строго заштићена врста. За обрадиве површине је везан и миш хумкаш (*Mus hortulanus*), док су за близину људских насеља карактеристичне синантропне врсте глодара, домаћи миш (*Mus musculus*) и пацов (*Rattus norvegicus*). Присутне врсте мишева и волухарица, због своје широке еколошке валенце и махом високе бројности, преко ланаца исхране представљају значајну карику функционисања постојећих екосистема и услов опстанка птица и сисара месоједа, међу којима су бројне заштићене врсте, сврстане на националне и међународне листе ретких и угрожених врста.

Слика 13. Патуљаста миш
(*Micromys minutus*)

Очување диверзитета ове групе фауне, њиховог просторног распореда и динамике популација, условљено је режимима и мерама заштите усмереним ка очувању и унапређивању постојећих станишта.

У групи месоједа (Carnivora), осим широко распрострањене лисице (*Vulpes vulpes*), као и шакала (*Canis aureus*), који је у Војводини у експанзији, те твора (*Mustela putorius*), релативно честе су куна златица (*Martes martes*), куна белица (*M. foina*) и јазавац (*Meles meles*). Дивља мачка (*Felis silvestris*) и ласица (*Mustela nivalis*) се много ређе појављују и представљају строго заштићене врсте. Строго заштићеним врстама попут хермелина (*Mustela erminea*), степског твора (*Mustela eversmanni*) и видре (*Lutra lutra*), треба на подручју овог природног добра обратити нарочиту пажњу у смислу будуће заштите. Како суседне Вршачке планине представљају станиште вука (*Canis lupus*), на простору Малог рита се може очекивати у пролазу. У Војводини вук представља строго заштићену врсту.

Све врсте из групе месоједа, као животиње на врху трофичке пирамиде и стога веома важне у функционисању присутних екосистема, захтевају у будућем управљању и старању о заштићеном природном добру, посебну пажњу. То подразумева перманентно праћење, као и заштиту њихових популација и јединки, али и по потреби, нарочито у случају лисице и шакала, а у циљу очувања и унапређивања појединих врста и популација у фауни Малог рита, редукцију њихове бројности.

Групу папкара (Artiodactyla) представљају аутохтоне врсте, срна (*Capreolus capreolus*) и дивља свиња (*Sus scrofa*), које су и предмет ловног газдовања.

II 2. ПРЕДЕОНЕ ОДЛИКЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

II 2.1. Предеоне одлике заштићеног подручја

Основну црту пејсажу Малог вршачког рита даје мозаичан распоред више типова влажних и сувих ливада, тршћака и бара. Посебна пејсажна вредност огледа се у повезаности са оближњим Вршачким планинама. Наиме, најлепши поглед на Вршачке планине је са Малог вршачког рита, као што је и најлепши поглед на Мали вршачки рит са Вршачких планина.

Слика 14. Мали вршачки рит посматран са Вршачких планина

II 2.2. Историјат предела

Пре већих мелиоративних радова, овај простор представљао је богат комплекс влажних станишта, о чему сведоче и некадашњи налази врста попут пеликана, који су везани за простране водене целине. Прокопавањем канала и подизањем насипа промењене су основне предеоне карактеристике Малог вршачког рита. Након тога су рубни делови постали доступни за обраду земље и изградњу, чиме су створене обрадиве површине и изграђени објекти. Недовољна испаша довела је до обрастања неких ливада глогом и дивљом ружом. Одговарајућим мерама могу се ублажити настале промене и ревитализовати природне вредности Малог вршачког рита.

II 3. СТВОРЕНЕ ОДЛИКЕ

II 3.1. Културно-историјско наслеђе

Поред Малог вршачког рита пролази Вршачки вински пут, а „Вршачки виногради“ нуде посете највећим винским подрумима Средње Европе. У Великом Средишту налазе се бројна домаћинства која имају своје мање или веће винске подруме. „Пут вина“ обухвата управо обилазак најбољих подрума са дегустацијом квалитетних вина.

Посебно занимљива традиционална активност је екстензивно пашарење старих раса, попут вијорогих, тзв. „рацких“ оваца.

Слика 15. Рацке овце на паши у Малом вршачком риту

II 3.2. Насеља и инфраструктура

Мали вршачки рит са југозападне стране налаже на град Вршац, док са североисточне стране налаже на Велико Средиште, мање сеоско насеље. У правцу Вршца налазе се депонија и пречистач отпадних вода, као и цивилни аеродром.

Дуж северозападне границе Малог вршачког рита налази се насип, а на југоистоку пут Вршац – Велико Средиште. Рубно уз пут, непосредно поред Малог вршачког рита, налазе се економије, викендице и мањи приватни рибњаци. Најдоминантнији објекти инфраструктуре у Малом вршачком риту су канали, од којих су најважнији Малоритски канал и Канал Вршац – Велико Средиште.

Слика 16. Вршац у залеђу Малог вршачког рита

II 3.3. Становништво

Мали вршачки рит налази се поред Вршца, који броји 36.623 становника, и Великог Средишта, које броји 1.463 становника. На самом Малом вршачком рит у само повремено бораве номадски сточари са својим стадима.

Еколошка свест становништва општине Вршац је на изузетно високом нивоу, што показује и вишегодишњи однос Вршчана према Вршачким планинама, постојању више еколошких удружења и бројним активностима на пољу заштите природе на овом простору.

II 3.4. Ресурси

У мањој мери травна станишта се користе за пашарење, на којима пасе до 300 оваца и 50 крава. Травни покривач је природни ресурс, а његово коришћење неопходно је ускладити са потребама заштите природе. Уколико су усклађени и контролисани, испаша и кошење су добар метод одржавања травног покривача и спречавања обрастања у високу траву или грмље. На тај начин дугорочно се обезбеђује материјална основа за екстензивно сточарство и производњу здраве хране. Близина заштићеног природног добра отвара перспективу бољег пласмана производа, путем развита туризма и формирања «робне марке».

На поменутом подручју налази се мањи комплекс од око 240 ха шума, којима газдује ЈП «Војводинашуме», ШГ «Банат» из Панчева, ШУ «Вршац».

И поред покушаја побољшања исушивањем, обрадиво земљиште се услед забарености користи у врло ограниченој мери.

Поменути видови коришћења простора врло су ограничени и одрживи, и као такви не представљају претњу природним одликама. Са друге стране, заштита овог подручја усмерена је на одрживо коришћење природних ресурса и допринеће одржавању традиционалног привређивања, тако да је на овом простору конфликт екологије и економије занемарљив.

II 3.5. Делатности

Будући да мелиоративне мере нису успеле привести овај простор пољопривредној производњи, само повремено и местимично се на неким деловима гаје ратарске културе.

Раније нешто чешћи, а данас проређен вид делатности је пашарење. Стада оваца и крава стационирана су на источном делу подручја, или долазе на редовну дневну испашу из Великог Средишта .

Шумарство се одвија на мањем шумском комплексу, дуж јужног руба према Вршачким планинама. Доминира пољски јасен (*Fraxinus angustifolia*).

Ово подручје је ловиште којим газдује Ловачко удружење „Вршачка кула“ из Вршца.

Над рубом Малог вршачког рита повремено прелећу авиони са оближњег аеродрома.

II 3.6. Постојећа просторно-планска и пројектна документација

Према Просторном плану општине Вршац („Службени лист општине Вршац“ 6/2009 и 11/2009), на овом простору не предвиђа се промена намене у правцу интензивнијег коришћења.

III ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПОДРУЧЈА

III ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПОДРУЧЈА

III 1. ФАКТОРИ УГРОЖАВАЊА И ОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ

Хидромелиорациони радови

Мелиоративни радови, прокопавање канала и успостављање насипа допринели су поремећају водног режима Малог вршачког рита и исушивању влажних станишта, чиме је поремећена еколошка равнотежа и нарушен животни циклус већине организама. Некадашње богатство Малог вршачког рита видљиво је при изузетно влажним годинама, када се у западном делу формирају дубље баре и депресије.

Досадашња бројна искуства су, према наводима из литературе (Вонасси, 2003), показала да се скупим мерама одбране од поплава није постигла боља заштита, али да су животна средина, одрживи развој и биолошка разноврсност претрпели ненадокнадиве штете.

Већина постојећих система одбране од поплава недовољно или чак уопште не води бригу о еколошким аспектима речних коридора и сливова. Изградња објеката као што су насипи, растеретни канали, бране, акумулације и друге хидротехничке грађевине, при предузимању мера одбране од поплава, искључиво са инжењерског становишта, узроковала је нагле и драстичне промене природног хидролошког режима, фиксирање неприродних облика водотока, одвајање отворених водотока од њихових плављених површина итд. Њихове последице су дугорочне и пре свега су видљиве у масовним и драстичним губицима станишта и биолошке разноврсности.

Дефинитивно је утврђено да каналисање главних корита узрокује много негативних последица на животну средину. Каналисањем се поједностављује облик корита, смањује разноврсност станишта и повећава брзина протока што све негативно утиче на речни екосистем. Каналисањем главних корита битно се мења режим протока и таложења наноса.

Досадашњим мерама одбране од поплаве на подручју Малог вршачког рита плављена подручја су искључена из њихове природне функције. Природни речни коридор одликује се великом разноврсношћу станишта у простору, али и њиховом динамичном променљивошћу током времена. Притом поплаве играју кључну улогу у обезбеђивању биолошке продуктивности и разноврсности у плављеним подручјима, а преко њих и у ширем простору слива.

Повремена плављења су важна за одржавање природних својстава речних коридора неопходних за омогућавање живота разним врстама унутар њега. Просторна хетерогеност окарактерисана је дубином воде, брзинама и

смеровима течења воде, осунчаним и засењеним подручјима, својствима дна (муљевита, песковита, шљунковита, камена итд.), обалама и дном са или без акватичне вегетације, прозирношћу воде, разведеношћу и бројношћу канала, димензијама главног корита итд. Временска варијабилност се изражава изменама и трајањима великих и малих вода, променама термалног режима вода, бројношћу корита унутар плављеног простора итд.

Слика 17. Поглед са насипа уз Вршачки канал на Мали рит

Поред горе наведеног, а према подацима из ЛЕАП-а Општине Вршац (ЛЕАП тим Општине Вршац, 2007) ни једно сеоско насеље у општини Вршац нема изграђен систем фекалне канализације и пречишћавања отпадних вода. Отпадне воде упуштају у водопропусне септичке јаме или у природне и вештачке водотокове, што има негативан утицај на стање квалитета земљишта и подземних вода. Тамо где су седиментне стене, као што су глине великих дебљина, отпадне воде не доспевају до подземне воде, међутим, насеља која се налазе на обронцима Вршачких планина са северне и јужне стране, као што су Марковац, Мало Средиште, Месић, Сочица, Јабланка и Куштиљ су изграђена на местима где је загађивање подземне воде интензивно. Такође, заштитна средства која се користе за повећање приноса пољопривредних култура и плантажа винограда лако доспевају у подземну воду.

Изградња објеката (високоградње, нискоградње, хидроградње, далеководне мреже и других).

Изградња викендица, економија и других објеката рубно, уз пут Вршац – Велико средиште, смањила је површине природних станишта, нарушила изглед предела и учинила учесталијим присуство људи.

Слика 18. Канали у Малом вршачком рит

Путеви уништавају, нарушавају и расцепкавају природна станишта и угрожавају биљне и животињске врсте, које и страдају на њима, узнемиравају и доносе загађења и појачано присуство људи и ремете пејсажне целине. Пут Вршац – Велико Средиште простире се рубно уз ово подручје. На овом путу, који пролази између Вршачких планина и Малог вршачког рита страда велики број бескичмењака, али и водоземаца, гмизаваца и ситних сисара.

Депонија и таложник отпадних вода налазе се изван граница природног добра, али услед честих ветрова лакши део чврстог отпада доспева и до Малог вршачког рита, док се воде загађују подземно.

Аеродром се налази на самом ритском станишту, услед чега је смањена површина природних станишта и ограничена могућност већег обухвата заштићеног подручја.

Слика 19. Аеродром

Преоравање површина под травном вегетацијом

Због мале плодности земљишта и високих вода, овај фактор угрожавања природних станишта је мање заступљен него на другим травним подручјима Војводине. Преоравање травних површина се и поред одводњавања није успело усталити на овом ритском простору, али се рубно ипак повремено дешава. Њиве су углавном изван, а од травних станишта одвојене су каналом, који као баријера смањује опасност ширења обрадивих површина на рачун травних станишта. Негативни утицај њива у окружењу највећи је кроз коришћење пестицида и вештачког ђубрива, који доспевају и до Малог вршачког рита.

Остали фактори угрожавања

Уништавање и паљење трске и остале вегетације се дешава врло ретко, али у пролећном периоду има изражене штетне ефекте.

Неконтролисан лов, који је на овом простору углавном спорадичан, има негативне ефекте на мале и изоловане популације животиња. Редовне ловне активности у мањој мери представљају фактор узнемиравања, пре свега птица и сисара.

Иако у мањем обиму, присутно је узнемиравање животиња од стране пољопривредника са механизацијом, излетника, ловаца и чобана са стоком и псима.

Слика 20. Последице паљења вегетације

Присутно је ширење инвазивних врста биљака, поготово красолике (*Erigeron annuus*). Поред тога, у шумским засадима забележено је присуство пенсилванијског јасена (*Fraxinus pennsylvanica*), багрема (*Robinia pseudoaccacia*) и гледичије (*Gleditsia triacanthos*).

Претерана испаша и гажење, поготово у близини торова, угрожавају ретке биљне врсте, док услед недовољне испаше неке ливаде обрастају глогом.

Слика 21. Ливаде обрасле глогом

IV ВРЕДНОВАЊЕ И ТЕМЕЉНЕ ВРЕДНОСТИ ПРИРОДНОГ ДОБРА

IV ВРЕДНОВАЊЕ И ТЕМЕЉНЕ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

IV 1. СУШТИНСКЕ ОДЛИКЕ И ВРЕДНОСТИ ДОБРА

Мали вршачки рит одликују влажне и суве ливаде, баре и тршћаци, са карактеристичним представницима живог света. Међу њима се посебно издвајају ретке и угрожене врсте попут сиљавине (*Peucedanum officinale*), звјездичице (*Aster sedifolius*), сиротињске траве (*Glyceria declinata*), степског гуштера (*Podarcis taurica*), патке њорке (*Aythya nyroca*) и прдавца (*Crex crex*). Наслањајући се на Вршачке планине, Мали вршачки рит чини са њима јединствену еколошку структурну и функционалну целину. Природне вредности посебно се испољавају при влажним годинама, указујући на изузетне потенцијале подручја које треба ревитализовати одговарајуће усмереним мерама заштите.

Аутентичност

Мали вршачки рит је веома особено и карактеристично станиште, другачије од већине водених и влажних подручја у Србији, услед присуства како карактеристичних панонских врста, тако и врста везаних за борео-монтане баре и тресаве.

Репрезентативност

Утврђено је присуство два панонска субендема: звјездичице (*Aster sedifolius*) и безбридњаче (*Puccinellia distans*).

На Малом вршачком рити пронађена је сиротињска трава (*Glyceria declinata*), нова врста за флору Србије.

Микроклиматска специфичност и диверзитет станишта омогућавају присуство степског гуштера (*Podarcis taurica*).

Разноликост

Овај простор одликује богатство и разноврсност флоре, вегетације и фауне, коју најупадљивије илуструје присуство 176 врста птица.

Интегралност

Подручје предложено за заштиту одликује мозаик шума, влажних и сувих ливада и бара. На релативно малом простору смењују се различита станишта, са многим врстама које животне потребе задовољавају у оквирима два или више екосистема и на њиховим екотонима, са међусобно зависним и испреплетаним

односима. Мали вршачки рит и Вршачке планине чине еколошки јединствену целину значајну за контакт популација, размену генетског материјала, као и за животињске врсте које у свом дневном или сезонском циклусу зависе од оба подручја.

Пејсажна атрактивност

Основну црту пејсажу Малог вршачког рита даје мозаичан распоред више типова станишта. Атрактиван изглед Вршачких планина које доминирају у равници најбоље се види са Малог вршачког рита, а најатрактивнија природна целина која се види са Вршачких планина је управо Мали вршачки рит.

Слика 22. Мали вршачки рит са Вршачким планинама у залеђини

Степен очуваности

И поред обимних хидромелиоративних захвата, Мали вршачки рит није преведен у обрадиво земљиште и остао је вредно и богато влажно подручје чији се карактер поготово испољава током влажних сезона.

IV 2. ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ЗАШТИТУ

Као најважнији услови за заштиту "Малог вршачког рита" као заштићеног станишта издвајају се:

- Присуство особених влажних станишта.

- Еколошка целина са Вршачким планинама.
- Присуство два панонска суббендема: звјездичице (*Aster sedifolius*) и безбридњаче (*Puccinellia distans*), као и сиротињске траве (*Glyceria declinata*), нове врсте за флору Србије.
- Станиште ретких и угрожених животињских врста, попут степског гуштера (*Podarcis taurica*), патке њорке (*Aythya nyroca*) и прдавца (*Crex crex*).

IV 3. ЗНАЧАЈ И ФУНКЦИЈА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Поред научног и естетског значаја и основне вредности као оазе очуване природе, могућности овог простора су и у образовним и еко-туристичким програмима, гајењу традиционалних сорти животиња и одрживом пашарењу и обради земље, као и производњи здраве хране.

Еколошка функција

Подручје Малог вршачког рита, са бројним карактеристичним врстама, значајно доприноси очувању биолошке, геолошке и предеоне разноврсности.

Очувањем популација присутних ретких и угрожених врста биљака и животиња, утиче се на одржавање и јачање еколошке кохерентности и повезаности у регионалном и прекограничном контексту.

Испреплетеност међуодноса живих бића и очуваност основних ресурса истичу значај и функцију подручја у одвијању еколошких процеса и пружању подржавајућих и регулаторних еколошких услуга.

Научно-истраживачка функција

Очуваност и јединственост природних вредности пружају могућност проучавања, карактеристичних врста и специфичних односа на контакту шумских, водених и травних станишта.

Културно-историјска функција

Природним вредностима доприноси особен начин живота становништва на овом простору, поготово традиционално пашарење „рацким“ овцама.

Васпитно-образовна функција

Поред научног, естетског и културног значаја и вредности као оазе очуване природе, могућности овог простора су и у образовним и еко-туристичким програмима. То је оствариво како за околне основне и средње школе, тако и за универзитетске и стручне екскурзије из земље и иностранства, имајући у виду особеност појава и процеса на овом подручју и близину Вршца као полазног центра за ове активности.

Развојна функција

Могућности развоја овог простора су у одрживом туризму везаном за биодиверзитет и аутентични предео, гајењу традиционалних сорти животиња и одрживом пашарењу, као и производњи и пласману здраве хране. Уз

одговарајуће стимулације и користећи постојећа искуства управљача заштићених подручја код нас и иностранству, ове активности имају велик развојни потенцијал.

IV 4. МОГУЋИ ПРАВЦИ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Будући да се ради о малом и осетљивом, али потенцијално атрактивном и доступном подручју, развој треба свести на одговарајућу меру. Потребно је осмислити садржаје везане за одрживи и ограничени еколошки туризам, пре свега за посматрање птица. Одрживо пашарење осим што помаже у спречавању неповољне сукцесије, може такође бити атрактивно, али и повезано са производњом здраве хране и узгојем аутохтоних раса, попут већ присутних вијорогих рацких оваца и потенцијално подолских говеда.

V РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ

V РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ

Основа за успостављање режима и мера заштите су Уредба о режимима заштите („Сл. Гласник РС 31/2012) и члан 32. Закона о заштити природе („Службени гласник Републике Србије" бр. 36/09, 88/10, 91/10), према коме је:

Заштићено станиште подручје које обухвата један или више типова природних станишта значајних за очување једне или више популација дивљих врста и њихових заједница.

Циљ заштите станишта је:

- 1.) заштита угрожених и ретких типова станишта, екосистема и/или аутохтоних дивљих врста на националном и/или међународном нивоу;
- 2.) обезбеђивање повољног стања популација аутохтоне дивље врсте и/или врста;
- 3.) омогућавање несметаног одвијања неке од животних фаза аутохтоних дивљих врста (мрешћење, парење, гнежђење, подизање младунаца, презимљавање...);
- 4.) заштита крајње угрожених и рањивих врста;
- 5.) омогућавање протока гена између популација врсте;
- 6.) обезбеђивање миграторних путева и одморишта;
- 7.) омогућавање научних истраживања, управљања популацијама и образовања.

На заштићеном станишту забрањене су радње и активности којима се угрожава или оштећује један или више типова станишта.

Актом о проглашењу заштићеног станишта, који се доноси на основу Студије Завода, ближе се утврђује његов значај, намена и мере заштите.

Полазећи од потребе заштите и очувања предела и станишта, као и строго заштићених и заштићених врста, одређивање степена заштите унутар Заштићеног станишта је вршено на основу степена очуваности природних вредности, потреба за применом активних мера заштите и у складу са потребама развоја одрживог пашарења и других активности. На заштићеном подручју успостављају се режими заштите II и III степена. Заштићено станиште „Мали вршачки рит“ обухвата површину од 931,20 ha, од чега

- режим заштите II степена заузима 449,87 ha.
- режим заштите III степена обухвата површину од 485,85 ha.

На подручју предложеном за заштиту доминирају травна и водена станишта. У циљу спречавања сукцесије и обрастања инвазивним врстама, превисоком травном вегетациом и грмљем и замуљивања, те самим тим нарушавања ових станишта, неопходно је одржавање кроз редовно уклањање вишка вегетације, а поготово травног покривача кроз контролисано кошење или пашарење. Из тих разлога прописују се режими II и III степена заштите, у складу са неопходним активностима на очувању, одржавању и одрживом коришћењу.

V 1. РЕЖИМ ЗАШТИТЕ II (другог) СТЕПЕНА

Режим заштите II степена спроводи се на делу заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја. Овде су могуће управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације или усмеравања сукцесије. Могући су контролисани видови традиционалног коришћења природних ресурса, односно традиционалне делатности које током свог одвијања нису угрозиле примарне вредности простора.

Подручја под режимом заштите другог степена представљају најважнија станишта ретких и угрожених врста. Мере заштите прописују се у циљу усклађивања одрживог коришћења простора и потреба заштите и унапређивања природних одлик.

У режиму заштите II степена, поред мера забране за III степен,

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ:

- 1.) изградња нових јавних путева;
- 2.) уклањање травног покривача са површинским слојем земљишта.

ОГРАНИЧАВА СЕ:

- 1.) изградња објеката и инфраструктуре, на објекте за потребе управљања заштићеним подручјем и одрживог пашарења;
- 2.) пашарење, на просторно и временски ограничене активности, у складу са капацитетом и природним вредностима;
- 3.) кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну;
- 4.) уклањање приобалне, плутајуће и подводне вегетације, на потребе ревитализације и одржавања канала, с тим што временски размак између два чишћења истог канала треба да буде већи од 3 године
- 5.) сеча аутохтоних врста дрвећа, на активности за потребе ревитализације и спречавања пренамножавања патогена;
- 6.) лов, на контролу патогена и пренамножавања предатора;
- 7.) туризам на просторно, временски и капацитетом ограничене активности, у складу са потребом очувања природних вредности.

V 2. РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III (ТРЕЋЕГ) СТЕПЕНА

Режим заштите III степена се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима од научног и практичног значаја. У овом степену заштите могуће је селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктуру и другу изградњу, које је усклађено са вредностима, потенцијалима, капацитетима и потребама заштићеног простора.

Ова зона обухвата просторне целине под већим утицајем човека, са спорадично заступљеним ораницама, ближе грађевинској зони и путу Вршац – Велико средиште. Основна сврха мера на овом простору је очување станишта и предела и ублажавања околних утицаја уз могућност ограниченог развоја пољопривреде, туризма и одрживог коришћења природних добара.

У режиму заштите III степена

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ:

- 1.) изградња објеката за депоновање опасног отпада и других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште и угрозити флора и фауна;
- 2.) промена намене земљишта, осим у циљу управљања и ревитализације станишта;
- 3.) експлоатација земље и минералних сировина;
- 4.) нарушавање и уништавање површина под травном вегетацијом, њихово преоравање и успостављање пољопривредне производње;
- 5.) уношење алохтоних и инвазивних врста;
- 6.) ширење површина под засадима дрвећа и грмља, осим у циљу ревитализације станишта;
- 7.) замена састојина и групација аутохтоних врста дрвећа алохтоним;
- 8.) исушивање и/или затрпавање влажних станишта;
- 9.) лов на водену пернату дивљач;
- 10.) узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање дивљих животиња;
- 11.) уништавање, непланско уклањање и сакупљање дивљих биљака и гљива;
- 12.) кретање свиња на удаљености већој од 100 метара од салаша;
- 13.) хемијско и физичко загађивање, депоновање чврстог и течног отпада и отпадних загађених вода;
- 14.) испуштање непречишћених отпадних вода, као и вода испод квалитета који одговара II класи;
- 15.) кретање возила на моторни погон, других возила и превозних средстава изван путева, стаза и простора који су за то намењени, осим за службене потребе;
- 16.) загађивање буком и светлошћу;
- 17.) радови и активности који могу имати неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела.

ОГРАНИЧАВА СЕ:

- 1.) изградња објеката и инфраструктуре, на објекте за потребе одрживог туризма и рекреације, управљања природним добром и одрживог пашарења;
- 2.) пашарење, на просторно и временски ограничене активности, у складу са капацитетом и природним вредностима;
- 3.) кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну;
- 4.) садња и сеча дрвећа и грмља, на одрживо газдовање шумама, активности за потребе ревитализације, безбедности посетилаца и спречавања пренамножавања патогена;
- 5.) осветљавање простора на усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности;
- 6.) примена хемијских средстава на употребу вештачких ђубрива на обрадивим површинама, а за хемијска средства за заштиту биља уз сагласност Министарства;
- 7.) туристичке активности на одрживе облике туризма и рекреације на за то уређеним локалитетима, објектима и стазама.

V 3. МЕРЕ ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА

На Заштићеном станишту „Мали вршачки рит“ пожељно је и потребно спроводити следеће мере очувања и унапређења, како би се обезбедило одржавање и побољшање стања природних вредности:

- 1.) очување репрезентативних геолошких, геоморфолошких и хидролошких појава и одлика, биогеографских обележја подручја, предеоног, екосистемског, специјског и генског диверзитета;
- 2.) ревитализација станишта;
- 3.) одржавање каналске мреже коришћењем биолошких метода.
- 4.) планско сузбијање и замена инвазивних алохтоних врста аутохтоним;
- 5.) потенцирање природног састава и мешовитости шумских састојина;
- 6.) реинтродукција врста несталих са овог подручја;
- 7.) мере активне заштите фауне (прелази и пролази, изолатори, вештачка гнезда и др.);
- 8.) одржавање проходности еколошких коридора;
- 9.) мониторинг природних вредности;
- 10.) презентација и популаризација природних и створених вредности;
- 11.) развој туристичке понуде и система управљања активностима посетилаца.

VI КОНЦЕПТ ЗАШТИТЕ И УНАПРЕЂЕЊА И МОГУЋЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

VI КОНЦЕПТ ЗАШТИТЕ И УНАПРЕЂЕЊА И МОГУЋЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

VI 1. КОНЦЕПТ ЗАШТИТЕ

Концепт заштите Заштићеног станишта „Мали вршачки рит“ предвиђа зоне са различитим потенцијалима, ограничењима и забранама, као и градацијом активности у сточарству, шумарству, одрживом туризму и рекреацији.

Предвиђено је успостављање режима заштите другог и трећег степена. Други степен обухвата очување и изоловање делове травних станишта. Режим заштите трећег степена успоставља се ближе путевима, објектима и инфраструктури, на просторима погодним за развој туризма и рекреације.

Режими заштите, као и одговарајуће мере забране, ограничења и унапређења, обезбеђују основу за очување и унапређивање природних вредности овог простора, пре свега ретких и угрожених врста, као и предела у целости.

VI 2. СМЕРНИЦЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ

На Малом вршачком рити потребно је, на местима где је могуће, ревитализовати травна станишта која су претворена у оранице. Након укидања пољопривредне производње, на овим просторима треба спроводити кошење, пашарење и сејање траве до поновног успостављања травне вегетације.

Потребно је успостављање и одржавање водног режима, у циљу успостављања редовног плављења и исушивања у складу са природном динамиком, уважавајући следеће:

- Кључна планска јединица је слив те је потребно исти користити као основну јединицу простора у планирању и управљању водним ресурсима.
- Препоручује се коришћење природне депресије за повремено испуштање и одлагање великих вода са циљем ублажавања поплава:
  - као ретензијски простор (ретензијски простор нема контролисане излазе, вода сакупљена у ретензијским просторима полако се инфилтрира под површину и испарава се) или
  - као детензијски простор (ови простори задржавају воду током одређеног времена и полако је испуштају кроз природне или вештачки израђене одводне објекте).

- Димензије оба поменута простора разликују се и зависе од природних услова.
- Целим системом је неопходно пажљиво и оптимално управљати. Систем не може бити препуштен сам себи већ се морају увести мере контроле и управљања.
- Искористити сваку могућност задржавања воде која отиче одводњавањем на сливном подручју; уз чешће коришћење несистематичног и делимичног одводњавања.

Инвазивне биљке потребно је контролисати и максимално могуће сузбијати.

Садњу аутохтоног дрвећа, храстова, јасена, врбе, беле и црне тополе, треба спроводити на за то повољним местима. Иницијалне активности на овом плану спроводило је друштво ГЕА из Вршца, садњом јасенова током 2011. године.

У циљу унапређења природних вредности, веома је важно планирати спровођење праћења и мера активне заштите строго заштићених врста. На основу резултата мониторинга ових врста треба усмеравати даље активности на заштити и унапређењу стања, не само њихових популација, него и заштићеног подручја у целисти.

Мере активне заштите врста на овом простору, изолованом од Вршачких планина асфалтним путем, подразумевају пре свега изградњу пролаза и еколошких мостова за савладавање ових баријера.

VI 3. МОГУЋЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Коришћење на овом подручју у великој мери је одрживо, али је постојеће стање потребно развијати и унапређивати. У том смислу, као приоритетне активности истичу се:

- Одрживо пашарење аутохтоним сортама, нпр. овцама цигајама и подолским говедима, магарцима и коњима. Ове активности могу се планирати у оквиру развоја агро-еколошких програма у Србији, кроз сарадњу Управљача и корисника простора.
- Развој ограниченог еколошког и рекреативног туризма, у склопу опште туристичке понуде региона. Ова активност треба да се спроводи паралелно с промоцијом заштићеног подручја, и развојем пратеће инфраструктуре (информативне табле, стазе, чамци, центар за посетиоце...).
- Производња здраве хране и промоција органске пољопривреде, а пре свега производа непосредно насталих на овом подручју, уз креирање препознатљиве робне марке везане за заштићено подручје.

VI 4. АНАЛИЗА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА, ДОКУМЕНТАЦИЈА О УСКЛАЂИВАЊУ ПОТРЕБА ЗАШТИТЕ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА

Анализа заинтересованих страна

Анализа заинтересованих страна се односи на представљање односа или утицаја према заштити Заштићеног станишта „Мали вршачки рит“. Анализом се разматра заштита и однос различитих заинтересованих страна према њој. На простору Малог вршачког рита идентификовано је десет група заинтересованих страна. Неке од њих састоје се од већег броја појединих чланова. Сваки од односа заинтересованих страна и Заштићеног станишта оцењен је на скали од 0 до 3, спрам интензитета међудејства.

	Бољитак за заштиту	Бољитак за заинтересоване	Угрожавање	Ограничење заинтересованих
Сточари	3	3	1	1
	Коришћење кроз пашарење и кошење, спречава неповољну сукцесију вегетације.	Путем очувања траве, заштита природе омогућава егзистенцију и основни ресурс.	Пси, стока или чобани, могу угрожити ситне организме.	Ограничење изградње објеката и уређења њихове околине.
Шумарство	2	2	1	1
	Подизање и нега засада аутохтоних врста	Боље чување и повољније еколошко окружење за производњу.	Садња алохтоних врста.	Ограничење ширења обухвата шумских култура.
Аеродром	0	1	2	1
	Нема	Спречава се пораст броја врста које се могу сударити са авионима.	Онемогућава се ревитализација, услед бојазни од судара.	Онемогућава се ширење аеродрома.
Ратари	1	1	2	2
	Усеви за исхрану животиња.	Производња здравије хране, у перспективи субвенције.	Преоравање станишта, хемија, узнемиравање.	Забрана ширења њива.
Водопривреда	1	1	2	2
	Управљање водама усађено са заштитом.	Природнији водотокови, лакши за управљање.	Регулација вода	Ограничење радова

	Бољитак за заштиту	Бољитак за заинтересоване	Угрожавање	Ограничење заинтересованих
Локална заједница	1	1	0	0
	Пружање радне снаге, промоција.	Радна места, популаризација, туризам.	нема	нема
Ловачка друштва	1	1	1	1
	Помоћ у чувању и мониторингу.	Очувања и познатија ловишта.	Одстрел и узнемиравање.	Ограничење зона и сезона.
Управљач	3	3	0	0
	Чување, мере заштите, промоција	Промоција, контакти, посао, усавршавање	нема	нема
Завод, Општина, Секретаријат, Министарство	3	3	0	0
	Стручна помоћ, средства	Очување природе, промоција, усавршавање	нема	нема
Еколошка јавност, Грађанство	1	2	0	1
	Подршка	Очување природе	Погрешно усмерен активизам	Ограничење посета

Документација о усклађивању потреба заштите са заинтересованим странама

Усклађивање потреба заштите и заинтересованих страна регулисано је кроз Просторни план општине Вршац („Службени лист општине Вршац“ 6/2009 и 11/2009).

На састанку одржаном у Вршцу у октобру 2011. године, усклађени су интереси очувања природе и функционисања оближњег аеродрома и центра за обуку пилота. Том приликом утврђено је да успостављање заштите неће допринети порасту броја врста птица које би могле изазвати судар са авионима. Напротив, будући да су најопасније управо синантропне врсте из породице врана и галебова, очување природних станишта онемогућиће да њихов број расте. Такође, истакнуто је да је са становишта контроле лета и рада аеродрома неприхватљива ревитализација водених станишта која би довела до значајнијег раста броја барских птица. Из тих разлога одустало се од ове првенствено предвиђене смернице.

VII УПРАВЉАЊЕ

VII УПРАВЉАЊЕ

VII 1. НАЧИН УПРАВЉАЊА И ОБАВЕЗЕ УПРАВЉАЧА

Основна питања везана за управљање, коришћење и унапређење заштићених подручја регулисана су одредбама Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр.36/2009, 88/2010 и 91/2010).

За свако природно добро које се ставља под заштиту доноси се посебан акт којим се проглашава заштита тога добра, утврђују мере и режими његове заштите и одређује правни субјект који ће спроводити прописане режиме заштите (у даљем тексту: управљач).

Управљач је дужан да заштиту спроводи у складу са одредбама закона, акта о заштити и плана управљања заштићеним подручјем.

Управљач доноси план управљања за период од десет година.

Планом управљања одређује се начин спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, имајући у виду потребу локалног становништва.

Сва правна лица, предузетници и физичка лица која обављају одређену делатност унутар граница заштићеног добра, дужна су да своју делатност обављају у складу са планом управљања.

План управљања садржи нарочито:

- 1) приказ главних природних и створених вредности, као и природних ресурса;
- 2) оцену стања животне средине заштићеног подручја;
- 3) преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја;
- 4) дугорочне циљеве заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја;
- 5) анализу и оцену услова за остваривање тих циљева;
- 6) приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности;
- 7) приоритетне задатке научноистраживачког и образовног рада;
- 8) планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора;
- 9) просторну идентификацију планских намена и режима коришћења земљишта;
- 10) активности на промоцији вредности заштићеног подручја;

- 11) студијску (истраживачку), програмску, планску и пројектну документацију потребну за спровођење циљева и активности;
- 12) облике сарадње и партнерства са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности;
- 13) активности и мере на спровођењу плана са динамиком и субјектима реализације плана управљања и начин оцене успешности његове примене;
- 14) финансијска средства и друге материјалне претпоставке за извршавање поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начин њиховог обезбеђења.

У току примене плана, уколико се укаже за потребно, може се вршити његова ревизија у складу са прописаним мерама и режимима заштите.

Пре истека периода за који је план донет, мора се надлежном органу поднети извештај о његовом остваривању. Извештајем се анализира спровођење плана и остварени резултати.

На план управљања заштићеним подручјем које је проглашено актом локалне самоуправе сагласност даје локална самоуправа, по претходно прибављеном мишљењу Завода.

Планови управљања остварују се годишњим програмима управљања. На програм управљања сагласност даје надежан орган локалне самоуправе.

Управљач је дужан да надлежном органу достави извештај о остваривању годишњег програма за претходну годину и годишњи програм управљања за наредну годину, до 15. децембра текуће године, а извештај о остваривању плана управљања најкасније 60 дана пре истека периода за који је план донет.

О предлогу плана управљања заштићеним подручјем управљач је дужан да обавести јавност.

Обавештавање јавности подразумева јавни увид у предложени план.

Јавни увид организује и спроводи управљач заштићеног подручја и траје 30 дана.

Управљач је дужан да обезбеди унутрашњи ред и чување заштићеног подручја у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби који доноси, уз сагласност надлежног органа.

Правилником о унутрашњем реду утврђују се правила за спровођење прописаног режима заштите, а нарочито: начин на који ће се понашати посетиоци, власници и корисници непокретности при кретању, боравку и обављању послова на заштићеном подручју; места, површине и објекти у којима се ограничава кретање или забрањује и ограничава обављање одређених радњи, као и трајање тих мера; врсте биљака и животиња и друге природне и културне вредности које је забрањено уништавати, оштећивати или узнемиравати; начин сарадње са физичким лицима, предузетницима и правним лицима која по различитом основу користе или су заинтересовани за коришћење природних богатстава и простора; услови заштите приликом обављања научних истраживања и образовних активности; места и услови за одлагање отпада; начин одржавања уредности и чистоће заштићеног подручја; начин и

организација чуварске службе и чувања заштићеног природног добра, као и опрема и средства неопходна за чување и одржавање.

Актом о проглашењу заштићеног подручја ближе се утврђују садржај и начин доношења и оглашавања правилника о унутрашњем реду.

На заштићеном подручју забрањени су радови и активности, односно извођење пројеката, који оштећују, нарушавају и мењају особине и вредности због којих је подручје заштићено.

Планиране радове и активности, односно извођење пројекта, носилац пројекта дужан је да писмено пријави управљачу заштићеног подручја. Управљач је у обавези да носиоца пројекта упозна са могућностима за обављање планираних радова на датој локацији, као и процедури која се мора спровести у случају да се захтевани радови могу изводити на заштићеном подручју.

Заштићена подручја могу се користити и посећивати на начин који не угрожава њихове вредности и спровођење заштите.

Коришћење и посећивање заштићеног подручја дозвољено је свима под једнаким условима, у складу са Законом о заштити природе и актом о заштити тог природног добра.

Ако би се коришћењем и посећивањем заштићеног подручја могла проузроковати опасност за његово очување, може се забранити или ограничити његово коришћење и посећивање.

Власник или корисник непокретности у заштићеном подручју дужан је да дозволи приступ одређеној природној вредности, ради задовољења научних, образовних, естетских, културних и рекреацијских потреба, на начин и под условима утврђеним актом о проглашењу заштићеног подручја.

Заштићеним подручјем, управља управљач, који испуњава услове у погледу стручне, кадровске и организационе оспособљености за обављање послова заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја заштићеног природног добра. Ове послове може да обавља предузетник регистрован за обављање послова из области заштите природе, управљања природним добрима, односно чија је делатност у блиској вези са тим пословима.

Ближе услове које мора да испуњава управљач прописује Министарство. Министарство, надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, у поступку избора управљача утврђује испуњеност прописаних услова. Услове које мора да испуњава управљач прописани су Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја ("Службени гласник РС", бр. 85/2009). Управљач може бити правно лице, а у изузетним случајевима предузетник и физичко лице.

Управљача за заштићено добро III категорије се утврђује актом о проглашењу заштите који доноси надлежан орган локалне самоуправе.

У управљању заштићеним подручјем управљач, је дужан нарочито да:

- 1) чува, унапређује и промовише заштићено подручје;
- 2) спроводи прописане режиме заштите;
- 3) доноси план управљања и акт о унутрашњем реду и чуварској служби утврђен актом о заштити;

- 4) обележи заштићено подручје, границе и режиме заштите у складу са посебним правилником о начину обележавања;
- 5) осигура неометано одвијање природних процеса и одрживог коришћења заштићеног подручја;
- 5а) даје сагласност за обављање научних истраживања, за извођења истражних радова, снимање филмова, постављање привремених објеката на површинама у заштићеном подручју и даје друга одобрења у складу са овим законом и правилником о унутрашњем реду и чуварској служби;
- 6) обезбеди надзор над спровођењем услова и мера заштите природе;
- 7) прати кретање и активности посетилаца и обезбеђује обучене водиче за туристичке посете;
- 8) води евиденције о природним вредностима и о томе доставља податке Покрајинском заводу;
- 9) води евиденцију о људским активностима, делатностима и процесима који представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја и о томе доставља податке Заводу и Министарству;
- 9а) води евиденцију о непокретностима са подацима од значаја за управљање заштићеним подручјем;
- 10) у сарадњи са републичком и покрајинском инспекцијом и органима безбедности спречава све активности и делатности које су у супротности са актом о заштити и представљају фактор угрожавања и девастације заштићеног подручја;
- 11) доноси акт о накнадама;
- 12) врши и друге послове утврђене законом и актом о заштити.

Уколико се у поступку надзора над радом, стручног и инспекцијског надзора утврди да управљач не извршава обавезе установљене актом о заштити, управљање заштићеним подручјем се одузима и поверава другом управљачу.

Управљач је дужан да обезбеди чуварску службу која врши непосредан надзор на заштићеном подручју. Чувар заштићеног подручја контролише спровођење правила унутрашњег реда у заштићеном подручју и обавља послове чувања заштићеног подручја.

Ако у вршењу чуварске службе чувар заштићеног подручја утврди да је учињена радња супротно правилима унутрашњег реда или друге законом утврђене забране кршења режима заштите, или ако постоји основана сумња да је учињен прекршај, односно кривично дело, овлашћен је и дужан да:

- 1) прати кретање и активности посетилаца и легитимише лица која затекне у заштићеном подручју;
- 2) изврши преглед свих врста возила, пловних објеката и товара;
- 3) изврши сваки преглед, осим станова и других просторија, за чији је преглед потребан судски налог;
- 4) привремено одузме предмете којима је извршен прекршај или кривично дело и предмете који су настали или прибављени извршењем таквог дела, као и да ове предмете, без одлагања, преда управљачу заштићеног подручја ради чувања;

- 5) лице без личних исправа, затечено у вршењу недозвољених радњи, приведе надлежном органу унутрашњих послова;
- 6) затражи успостављање претходног стања, односно нареди мере за спречавање и уклањање штетних последица;
- 7) сарађује са власницима и корисницима права на некретнинама у заштићеном подручју у циљу заштите природе;
- 8) сарађује са корисницима природних ресурса у заштићеном подручју и координира заједничке акције у циљу заштите и рационалног коришћења природних ресурса;
- 9) прати стања биљних и животињских врста, као и других вредности заштићеног подручја;
- 10) пружа помоћ посетиоцима заштићеног подручја и локалном становништву.

У вршењу службе чувар је дужан да покаже службену легитимацију. Легитимацију чувара заштићеног подручја издаје управљач заштићеног подручја на обрасцу који прописује министар.

Чувар заштићеног подручја мора да има најмање средњу стручну спрему, једну годину радног искуства у струци и положен стручни испит и да испуњава прописане услове за ношење оружја и друге услове, утврђене актом управљача.

За време службе, чувар заштићеног подручја носи службену одећу, оружје, знак заштите природе и знак заштићеног подручја које чува и наоружан је оружјем које одреди управљач.

VII 2. ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из:

- 1) средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе;
- 2) средстава Фонда за заштиту животне средине;
- 3) накнада за коришћење заштићеног подручја;
- 4) прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем;
- 5) средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе;
- 6) донација, поклона и помоћи;
- 7) других извора у складу са законом.

За коришћење заштићеног подручја плаћа се накнада управљачу. Висину, накнаде одређује управљач заштићеног подручја. Заједничке елементе за утврђивање накнаде прописује Влада. На акт управљача заштићеног подручја којим се утврђује висина, начин обрачуна и плаћања накнаде сагласност даје Министарство. Управљач заштићеног подручја дужан је да средства од накнада за коришћење заштићеног подручја користи за заштиту, развој и унапређење тога заштићеног подручја.

VII 3. КАДРОВСКА И ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ УПРАВЉАЧА

Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја ("Службени гласник РС", бр. 85/2009), разрађене су одредбе Закона о заштити природе којима је утврђено да управљач може бити правно лице, а у изузетним случајевима предузетник и физичко лице.

Одредбама цитираног правилника утврђени су услови које управљач мора да испуњава у погледу стручне, кадровске и организационе оспособљености за обављање послова заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја заштићеног подручја, да би му се заштићено природно добро поверило на управљање.

Сагласно томе, послове заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја заштићеног подручја, може да обавља управљач - правно лице основано за обављање послова из области заштите природе, управљања природним добрима, односно чија је делатност у блиској вези са тим пословима и ако има организовану:

1) Службу заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја заштићеног подручја са:

(1) најмање једним запосленим лицем на пословима заштите природе, које мора да има VII степен стручне спреме или мастер студије биолошког, шумарског, пољопривредног, еколошког или географског усмерења, радно искуство од најмање једне године, које координира пословима заштите и мониторинга заштићеног подручја, обезбеђује поштовање режима и зона заштите, обележавања подручја, координира израду планова управљања и годишњих програма управљања, стратешко планирање, имплементира одредбе просторног плана, и сл.;

(2) најмање једним запосленим лицем на пословима управљања пројектима, које мора да има VII степен стручне спреме или мастер студије биолошког, шумарског, пољопривредног, еколошког или географског усмерења, радно искуство од најмање једне године, са знањем енглеског језика, који координира питања везана за одрживо коришћење природних ресурса у складу са актом о заштити и другим националним и међународним прописима, одржава контакте са корисницима простора и ресурса, прати националне и међународне конкурсе и припрема (координира/реализује) предлоге пројеката, руководи реализацијом одобрених пројеката и сл.;

(3) најмање једним запосленим лицем на економско-правним пословима које мора да има VII степен стручне спреме или мастер студије, дипломирани економиста или дипломирани правник, радно искуство од најмање једне године, које обавља правне и финансијске послове у заштићеном подручју, припрема правне акте управљача, пријаве за прекршаје или привредне преступе на основу надзора чувара, припрема одлуку о накнадама у заштићеном подручју и обавља друге правне и финансијске послове из области заштите природе.

2) Чуварску службу, са запосленим лицима и то:

(1) чувар заштићеног подручја, који мора да има најмање средњу стручну спрему, једну годину радног искуства у струци и положен стручни испит и

да испуњава прописане услове за ношење оружја и друге услове утврђене актом управљача којим се уређује организација чуварске службе, који контролише спровођење правила унутрашњег реда у заштићеном подручју и обавља послове чувања заштићеног подручја, у складу са чланом 110. Закона о заштити природе;

(2) руководиоца чуварске службе у заштићеном подручју са пет и више чувара, који мора да има најмање вишу или високу стручну спрему биолошког, шумарског, пољопривредног, еколошког или географског усмерења, радно искуство од најмање три године, који координира послове чувања и надзора, сакупља информације и прави базу података, предузима мере на основу пријава чувара, сарађује са надлежним инспектором и другим надлежним органима, и сл.

Управљач је дужан да обезбеди да најмање један чувар контролише површину до 3000 ha, а изузетно и већу површину, уколико то омогућавају карактеристике подручја (рељеф, прегледност терена, постојећи антропогени притисак и сл.).

VII 4. ПРОЦЕНА СОЦИОЕКОНОМСКИХ ЕФЕКТА ЗАШТИТЕ

Глобални и национални социоекономски ефекти заштите

Заштитом Малог вршачког рита друштво остварује општи циљ очувања биолошке разноврсности. Тиме се обезбеђује очување јединственог подручја од којег зависи опстанак виталних популација бројних биљних и животињских врста. Очувањем биолошке разноврсности друштво показује одговорност према природи, целокупном човечанству и будућим нараштајима, остварујући на тај начин своје циљеве и обавезе у просторној и временској димензији.

Очуваност комплекса барских и ливадских станишта, са особеном биолошком разноликошћу, пружа људима могућност за непосредан контакт са природним амбијентом. Тиме се остварују могућности за развој појединца и друштва на сазнајном, рекреативном, здравственом, културном и духовном плану.

Локални социоекономски ефекти заштите

Један од основних циљева заштите је да се очува изузетан травни простор. Очувањем траве одржава се и побољшава могућност екстензивног пашарења која спроводе локалне заједнице. Пашњаци обезбеђују испашу говеда, коза и оваца, омогућавајући егзистенцију власницима и њиховим породицама, као и радна места за чобане. То је неопходна основа за производњу хране и потенцијално брендирање производа увезано са заштићеним подручјем препознатљивог изгледа и доброг промотивног потенцијала.

Постоје и ограничења у обиму и интензитету ратарске производње и хемијских средстава. Ограничење обухвата сразмерно занемарљив удео површине и омогућава одрживије и дугорочније коришћење. Овим се обезбеђује

дугорочно очување веома битних елементарних ресурса, воде, ваздуха и земљишта.

Туризам и угоститељство се у последњим годинама у Србији развијају и у правцу везане еко-етно понуде, и отварају се угоститељски објекти типа салаша. Природне вредности Малог вршачког рита су добра туристичка атракција, и представљају могућност за развој одрживог туризма.

На овим просторима локалном становништву пружа се могућност да поред производне средине (њива) и стамбене урбане средине, имају и простор природне средине. То се поготово односи на децу, за чији је правилан физички и ментални развој неопходно провођење времена у природи. Очување обезбеђује дуготрајно одржање пашњака, шумарака и бара, традиционалног и вишевековног полигона за дечију игру.

VII 5. ПРЕДЛОГ УПРАВЉАЧА

У складу са чланом 67. став 4. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, 36/09, 88/2010, 91/2010) управљач се именује актом о проглашењу заштите.

Заштићеним стаништем „Мали вршачки рит“, треба да управља управљач који ће моћи стручно и оперативно да одговори на проблеме у чувању и заштити. Додатно, треба да је организационо оспособљен за обављање послова заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја заштићеног природног добра, што поред технике и опреме, подразумева и неопходност редовног присуства на терену, чувања и спровођења мера активне заштите.

Имајући у виду да Мали вршачки рит и Вршачке планине представљају повезану и функционалну еколошку целину, управљање овим просторима требало би поверити једном субјекту. Јавно предузеће „Варош“ из Вршца већ годинама успешно управља Пределом изузетних одлика „Вршачке планине“. Имајући у виду и просторну блискост ових простора, као и досадашња искуства и познавање и овог терена, управљање Заштићеним стаништем „Мали вршачки рит“ требало би поверити Јавном предузећу „Варош“ из Вршца.

VIII ЛИТЕРАТУРА

VIII ЛИТЕРАТУРА

Научне и стручне публикације / документације:

- Arnold, E. N., Burton, J. A. (1985): A Field Guide To the Reptiles and Amphibians of Britain and Europe, Collins, London.
- BirdLife International (2004): Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife Conservation, Series N° 12).
- Блаженчић, Ј. (1988): Систематика алги, ННК Интернационал, Београд.
- Bonacci, O., (2003). Ekohidrologija vodnih resursa i otvorenih vodotoka/ Split: Građevinsko-arhitektonski fakultet Sveučilišta; Zagreb: Institut građevinarstva Hrvatske
- Brelih, S., Džukić, G. (1974): Catalogus faunae Jugoslaviae IV/2 Reptilia, Consilium Academiarum Scientiarum Rei Publicae Socialisticae Foederativae Jugoslaviae, Ljubljana.
- Бугарски, Д. и Томић, П. (1988). *Хидрографске карактеристике Вршачких планина*. Матица српска, Одељење за природне науке, Монографија Вршачких планина, Нови Сад, 1988.
- Букуров Б., (1950): Вршачке планине (прилог географији Војводине), научна издања Матице српске, Нови Сад.
- Букуров, Б. (1984). Геоморфолошки проблеми Баната. Војвођанска академија наука и уметности. Одељење друштвених наука и уметности, Књига 2, Нови Сад, 1984
- Vučanović, M. (2001): Gnežđenje prдавца *Crex crex* u Malom ritu kod Vršca. Ciconia 10: 155-156.
- Vučanović, M. (2002): Gnezdilišni lokaliteti i posmatranja na seobi zlatovrane *Coracias garrulus* u okolini Vršca. Ciconia 11: 167-168.
- Вујевић П. (1953): Поднебље ФНРЈ, Архив за пољопривредне науке, св.12., Пољопривредни факултет, Земун.
- Гајић, М. (1975): Фам. Asteraceae Dumortier, In: Флора СР Србије VII (Ed. Јосифовић, М.), 1-465. Српска академија наука и уметности. Београд.
- Гргинчевић М., Пујин В. (1986): Хидробиологија, Завод за издавање уџбеника, Нови Сад.
- Gajić, M. (1980): Pregled vrsta flore SR Srbije sa biljnogeografskim oznakama, In: Glasnik Šumarskog fakulteta, Serija A „Šumarstvo“, 54, 111-141, Beograd.
- Гајић, М. Р. (1984): Флорни елементи СР Србије, In: Вегетација СР Србије I (Ed. Сарић, М.), 317-397. Српска академија наука и уметности. Београд.
- Добретић, В. (2001): Увод у изучавање херпетофауне, са акцентом на њену таксономију и заштиту.- Приправнички рад, Завод за заштиту природе Србије, одељење у Новом Саду, Нови Сад.

- Дуцић В, Радовановић М. (2005): Клима Србије, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Зеремски М., (1967): Алибунарска депресија, прилог генезе облика са посебним освртом на његову палеоморфоструктуру и савремена тектонска кретања, зборник Матице српске за природне науке, св. 35, Нови Сад.
- Зеремски М., (1972): Јужно-банатска лесна зараван (прилог регионалној геоморфологији Војводине из аспекта егзо и ендодинамићких процеса), зборник Матице српске за природне науке, св. 43, Нови Сад.
- Зеремски М., (1985): Геоморфологија Вршачких планина (прилог за монографију Вршачких планина), одељење за природне науке, Матица српска, Нови Сад.
- Kalkman, V.J., Boudot, J.P., Bernard, R., Conze, K.J., De Knijf, G., Dyatlova, E., Ferreira, S., Jović, M., Ott, J., Riservato, E., Sahlen, G. (2010): European Red List of Dragonflies. Luxembourg: Publications Office of the European Union, p.40.
- Колић Б. (1988): Шумарска еоклиматологија, Научна књига, Београд.
- Latchinsky, A. V. (1998): Moroccan locust *Dociostaurus maroccanus* (Thunberg, 1815): a faunistic rarity or an important economic pest? Journal of Insect Conservation Volume 2, Numbers 3-4, pp:167-178
- Mikes, M., Habijan-Mikes, V. 1986. Stacionarna istraživanja sitnih sisara u Vojvodini, God. Biol. Inst., Vol. 39, 81-94, Sarajevo
- Milleker F. (1886): Povesnica slobodne kraljevske varoši Vršca
- Nedeljković, Z. (2007): *Diverzitet osolikih muva (Diptera: Syrphidae) Vojvodine*. Univerzitet u Novom Sadu, PMF, Departman za biologiju i ekologiju, Magistarska teza, p. 266.
- Nejgebauer, V., Živković, B., Tanasijević, Đ., Miljković, N. (1972): Pedološka karta, In: Zemljišta Vojvodine, kartografski prilozi. Novi Sad.
- Николић, В. (1973): Фам. Apiaceae Lindley, In: Флора СР Србије V (Ed. Јосифовић, М.), 183-349. Српска академија наука и уметности. Београд.
- Panjковић, В. (2005): Акватична и semiакватична вегетација Апатинског и Monoštorskog рита. Univerzitet u Novom Sadu. Doktorska disertacija.
- Парабућски, С. (1978): Заједнице *Peucedano-Asteretum punctati* Soó и *Trifolietum subterranei* Slavnić на неким локалитетима Бачке и њихов синтаксономски положај, In: Зборник за природне науке, Матица Српска, 56, 17-43, Нови Сад.
- Petrov, B., 1992. Mammals of Yugoslavia. Insectivores and Rodents. Supplementa Nat. His. Mus., 37, 186 pp. Beograd
- Радовановић М (2001): Утицај рељефа и атмосферске циркулације на диференцијацију климата у Србији, Рукопис докторске дисертације, Географски факултет, Београд.
- Радовановић, М. (1951): Водоземци и гмизавци наше земље, Научна књига, Београд.
- Rajković, M., Belić, S., (2008). Prilagođavanje melioracija zahtevima zaštite životne sredine. U Tematski zbornik radova "Melioracije 08". Novi Sad: Poljoprivredni fakultet, Novi Sad: Departman za uređenje voda
- Ракићевић Т. (1976): Климатске карактеристике Источне Србије, Зборник радова Географског института ПМФ „Јован Цвијић“, књ. 28, САНУ, Београд.
- Ракићевић Т. (1979): «Основне законитости у географском распореду падавина на територији СР Србије», Зборник радова Географског института ПМФ, бр.26, Београд.

- Ракићевић Т. (1980): Климатско рејонирање СР Србије, Зборник радова Географског института ПМФ. св. 27, р. 29-41, Београд.
- Ранковић С, Радичевић Д. и др. (1981): Опште карактеристике распореда падавина у Југославији, СХМЗ, Прилог уз карте Атласа климе Југославије, св.2, Београд.
- Raymond D. Semlitsch, J. Russell Bodie (2003): Biological Criteria for Buffer Zones around Wetlands and Riparian Habitats for Amphibians and Reptiles. Conservation Biology (1219-1228), Volume 17, No. 5. October 2003.
- Savić, I., Todorović, M., Mikes, M. 1976. Teriološka istraživanja u stacionarnim šumskim ekosistemima i agrobiocenozama, Ekologija, Vol. 11, No. 2, 167-179, Beograd
- Stephen C. Trombulak, Cristopher A. Frissell (2000): Review of Ecological Effects of Roads on Terrestrial and Aquatic Communities. Conservation Biology (18-30), Volume 14, No. 1. October 2000.
- Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. Niketić, M. (1995): Diverzitet vaskularne flore Jugoslavije sa pregledom vrsta od međunarodnog značaja, In: Biodiverzitet Jugoslavije sa pregledom vrsta od međunarodnog značaja (Eds. Stevanović, V., Vasić, V.), 183- 217. Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Niketić, M. (1999): Karakteristike i osobenosti flore Srbije i njen fitogeografski položaj na Balkanskom poluostrvu i u Evropi, In: Crvena knjiga flore Srbije 1 (Ed. Stevanović, V.), 9-18. Ministarstvo za životnu sredinu Republike Srbije, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Zavod za zaštitu prirode Republike Srbije. Beograd.
- Stevanović, V. (Ed.) (2002): Preliminarna Crvena lista flore Srbije i Crne Gore prema kriterijumima IUCN-a iz 2001 godine. Beograd. 1-29.
- Стевановић, В., Васић, В. (едит.) (1995): Биодиверзитет Југославије са прегледом врста од међународног значаја. Ецолибри: Биолошки факултет, Београд.
- Стојановић М. (1989): Агроекологија, Пољопривредни факултет Универзитета у Београду, Земун
- Цвијан, М., Блаженчић, Ј. (1996): Cyanophyta. Том 1. У: Флора алги Србије, Блаженчић, Ј., Ед.. Научна књига, Београд. 290 стр.
- Џукић, Г. (1995): Диверзитет водоземаца и гмизаваца Југославије.- у „Биодиверзитет Југославије са прегледом врста од међународног значаја“, Биолошки факултет Универзитета у Београду, Београд.
- Šimić, S., Vujić, A., Radenković, S., Radišić, P., Nedeljković, Z. (2009): Fauna osolikih muva (Diptera: Syrphidae) u ritovima Vojvodine. Monografija Matice srpske, 224 p., Novi Sad.
- Waldstein, F., Kitaibel, P. (1802). Descriptiones et icones plantarum rariorum Hungariae. Vol 1. Typis Matthiae Andreae Schmidt, universit. typogr. Viennae.

Легислатива, смернице:

- Директива о заштити природних станишта и дивље фауне и флоре (Directive on the Conservation of Natural Habitats and Wild Fauna and Flora) (Council Directive 92/43/EEC)
- Закон о заштити природе (Службени гласник РС 36/2009)
- Конвенција о биолошкој разноврсности («Сл.лист СРЈ» Међународни уговори, бр.11/2001)

- Конвенција о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats) (Bern, 1979)
- ЛЕАП тим Општине Вршац (Група за воду: Биочанин Наташа, координатор Видуљевић Милорад Попов Саша Петровић Маја Максимовић Тамара Баста Јован) «Технички извештај о стању вода на територији Општине Вршац» / Вршац, септембар 2007.
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Службени гласник РС 5/2010).
- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, бр. 35/10).
- РО «Хидрозавод ДТД» - Нови Сад: СР Србија, САП Војводина, Хидрографска карта / 1:200 000 / Водопривредна радна организација «ДТД»-«Хидросистем ДТД»-Нови Сад / Завод за Картографију «ГЕОКАРТА»-Београд, 1987. год.
- SEV (1977): Unificirovanie metodi isledovanja kačestva vod. III. Metodi biologičeskogo analiza vod. 1. Indikatori saprobnosti, Moskva.
- Службени гласник РС бр. 46/91, 53/93, 54/96-Закон о водама
- Службени гласник РС” бр. 5/68- Уредба о класификацији вода и Уредба о категоризацији водотока
- WFD (2000). Water Framework Directive-Directive of European Parliament and of the Council 2000/60/EC-Establishing a Framework for Community Action in the Field of water policy.

IX ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1

СПИСАК ИДЕНТИФИКОВАНИХ БИЉНИХ ВРСТА (ВИШЕ БИЉКЕ) НА СТАНИШТИМА МАЛОГ ВРШАЧКОГ РИТА

Прилог 1

СПИСАК ИДЕНТИФИКОВАНИХ БИЉНИХ ВРСТА (ВИШЕ БИЉКЕ)
НА СТАНИШТИМА МАЛОГ ВРШАЧКОГ РИТА

Familia	Species/ Врста
Alismataceae	<i>Alisma lanceolatum</i> With./ водена боквица
Amaryllidaceae	<i>Narcissus poeticus</i> L./ нарцис
Aristolochiaceae	<i>Aristolochia clematitis</i> L./ вучја јабука
Boraginaceae	<i>Buglossoides arvensis</i> (L.) I. M. Johnston var. <i>incrassatum</i> (Guss.) Cincović & Kojić/ дивља проја
	<i>Symphytum officinale</i> L./ гавез црни
	<i>Anchusa barrelieri</i> (All.) Vitman f. <i>hirticaulis</i> Gusul./мали коров
	<i>Myosotis</i> sp. (<i>arvensis</i> (L.) Hill)/ споменак
Caryophyllaceae	<i>Stellaria media</i> (L.) Vill./ мишјакиња
	<i>Cerastium dubium</i> (Bast.) O. Schwarz/ тичинац длакави
Compositae	<i>Aster sedifolius</i> L. subsp. <i>canus</i> (Waldst. & Kit.) Merxm./ звјездичица
	<i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers./ красолика
	<i>Inula britannica</i> L. / утреница маљава
	<i>Inula salicina</i> L. subsp. <i>aspera</i> (Poiret) Hayek/ утреница глатка
	<i>Leucanthemum vulgare</i> Lam./ воловско око, маргарета
	<i>Artemisia</i> sp./ пелен
	<i>Xeranthemum annuum</i> L./ пољска метла
	<i>Carduus acanthoides</i> L./ стричак
	<i>Cirsium arvense</i> (L.) Scop./ паламида
	<i>Cirsium vulgare</i> (Savi) Ten./ осат
	<i>Serratula tinctoria</i> L./ српак
	<i>Cichorium intybus</i> L./ водопија
Compositae	<i>Picris echioides</i> L./ гргуша
	<i>Picris hieracioides</i> L./ гркуша
	<i>Scorzonera cana</i> (C. A. Meyer) O. Hoffm./ политовац
	<i>Tragopogon pratensis</i> L./ козја брада
	<i>Taraxacum officinale</i> Weber/ маслчак
	<i>Crepis setosa</i> Haller fil./ чекињуша

Familia	Species/ Врста
Convolvulaceae	<i>Calystegia sepium</i> (L.) R. Br./ дивљи ладолеж
	<i>Convolvulus arvensis</i> L./ попонац
Cruciferae	<i>Arabidopsis thaliana</i> (L.) Heynh./ урочњак
	<i>Rorippa amphibia</i> (L.) Besser f. <i>variifolia</i> (DC.) Rchb./ поточарка
	<i>Rorippa sylvestris</i> (L.) Besser/ жутеница
	<i>Alyssum alyssoides</i> (L.) L./ жуменица
	<i>Erophila verna</i> (L.) Chevall./ гладуш
	<i>Thlaspi arvense</i> L./ кравља трава
	<i>Lepidium perfoliatum</i> L./ гроница
Cyperaceae	<i>Scirpus lacustris</i> L./ зука
	<i>Scirpus maritimus</i> L./ висока зука
	<i>Eleocharis palustris</i> (L.) Roemer & Schultes/ мочварна сита
	<i>Carex divisa</i> Hudson/ раздељена оштрица
	<i>Carex elata</i> All./ крута оштрица
	<i>Carex hirta</i> L./ длакава оштрица
	<i>Carex melanostachya</i> Bieb. ex Willd./ црнокласа оштрица
	<i>Carex otrubae</i> Podp.
	<i>Carex praecox</i> Schreber/ пролећна оштрица
	<i>Carex riparia</i> Curtis/ обалска оштрица
	<i>Carex spicata</i> Hudson/ класолика оштрица
	<i>Carex tomentosa</i> L./ маљава оштрица
Dipsacaceae	<i>Dipsacus laciniatus</i> L./ водостањ високи
	<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coulter/ удовица плава
Euphorbiaceae	<i>Euphorbia cyparissias</i> L./ усколисна млечика
Geraniaceae	<i>Geranium columbinum</i> L./ голубија нога
	<i>Geranium</i> sp. (<i>dissectum</i> L.)
Gramineae	<i>Festuca pseudovina</i> Hackel ex Wiesb./ власуља јањчарица
	<i>Festuca pratensis</i> Hudson/ вијук
	<i>Festuca rupicola</i> Heuffel/ власуља јањчарица
	<i>Poa palustris</i> L./ мочварна ливадарка
	<i>Puccinellia distans</i> (L.) Parl. subsp. <i>limosa</i> (Schur) Jáv. in Soó & Jáv./ безбридњача
	<i>Dactylis glomerata</i> L./ јежевина

Familia	Species/ Врста
	<i>Glyceria sp. cf. declinata</i> Bréb./ сиротињска трава
	<i>Glyceria maxima</i> (Hartman) Holmberg/ сиротињска трава
	<i>Bromus commutatus</i> Schrader
	<i>Elymus repens</i> (L.) Gould subsp. <i>repens</i> / пиревина
	<i>Agrostis stolonifera</i> L./ бела росуља
	<i>Calamagrostis epigejos</i> (L.) Roth
	<i>Alopecurus pratensis</i> L./лисичји репак
	<i>Phragmites australis</i> (Cav.) Trin. ex Steudel/ трска
Iridaceae	<i>Iris pseudacorus</i> L./ барска перуника
Juncaceae	<i>Juncus gerardi</i> Loisel. in Desv.
	<i>Juncus inflexus</i> L./ сита чађава шумска
Labiatae	<i>Scutellaria hastifolia</i> L./ шишак копљолисти
	<i>Lamium purpureum</i> L./ мртва коприва
	<i>Stachys officinalis</i> (L.) Trevisan/ ранилист
	<i>Nepeta nuda</i> L./ мацина трава глатка
	<i>Glechoma hederacea</i> L./ добричица
	<i>Lycopus exaltatus</i> L. fil./ вучја нога
	<i>Mentha aquatica</i> L./ барска нана
	<i>Mentha longifolia</i> (L.) Hudson/ коњски босиљак
	<i>Salvia nemorosa</i> L./ плаветник, дивља жалфија
Leguminosae	<i>Gleditsia triacanthos</i> L./ гледичија
	<i>Galega officinalis</i> L./ ждраљевина
	<i>Vicia tetrasperma</i> (L.) Schreber/ граорица модраста
	<i>Lathyrus aphaca</i> L./ ноката
	<i>Lathyrus hirsutus</i> L./ граор длакави
	<i>Lathyrus latifolius</i> L./ грахоровина
	<i>Lathyrus nissolia</i> L./ грахолика
	<i>Lathyrus pratensis</i> L./ граор жути
	<i>Lathyrus tuberosus</i> L./ граор црвени кртоласти
	<i>Ononis spinosa</i> L./ зњчји трн
	<i>Medicago arabica</i> (L.) Hudson/ вија
	<i>Trifolium fragiferum</i> L. subsp. <i>bonannii</i> (C. Presl) Soják/ детелина беличаста
	<i>Trifolium ochroleucon</i> Hudson/ ботунићи

Familia	Species/ Врста
	<i>Trifolium striatum</i> L.
	<i>Lotus corniculatus</i> L./ звездан
Lemnaceae	<i>Lemna minor</i> L./ сочивица
Liliaceae	<i>Ornithogalum pyramidale</i> L./ птичје млеко
	<i>Allium scorodoprasum</i> L./ змијин лук
	<i>Allium vineale</i> L./ балучка
Lythraceae	<i>Lythrum virgatum</i> L./ врбичица шибљаста
Malvaceae	<i>Althaea officinalis</i> L./ бели слез
Onagraceae	<i>Oenothera biennis</i> L./ ноћурак жути
Plantaginaceae	<i>Plantago lanceolata</i> L./ мушка боквица
	<i>Plantago media</i> L./ боквица
Platanaceae	<i>Platanus acerifolia</i> (Aiton) Willd./ јаворолисни платан
Polygonaceae	<i>Rumex crispus</i> L./ штаваљ
Ranunculaceae	<i>Clematis integrifolia</i> L./ пољска кандилка
	<i>Ranunculus pedatus</i> Waldst. & Kit.
	<i>Ranunculus</i> sp. (<i>polyanthemos</i> L.)/ љутић
Ranunculaceae	<i>Ranunculus repens</i> L./ пузави љутић, новчић
	<i>Ranunculus sardous</i> Crantz/
	<i>Ranunculus trichophyllus</i> Chaix. in Vill./ мула
	<i>Thalictrum lucidum</i> L./ очобајка жута
Rosaceae	<i>Potentilla argentea</i> L./ петопрсница
	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq./ једносемени бели глог
	<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh./ џанарика
	<i>Prunus spinosa</i> L./ трњина
Rubiaceae	<i>Galium mollugo</i> L./ броћац
	<i>Galium verum</i> L./ ивањско цвеће
	<i>Cruciata laevipes</i> Opiz/ броћика крстата
Salicaceae	<i>Salix alba</i> L./ бела врба
	<i>Salix fragilis</i> L./ крта врба
Scrophulariaceae	<i>Gratiola officinalis</i> L./ пролевак
	<i>Verbascum blattaria</i> L./ дивизма смрдљива
	<i>Veronica catenata</i> Penell/ барска вероника
	<i>Veronica chamaedrys</i> L. subsp. <i>vindobonensis</i> M. Fischer/ змијина трава
	<i>Rhinanthus</i> sp./ шушкавац

Familia	Species/ Врста
Sparganiaceae	<i>Sparganium erectum</i> L./ јажораст
Umbelliferae	<i>Berula erecta</i> (Hudson) Coville/ бобур
	<i>Oenanthe silaifolia</i> Bieb.
	<i>Conium maculatum</i> L./ кукута
	<i>Falcaria vulgaris</i> Bernh./ српица
	<i>Peucedanum officinale</i> L./ сиљавина
Valerianaceae	<i>Valeriana officinalis</i> L./ одољен
	<i>Valerianella locusta</i> (L.) Laterrade/ мотовилац
Verbenaceae	<i>Verbena officinalis</i> L./ врбена

ПРИЛОГ 2

БИЉНЕ ВРСТЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ОЧУВАЊЕ БИОДИВЕРЗИТЕТА

Прилог 2

БИЉНЕ ВРСТЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ОЧУВАЊЕ БИОДИВЕРЗИТЕТА

ТАКСОН	Црвена Листа флоре Србије	Заштићене врсте (са изузетком комерцијалних)	Степен угрожености (IUCN)
<i>Aster sedifolius</i> L. subsp. <i>canus</i> (Waldst. & Kit.) Merxm./ звездица	✓	✓	VU
<i>Peucedanum officinale</i> L./ сиљавина	✓	✓	VU

ПРИЛОГ 3

ПРЕГЛЕД ФАУНЕ ПТИЦА МАЛОГ ВРШАЧКОГ РИТА

Прилог 3

ПРЕГЛЕД ФАУНЕ ПТИЦА МАЛОГ ВРШАЧКОГ РИТА

Врсте су приказане у табели, по систематском редоследу и груписане по породицама. Наведени су научни (латински) и српски називи.

У другом ступцу је објашњење статуса дате врсте на:

гнездарица (Г) – врста која изводи потомство на Малом рити.

повремена гнездарица (ПГ) – врста која изводи потомство само у повољним сезонама

посетилац (Х) – врста која се гнезди у околини. Током гнездећег периода посећује ово подручје и зависи од њега, најчешће кроз исхрану.

пролазница (П) – врста која се виђа током сеобе или лутања.

зимски гост (З) – врста која на ово подручје долази искључиво зими.

редак гост (Р) – врста која се само спорадично виђа на овом подручју.

Трећи, четврти и пети стубац објашњавају ниво заштите и угрожености дате врсте:

СЗВ – Строго заштићене врсте (Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива; Службени гласник РС 5/2010)

Спец - SPEC Category, (BirdLife International, 2004). Категорије значаја за заштиту према међународној унији за заштиту птица

SPEC 1 – глобално угрожене врсте (IUCN Red List)

SPEC 2 - врсте чије су главне популације у Европи, а имају неповољан статус заштите

SPEC 3 - врсте које имају неповољан статус заштите у Европи, али се главнина популације не налази у Европи

Дир. – врсте на Прилогу I ове листе и њихова станишта захтевају посебне мере заштите, према одредбама Директиве о птицама (79/409/ЕЕЦ). Ове врсте су основ за проглашења Натура 2000 подручја у Србији.

	стат	СЗВ	Спец	Дир.
<i>Podicipedidae</i>				
1.- <i>Tachybaptus ruficollis</i> МАЛИ ГЊУРАЦ	ПГ	+		
2.- <i>Podiceps cristatus</i> ЋУБАСТИ ГЊУРАЦ	ПГ	+		
3.- <i>Podiceps nigricollis</i> ЦРНОГРЛИ ГЊУРАЦ	ПГ	+		
<i>Phalacrocoracidae</i>				
4.- <i>Phalacrocorax carbo</i> ВЕЛИКИ ВРАНАЦ	П			
5.- <i>Phalacrocorax pygmeus</i> МАЛИ ВРАНАЦ	П	+	1	
<i>Ardeidae</i>				
6.- <i>Botaurus stellaris</i> БУКАВАЦ	Г	+	3	I
7.- <i>Ixobrychus minutus</i> ЧАПЉИЦА	Г	+	3	I
8.- <i>Egretta alba</i> ВЕЛИКА БЕЛА ЧАПЉА	П	+		I
9.- <i>Egretta garzetta</i> МАЛА БЕЛА ЧАПЉА	П	+	3	I
10.- <i>Ardeola ralloides</i> ЖУТА ЧАПЉА	Р	+		I
11.- <i>Ardea cinerea</i> СИВА ЧАПЉА	Х			
12.- <i>Ardea purpurea</i> МРКА ЧАПЉА	П	+	3	I
13.- <i>Nycticorax nycticorax</i> ГАК	П	+	3	I
<i>Threskiornithidae</i>				
14.- <i>Platalea leucorodia</i> КАШИЧАР	Р	+	2	I
15.- <i>Plegadis falcinellus</i> РАЖАНЬ	Р	+	3	I
<i>Ciconiidae</i>				
16.- <i>Ciconia ciconia</i> БЕЛА РОДА	Х	+	2	I
17.- <i>Ciconia nigra</i> ЦРНА РОДА	Х	+	2	I
<i>Anatidae</i>				
18.- <i>Cygnus olor</i> ЛАБУД ГРБАЦ	П			
19.- <i>Anser anser</i> ДИВЉА ГУСКА	П	+		
20.- <i>Anser fabalis</i> ГУСКА ГЛОГОВЊАЧА	3			
21.- <i>Anser albifrons</i> ЛИСАСТА ГУСКА	3			
22.- <i>Tadorna tadorna</i> МОРСКА УТВА	П	+		
23.- <i>Anas platyrhynchos</i> ПАТКА ГЛУВАРА	ПГ			
24.- <i>Anas strepera</i> СИВА ПАТКА	ПГ	+	3	
25.- <i>Anas clypeata</i> ПАТКА КАШИКАРА	ПГ	+	3	
26.- <i>Anas querquedula</i> ПАТКА КРЕКЕТАЉКА	П		3	
27.- <i>Anas crecca</i> ПАТКА КРЦА	П			
28.- <i>Anas acuta</i> ШИЉКАН	П	+	3	

	стат	СЗВ	Спес	Дир.
29.- <i>Anas penelope</i> ПАТКА ЗВИЖДАРА	П			
30.- <i>Aythya nyroca</i> ПАТКА ЊОРКА	ПГ	+	1	I
31.- <i>Aythya ferina</i> РИЋОГЛАВА ПАТКА	ПГ		2	
32.- <i>Aythya fuligula</i> ЋУБАСТА ПАТКА	З	+	3	
<i>Accipitridae</i>				
33.- <i>Haliaeetus albicilla</i> ОРАО БЕЛОРЕПАН	Х	+	1	I
34.- <i>Circus aeruginosus</i> ЕЈА МОЧВАРИЦА	ПГ	+		I
35.- <i>Circus pygargus</i> ЕЈА ЛИВАДАРКА	ПГ	+		I
36.- <i>Circus cyaneus</i> ПОЉСКА ЕЈА	З	+	3	I
37.- <i>Accipiter gentilis</i> ЈАСТРЕБ	Х			
38.- <i>Accipiter nisus</i> КОБАЦ	Х	+		
39.- <i>Buteo buteo</i> МИШАР	Г	+		
40.- <i>Aquila heliaca</i> ОРАО КРСТАШ	Р	+	1	I
41.- <i>Aquila pomarina</i> ОРАО КЛИКТАШ	Х	+	2	I
42.- <i>Circus gallicus</i> ОРАО ЗМИЈАР	Х	+	3	I
<i>Pandionidae</i>				
43.- <i>Pandion haliaetus</i> ОРАО РИБАР	П	+	3	I
<i>Falconidae</i>				
44.- <i>Falco tinnunculus</i> ВЕТРУШКА	Г	+	3	
45.- <i>Falco peregrinus</i> СИВИ СОКО	П	+		I
46.- <i>Falco subbuteo</i> СОКО ЛАСТАВИЧАР	Г	+		
47.- <i>Falco columbarius</i> МАЛИ СОКО	З	+		I
48.- <i>Falco cherrug</i> СТЕПСКИ СОКО	Р	+	1	I
<i>Phasianidae</i>				
49.- <i>Perdix perdix</i> ЈАРЕБИЦА	Г		3	
50.- <i>Coturnix coturnix</i> ПРЕПЕЛИЦА	Г		3	
51.- <i>Phasianus colchicus</i> ФАЗАН	Г			
<i>Gruidae</i>				
52.- <i>Grus grus</i> ЖДРАЛ		+		I
<i>Rallidae</i>				
53.- <i>Rallus aquaticus</i> БАРСКИ ПЕТЛОВАН	Г	+		
54.- <i>Crex crex</i> ПРДАВАЦ	ПГ	+	1	I
55.- <i>Fulica atra</i> ЦРНА ЛИСКА	Г			
56.- <i>Gallinula chloropus</i> БАРСКА КОКИЦА	Г			

	стат	СЗВ	Спец	Дир.
<i>Recurvirostridae</i>				
57.- <i>Himantopus himantopus</i> ВЛАСТЕЛИЦА	П	+		I
58.- <i>Recurvirostra avosetta</i> САБЉАРКА	П	+		I
<i>Charadriidae</i>				
59.- <i>Charadrius dubius</i> ЖАЛАР СЛЕПИЋ	П	+		
60.- <i>Charadrius alexandrinus</i> МОРСКИ ЖАЛАР	П	+	3	
61.- <i>Pluvialis apricaria</i> ЗЛАТНИ ВИВАК	П	+		
62.- <i>Vanellus vanellus</i> ВИВАК	ПГ	+		
<i>Scolopacidae</i>				
63.- <i>Calidris minuta</i> МАЛА СПРУТКА	П	+		
64.- <i>Calidris ferruginea</i> РИЋА СПРУТКА	Р	+		
65.- <i>Calidris alpina</i> ЦРНОТРБА СПРУТКА	П	+	3	
66.- <i>Gallinago gallinago</i> БАРСКА ШЉУКА	ПГ	+	3	
67.- <i>Philomachus pugnax</i> СПРУДНИК УБОЈИЦА	П	+	2	
68.- <i>Limosa limosa</i> ЦРНОРЕПА МУЉАЧА	П	+	2	
69.- <i>Numenius arquata</i> ЦАРСКА ШЉУКА	П	+	2	
70.- <i>Numenius phaeopus</i> МАЛА ЦАРСКА ШЉУКА	П	+		
71.- <i>Tringa erythropus</i> ЦРНИ СПРУДНИК	П	+	3	
72.- <i>Tringa totanus</i> ЦРВЕНОНОГИ СПРУДНИК	П	+	2	
73.- <i>Tringa nebularia</i> КРИВОКЉУНИ СПРУДНИК	Р	+		
74.- <i>Tringa ochropus</i> ПЕГАВИ СПРУДНИК	П	+		
75.- <i>Tringa glareola</i> СПРУДНИК МИГАВАЦ	П	+	3	
76.- <i>Tringa stagnatilis</i> ДУГОНОГИ СПРУДНИК	П	+		
77.- <i>Actitis hypoleucos</i> ПОЛОЈКА	П	+	3	
<i>Laridae</i>				
78.- <i>Larus ridibundus</i> РЕЧНИ ГАЛЕБ	ПГ			
79.- <i>Larus cachinans</i> СИЊИ ГАЛЕБ	П			
<i>Sternidae</i>				
80.- <i>Sterna hirundo</i> ОБИЧНА ЧИГРА	П	+		I
81.- <i>Chlidonias niger</i> ЦРНА ЧИГРА	П	+	3	I
82.- <i>Chlidonias hybridus</i> БЕЛОБРАДА ЧИГРА	ПГ	+	3	I
83.- <i>Chlidonias leucoptera</i> БЕЛОКРИЛА ЧИГРА	Р	+		
<i>Columbidae</i>				
84.- <i>Columba oenas</i> ГОЛУБ ДУПЉАШ	П	+		
85.- <i>Columba palumbus</i> ГОЛУБ ГРИВНАШ	Г			
86.- <i>Streptopelia decaocto</i> ГУГУТКА	Г			
87. – <i>Streptopelia turtur</i> ГРЛИЦА	Г		3	

	стат	СЗВ	Спес	Дир.
Cuculidae				
88.- <i>Cuculus canorus</i> КУКАВИЦА	Г	+		
Tytonidae				
89.- <i>Tyto alba</i> КУКУВИЈА	Г	+	3	
Strigidae				
90.- <i>Athene noctua</i> КУКУМАВКА	Г	+	3	
91.- <i>Asio flammeus</i> РИТСКА СОБА	ПГ	+	3	I
92.- <i>Asio otus</i> МАПА УШАРА	Г	+		
93.- <i>Strix uralensis</i> ДУГОРЕПА СОБА	Х	+		I
94.- <i>Strix aluco</i> ШУМСКА СОБА	Х	+		
Caprimulgidae				
95.- <i>Caprimulgus europaeus</i> ЛЕГАЊ	П	+	2	
Alcedinidae				
96.- <i>Alcedo atthis</i> ВОДОМАР	Г	+	3	I
Meropidae				
97.- <i>Merops apiaster</i> ПЧЕЛАРИЦА	Х	+	3	
Coraciidae				
98.- <i>Coracias garrulus</i> МОДРОВРАНА	ПГ	+	2	I
Upupidae				
99.- <i>Upupa epops</i> ПУПАВАЦ	Г	+	3	
Picidae				
100.- <i>Jynx torquilla</i> ВИЈОГЛАВА	П	+	3	
101.- <i>Dendrocopos major</i> ВЕЛИКИ ДЕТЛИЋ	Г	+		
102.- <i>Dendrocopos syriacus</i> СЕОСКИ ДЕТЛИЋ	Г	+		
Alaudidae				
103.- <i>Galerida cristata</i> ЋУБАСТА ШЕВА	Г	+	3	
104.- <i>Alauda arvensis</i> ПОЉСКА ШЕВА	Г	+	3	

	стат	СЗВ	Спец	Дир.
<i>Hirundinidae</i>				
105.- <i>Riparia riparia</i> БРЕГУНИЦА	Х	+	3	
106.- <i>Hirundo rustica</i> СЕОСКА ЛАСТА	Х	+	3	
107.- <i>Delichon urbica</i> ГРАДСКА ЛАСТА	Х	+	3	
<i>Motacillidae</i>				
108.- <i>Anthus trivialis</i> ШУМСКА ТРЕПТЕЉКА	Г	+		
109.- <i>Anthus campestris</i> СТЕПСКА ТРЕПТЕЉКА	Г	+	3	I
110.- <i>Anthus spinoletta</i> ПЛАНИНСКА ТРЕПТЕЉКА	З	+		
111.- <i>Motacilla flava</i> ЖУТА ПАСТИРИЦА	Г	+		
112.- <i>Motacilla alba</i> БЕЛА ПАСТИРИЦА	Г	+		
<i>Troglodytidae</i>				
113.- <i>Troglodytes troglodytes</i> ЦАРИЋ	З	+		
<i>Turdidae</i>				
114.- <i>Erithacus rubecula</i> ЦРВЕНДАЋ	Г	+		
115.- <i>Luscinia megarhynchos</i> СЛАВУЈ	Г	+		
116.- <i>Luscinia svecica</i> МОДРОВОЉКА	ПГ	+		I
117.- <i>Phoenicurus ochruros</i> ЦРНА ЦРВЕНОРЕПКА	П	+		
118.- <i>Ph. phoenicurus</i> ШУМСКА ЦРВЕНОРЕПКА	П	+	2	
119.- <i>Saxicola rubetra</i> ОБИЧНА ТРАВАРКА	Г	+		
120.- <i>Saxicola torquata</i> ЦРНОГРЛА ТРАВАРКА	Г	+		
121.- <i>Oenanthe oenanthe</i> ОБИЧНА БЕЛКА	Г	+		
122.- <i>Turdus merula</i> КОС	Г	+		
123.- <i>Turdus philomelos</i> ДРОЗД ПЕВАЧ	Г	+		
124.- <i>Turdus pilaris</i> ДРОЗД БОРОВЊАК	З	+		
125.- <i>Turdus iliacus</i> ДРОЗД ЦРВЕНИХ ПОТКРИЛА	З	+		
<i>Sylviidae</i>				
126.- <i>Acrocephalus palustris</i> БАРСКИ ТРСТЕЊАК	Г	+		
127.- <i>A. scirpaceus</i> ТРСТЕЊАК ЦВРКУТИЋ	Г	+		
128.- <i>A. schoenobaenus</i> ТРСТЕЊАК РОГОЖАР	Г	+		
129.- <i>A. arundinaceus</i> ВЕЛИКИ ТРСТЕЊАК	Г	+		
130.- <i>Acrocephalus melanopogon</i> ТРСТЕЊАК ШЕВАР	П	+		I
131.- <i>Locustella luscinioides</i> ОБИЧНИ ЦВРЧИЋ	Г	+		
132.- <i>Locustella naevia</i> ЦВРЧИЋ ТРШЧАР	ПГ	+		
133.- <i>Sylvia curruca</i> ГРМУША ЧЕВРЉУША	П	+		
134.- <i>Sylvia communis</i> ОБИЧНА ГРМУША	Г	+		
135.- <i>Sylvia borin</i> СИВА ГРМУША	П	+		

	стат	СЗВ	Спес	Дир.
136.- <i>Sylvia atricapilla</i> ЦРНОКАПА ГРМУША	Г	+		
137.- <i>Hippolais icterina</i> ЖУТИ ВОЉИЋ	Г	+		
138.- <i>Phylloscopus sibilatrix</i> ШУМСКИ ЗВИЖДАК	П	+	2	
139.- <i>Phylloscopus collybita</i> ОБИЧНИ ЗВИЖДАК	Г	+		
140.- <i>Phylloscopus trochilus</i> БРЕЗОВ ЗВИЖДАК	П	+		
141.- <i>Regulus regulus</i> ЖУТОГЛАВИ КРАЉИЋ	П	+		
Muscicapidae				
142.- <i>Muscicapa striata</i> СИВА МУХАРИЦА	Г	+	3	
143.- <i>Ficedula hypoleuca</i> ЦРНОГЛАВА МУХАРИЦА	П	+		
144.- <i>F. albicollis</i> БЕЛОВРАТА МУХАРИЦА	П	+		I
Paridae				
145.- <i>Parus palustris</i> СИВА СЕНИЦА	Г	+		
146.- <i>Parus caeruleus</i> ПЛАВЕТНА СЕНИЦА	Г	+		
147.- <i>Parus major</i> ВЕЛИКА СЕНИЦА	Г	+		
Aegithalidae				
148.- <i>Aegithalos caudatus</i> ДУГОРЕПА СЕНИЦА	Г	+		
Timaliidae				
149.- <i>Panurus biarmicus</i> БРКАТА СЕНИЦА	П	+		
Remizidae				
150.- <i>Remiz pendulinus</i> БЕЛА СЕНИЦА	Г	+		
Certhiidae				
151. <i>Certhia brachydactyla</i> ДУГОКЉУНИ ПУЗИЋ	П	+		
Oriolidae				
152.- <i>Oriolus oriolus</i> ВУГА	Г	+		
Laniidae				
153.- <i>Lanius collurio</i> РУСИ СВРАЧАК	Г	+	3	I
154.- <i>Lanius minor</i> МАЛИ СВРАЧАК	Г	+	2	I
155.- <i>Lanius excubitor</i> ВЕЛИКИ СВРАЧАК	З	+	3	
Corvidae				
156.- <i>Garrulus glandarius</i> КРЕЈА	Г			
157.- <i>Pica pica</i> СВРАКА	Г			
158.- <i>Corvus monedula</i> ЧАВКА	Х			

	стат	СЗВ	Спес	Дир.
159.- <i>Corvus frugilegus</i> ГАЧАЦ	Г			
160.- <i>Corvus cornix</i> СИВА ВРАНА	Г			
161.- <i>Corvus corax</i> ГАВРАН	Х			
<i>Sturnidae</i>				
162.- <i>Sturnus vulgaris</i> ЧВОРАК	Г		3	
<i>Passeridae</i>				
163.- <i>Passer domesticus</i> ОБИЧНИ ВРАБАЦ	Г			
164.- <i>Passer montanus</i> ПОЉСКИ ВРАБАЦ	Г			
<i>Fringillidae</i>				
165.- <i>Fringilla coelebs</i> ЗЕБА	Г	+		
166.- <i>Fringilla montifringilla</i> СЕВЕРНА ЗЕБА	З	+		
167.- <i>Serinus serinus</i> ЖУТАРИЦА	Р	+		
168.- <i>Carduelis chloris</i> ЗЕЛЕНТАРКА	Г	+		
169.- <i>Carduelis carduelis</i> ЧЕШЉУГАР	Г	+		
170.- <i>Carduelis spinus</i> ЧИЖАК	З	+		
171.- <i>Carduelis cannabina</i> КОНОПЉАРКА	З	+	2	
172.- <i>Pyrrhula pyrrhula</i> ЗИМОВКА	З	+		
173.- <i>Coccothraustes coccothraustes</i> БАТОКЉУН	П	+		
<i>Emberizidae</i>				
174.- <i>Emberiza citrinella</i> СТРАДИЦА ЖУТОВОЉКА	Г	+		
175.- <i>Emberiza schoeniclus</i> МОЧВАРНА СТРАДИЦА	Г	+		
176.- <i>Miliaria calandra</i> ВЕЛИКА СТРАДИЦА	Г	+	2	

ПРИЛОГ 4

ИЗВОД ИЗ ЛИСТА НЕПОКРЕТНОСТИ

ВРШАЦ, КО ВЕЛИКО СРЕДИШТЕ

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
1996/1		1 85 51	ЈАСЕН РИТ	ПУТ НА ЗЕМЉ.У СВОЈИНИ ГРАЂАНА	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
1996/2	3 24		ЈАСЕН РИТ	ПУТ НА ЗЕМЉ.У СВОЈИНИ ГРАЂАНА	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	III
1997	11 62 58		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
1998/1	12 94 22		ЈАСЕН РИТ	ПАШЊАК 5.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
1998/2	2 66		ЈАСЕН РИТ	НАСИП	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	III
1999	7 58 60		ЈАСЕН РИТ	ПАШЊАК 5.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2000	6 38 06		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 1.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2001	1 63 18		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2003/3	2 30 26		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2003/4		48 00 00	ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2003/4		9 02 81	ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2004/1	57 55		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2004/2	94 16		ЈАСЕН РИТ	ПУТ НА ЗЕМЉ.У СВОЈИНИ ГРАЂАНА	Република Србија-корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	II
2004/3	23 86 57		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2005	30 51 47		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2006	22 53 37		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2007	22 80		ЈАСЕН РИТ	ШАНАЦ,РОВ	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2008		2 94 45	ЈАСЕН РИТ	ПУТ НА ЗЕМЉ.У СВОЈИНИ ГРАЂАНА	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2008		14 10	ЈАСЕН РИТ	ПУТ НА ЗЕМЉ.У СВОЈИНИ ГРАЂАНА	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2009/1	21 56 48		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2009/2	93 16		ЈАСЕН РИТ	НАСИП	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	II
2010/1	29 46 52		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2010/2	1 36 81		ЈАСЕН РИТ	ПУТ НА ЗЕМЉ.У СВОЈИНИ ГРАЂАНА	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	II
2011/1	24 42 17		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2011/2	91 65		ЈАСЕН РИТ	ПУТ НА ЗЕМЉ.У СВОЈИНИ ГРАЂАНА	Република Србија-корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	II
2011/3	57 55		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2011/4	74 28		ЈАСЕН РИТ	ШАНАЦ,РОВ	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	II
2012/1	44 62 53		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
2012/2	2 02 27		ЈАСЕН РИТ	НАСИП	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	II
2351/1		27 17	ЋИП	ШАНАЦ,РОВ	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2351/2		50 00	ЋИП	НАСИП	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	III
2352/1	14 96 56		ЋИП	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2352/1	7 48 94		ЋИП	ЊИВА 4.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2352/1	7 48 94		ЋИП	ЊИВА 5.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2352/1	1 83 45		ЋИП	БАРА	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2353/1		39 48	ЋИП	ШАНАЦ,РОВ	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2353/2		22 97	ЋИП	НАСИП	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	III
2354/1	13 52 05		ЋИП	ЛИВАДА 5.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2354/2	4 75 48		ЋИП	ШАНАЦ,РОВ	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	III
2355/1	6 54 13		ЋИП	ЊИВА 3.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2355/1	37 91 75		ЋИП	ЊИВА 5.класе	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2355/1	26 51		ЋИП	ШАНАЦ,РОВ	Република Србија-корисник: МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2355/2	59 81		ЋИП	ШАНАЦ,РОВ	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	III
2903	11 76		ПУТЕВИ	ПУТ НА ЗЕМЉ.У СВОЈИНИ ГРАЂАНА	Република Србија-корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III
2950/1	21 30		ПОТОЦИ	ПОТОК	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	II
2950/2		1 99 29	ПОТОЦИ	ПОТОК	Република Србија-корисник: ЈВП"СРБИЈАВОДЕ" БЕОГРАД, БЕОГРАД	Државна	III
	343 52 82	65 35 78					
Укупно:	408 88 60						

ВРШАЦ, КО МАЛО СРЕДИШТЕ

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2013	6 58		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2014/1	26 98		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2014/2	14 78		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2014/3	13 48		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2014/4	14 75		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2014/5	13 45		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2014/6	29 53		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2015/1	1 09 55		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2015/2	6 98		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2016/1	27 23		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2016/2	27 22		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2016/3	3 42		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2016/4	54 45		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2016/5	3 45		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2017/1	51 93		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2017/2	3 09		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2017/3	25 97		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2017/4	25 97		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2017/5	3 09		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2018/1	55 57		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2018/2	3 45		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2018/3	3 49		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2018/4	54 06		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2019/1	53 52		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2019/2	3 27		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2020/1	26 90		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2020/2	26 94		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2020/3	3 45		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2021/1	27 77		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2021/2	1 80		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2021/3	27 81		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2021/4	1 76		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2022/1	53 87		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2022/2	3 45		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2023/1	1 04 81		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2023/2	6 87		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2024/1	26 50		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2024/2	26 55		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2024/3	3 60		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2025/1	27 84		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2025/2	3 52		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2025/3	27 84		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2026/1	58 41		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2026/2	4 10		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2027/1	51 50		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2027/2	3 31		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2028/1	28 77		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2028/2	3 96		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2028/3	28 45		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2029/1	28 77		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2029/2	26 33		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2029/3	3 42		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2030/1	56 06		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2030/2	2 88		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2031/1	56 40		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2031/2	2 16		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2032/1	58 13		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2032/2	1 51		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2032/3	59 64		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МК ПАНОНИЈА Д.О. , О. , ВРШАЦ, ДУБРОВАЧКА	Државна	III
2033	58 52		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2034/1	28 80		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2034/2	28 77		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2035	56 40		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2036/1	58 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2036/2	58 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2037/1	28 88		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2037/2	28 84		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2038/1	56 83		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2038/2	56 79		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2039	1 13 91		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2040/1	86 32		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2040/2	50 89		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2041/1	35 43		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2041/2	18 81		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2041/3	17 98		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2042/1	56 40		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2042/2	19 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2043/1	42 73		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2043/2	43 16		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2044/1	43 16		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2044/2	42 98		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2045/1	32 69		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2045/2	28 77		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2046/1	57 54		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2046/2	14 39		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2046/3	45 43		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2047/1	43 16		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2047/2	14 68		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2047/3	14 39		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2047/4	28 77		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2047/5	14 68		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2048/1	61 29		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2048/2	61 25		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2049/1	28 77		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2049/2	28 44		ЈАСЕН РИТ	ТРСТИК-МОЧВАРА 2.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2049/3	57 21		ЈАСЕН РИТ	ТРСТИК-МОЧВАРА 2.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2050/1	11 68		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2050/2	11 68		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2050/3	23 38		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2050/4	46 76		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МК ПАНОНИЈА Д.О. , О. , , ВРШАЦ, ДУБРОВАЧКА	Државна	III
2050/5	30 68		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2051/1	43 16		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2051/2	43 16		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2051/3	13 60		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2051/4	13 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2052	1 14 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2053	63 42		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2054	54 42		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2055/1	56 14		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2055/2	57 55		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2056	59 20		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2057/1	30 78		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2057/2	30 83		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2058/1	30 14		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2058/2	30 14		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2058/3	60 32		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2059/1	54 78		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2059/2	56 43		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2059/3	1 12 90		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2060/1	28 43		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2060/2	28 43		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2060/3	9 49		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2060/4	9 49		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2060/5	9 46		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2060/6	28 46		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2061/1	9 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2061/2	19 13		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2061/3	28 70		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2061/4	38 31		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2061/5	19 13		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2062/1	59 38		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2062/2	29 70		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2062/3	29 70		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2063/1	28 52		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2063/2	28 52		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2063/3	28 52		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2063/4	28 52		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2064/1	57 95		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2064/2	57 95		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2064/3	57 55		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2064/4	57 55		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2065	1 12 60		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2066/1	57 40		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2066/2	57 37		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2067/1	58 23		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2067/2	58 27		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2068/1	57 55		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2068/2	28 77		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 7.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2068/3	22		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2068/4	14 39		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2068/5	14 39		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2068/6	25		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 4.класе	МК ПАНОНИЈА Д.О. , О. , ВРШАЦ, ДУБРОВАЧКА	Државна	III
2069/1	28 02		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2069/2	28 02		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2070	58 13		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2071	1 09 90		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2072	1 18 08		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2073/1	54 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2073/2	57 55		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2074/1	28 24		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2074/2	28 24		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2075	56 90		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2076/1	23 92		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2076/2	9 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2076/3	9 56		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2076/4	14 35		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2077	58 48		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2078/1	52 76		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА, БЕОГРАД, НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
2078/2	58 98		ЈАСЕН РИТ	КАНАЛ	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2079/1	82 66		ЈАСЕН РИТ	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛ.	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/2	72 16		ЈАСЕН РИТ	НАСИП	ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ, ЈВП, НОВИ САД, БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
2079/3	14 43		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/3	9 60		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/4	4 95 37		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/4	3 30 27		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/5	12 01		ЈАСЕН РИТ	ШАНАЦ,РОВ	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/6	4 31 91		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/6	2 87 95		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/7	17 45		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/7	11 64		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/8	1 26 41		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/8	84 27		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/9	1 68 25		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/9	1 12 14		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/10	12 77		ЈАСЕН РИТ	ШАНАЦ,РОВ	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/11	1 61 31		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/11	1 07 55		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/12	51 79		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/12	34 53		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/13	25 03		ЈАСЕН РИТ	ШАНАЦ,РОВ	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
2079/14	2 17 85		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/14	1 45 12		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2079/15	37 34		ЈАСЕН РИТ	ШАНАЦ,РОВ	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/1	37 80		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	Приватно	Приватна	III
2080/1	28 71		ЈАСЕН РИТ	ШАНАЦ,РОВ	Приватно	Приватна	III
2080/2	42 22		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 5.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/2	28 20		ЈАСЕН РИТ	ЛИВАДА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/3	81 36		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/4	1 00 13		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/5	1 68 96		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/6	84 38		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/7	49 89		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/8	1 45 98		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/9	1 24 29		ЈАСЕН РИТ	ЊИВА 6.класе	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/10	14 30		ЈАСЕН РИТ	ЗЕМЉИШТЕ УЗ ЗГРАДУ - ОБЈЕКАТ	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
2080/11	25 25		ЈАСЕН РИТ	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛ.	ЈП ВОЈВОДИНА-ШУМЕ, НОВИ САД, А.ЧЕХОВА 13	Државна	III
	100 51 77						
Укупно:	100 51 77						

ВРШАЦ, КО ВРШАЦ

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
14026	78 05		ИЗЛАЗ НА СРПС	ШУМА 3.класе	Приватно	Приватна	III
14027	37 42		ИЗЛАЗ НА СРПС	ШУМА 3.класе	Приватно	Приватна	III
14028/1	32 46		ИЗЛАЗ НА СРПС	ЊИВА 4.класе	Приватно	Приватна	II
14028/2	7 36		ИЗЛАЗ НА СРПС	ЛИВАДА 3.класе	Приватно	Приватна	II
14028/3	1 46 85		ИЗЛАЗ НА СРПС	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-Корисник: МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
14029	18 19 67		ИЗЛАЗ НА СРПС	ТРСТИК-МОЧВАРА 1.класе	Република Србија-Корисник: МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
14030	26 31 31		ИЗЛАЗ НА СРПС	ПАШЊАК 4.класе	Република Србија-Корисник: МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
14031	143 71 25		ИЗЛАЗ НА СРПС	ПАШЊАК 5.класе	Република Србија-Корисник: МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	II
19274	3 21 51		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 4.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19275	4 26		МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III
19293	2 90 11		МАЛИ РИТ	ЊИВА 4.класе	Приватно	Приватна	III
19294	27 82 87		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-Корисник: МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД НЕМАЊИНА 22-26	Државна	III
19295	1 14 91		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
19296	44 78		МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III
19297	20 60 82		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19298	5 61 12		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19299	12 28		МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
19300	7 06 51		МАЛИ РИТ	ШУМА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19301	14 82		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
19302	3 09 88		МАЛИ РИТ	ШУМА 1.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19303	17 05		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
19304	2 33 25		МАЛИ РИТ	ШУМА 1.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19305	16 28		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
19306	2 27 22		МАЛИ РИТ	ШУМА 1.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19307	2 15 90		МАЛИ РИТ	ШУМА 1.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19308	21 69		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
19309	2 30 87		МАЛИ РИТ	ШУМА 1.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19310	16 29		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
19311	3 18 96		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19312	4 50 67		МАЛИ РИТ	ШУМА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19313	11 34		МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III
19314	6 16 79		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19315	7 54 81		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19316	14 07		МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III
19317	5 94 69		МАЛИ РИТ	ШУМА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19318	4 33 04		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
19320	5 69 66		МАЛИ РИТ	ШУМА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19322	24 56		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19324	6 08 50		МАЛИ РИТ	ШУМА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19325	18 77		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
19326	3 97 51		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 4.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19327	5 66 63		МАЛИ РИТ	ШУМА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19328	12 69		МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III
19329	6 73 43		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19330	3 79 65		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19331	7 12		МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III
19332	3 49 88		МАЛИ РИТ	ШУМА 3.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19333	2 21 27		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 4.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19334	10 13		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
19335	3 62 99		МАЛИ РИТ	ШУМА 1.класе	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
19343	2 44 99		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 3.класе	Република Србија-Корисник: ФОНД ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ВРШАЦ	Државна	III
19344	1 80 53		МАЛИ РИТ	ЊИВА 4.класе	Република Србија-Корисник: ФОНД ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ВРШАЦ	Државна	III
19346		57 69	МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ФОНД ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ВРШАЦ	Државна	III
19351	2 19 72		МАЛИ РИТ	ЛИВАДА 4.класе	Република Србија-Корисник: ФОНД ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ВРШАЦ	Државна	III
19352	48 80		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
19353	2 70 15		МАЛИ РИТ	ПАШЊАК 4.класе	Република Србија-Корисник: ФОНД ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ВРШАЦ	Државна	III
19354	78 11		МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ФОНД ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ВРШАЦ	Државна	III
19355	9 00 26		МАЛИ РИТ	ПАШЊАК 3.класе	Република Србија-Корисник: ФОНД ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ВРШАЦ	Државна	III
19356	4 14 92		МАЛИ РИТ	ПАШЊАК 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19357	45 29		МАЛИ РИТ	ПАШЊАК 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19358	14 62 82		МАЛИ РИТ	ПАШЊАК 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19359		16 83	МАЛИ РИТ	ШАНАЦ,РОВ	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19366	12 45 97		МАЛИ РИТ	ПАШЊАК 3.класе	Друштвена својина: АГРОВРШАЦ ПП АД, ВРШАЦ БЕЛОЦРКВАНСКИ ПУТ ББ	Друштвена	III
19367		1 36 81	МАЛИ РИТ	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛ.	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27275	11 30		ХАТ	ШАНАЦ,РОВ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	II
27275	97 50		ХАТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	II
27280		35 29	МАЛИ РИТ	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛ.	Република Србија-Корисник: ВОЈВОДИНАШУМЕ ЈП ПЕТРОВАРАДИН ШГ БАНАТ ПАНЧЕВО, ПАНЧЕВО МАКСИМА ГОРКОГ 24	Државна	III
27281		11 53	МАЛИ РИТ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ОПШТИНА ВРШАЦ, ВРШАЦ ТРГ ПОБЕДЕ 1	Државна	III
27469	1 89 92		ИЗЛАЗ НА СРПС	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ-ОБЈЕКТОМ	Република Србија-Корисник: ФОНД ЗА ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ВРШАЦ	Државна	II
27514	93 27		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27515	97 35		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27516		93 37	МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27517	1 03 01		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27518	1 02 77		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III

Парцела	Површина		Адреса парцеле	Култура	Индикације власника-корисника земљишта	Облик својине	Режим заштите
	цела	део					
27519	1 55 56		МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27525		54 71	МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27526		50 14	МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27528	33 97		ИЗЛАЗ НА СРПС	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	II
27565/2		5 20 31	ЈАРАК И ДОЛИН	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
27566/2		9 34 75	МАЛИ РИТ	КАНАЛ	Република Србија-Корисник: ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ ЈВП, НОВИ САД БУЛЕВАР МИХАЈЛА ПУПИНА 25	Државна	III
	407 20 16	19 11 43					
Укупно:	426 31 59						

ОПШТИНА ВРШАЦ	ha a m ²
КО ВЕЛИКО СРЕДИШТЕ	408 88 60
КО МАЛО СРЕДИШТЕ	100 51 77
КО ВРШАЦ	426 31 59
Укупно:	935 71 96

X КАРТОГРАФСКИ ПРИКАЗ

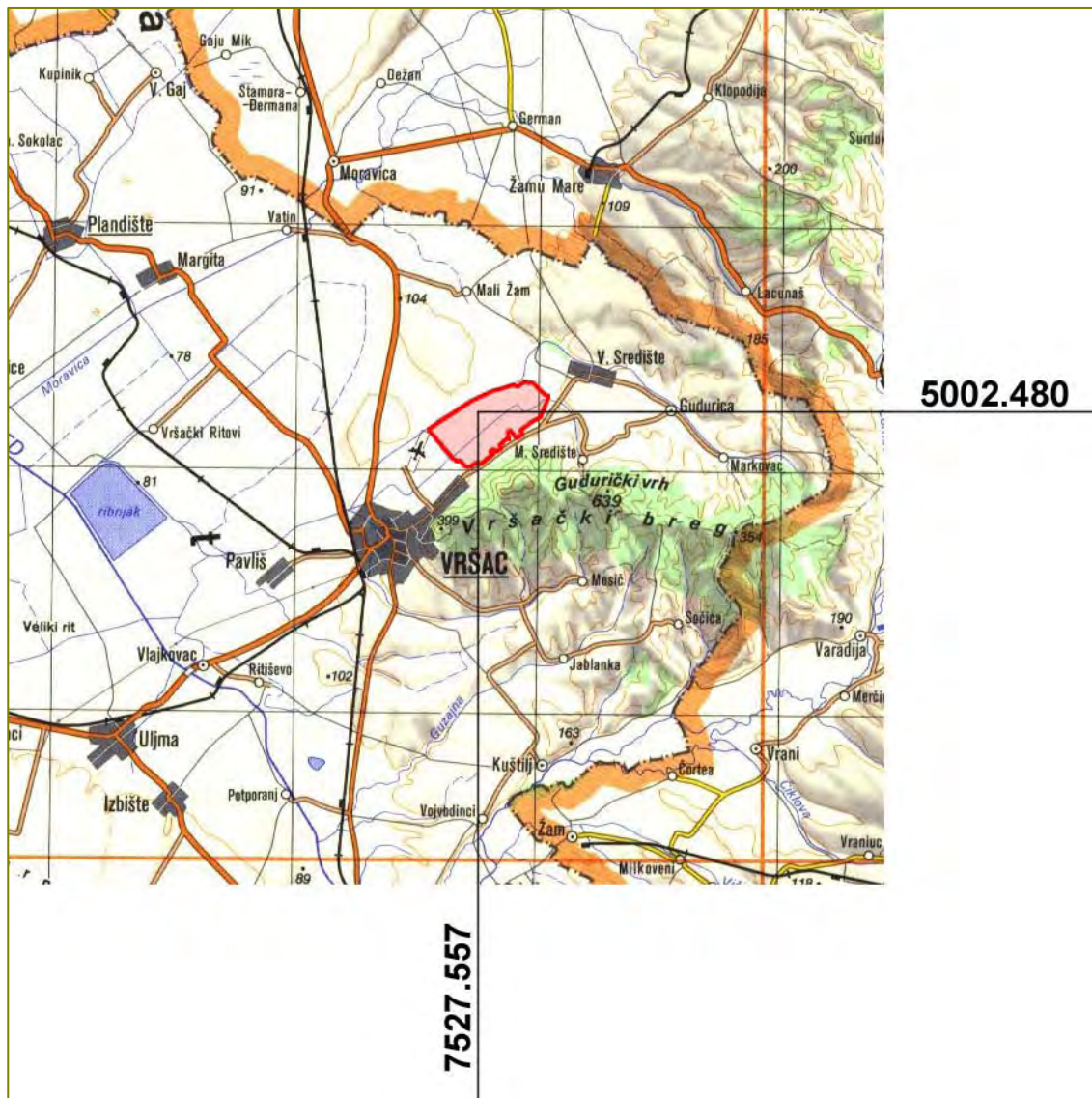
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ
ЗАШТИЋЕНО СТАНИШТЕ
"МАЛИ ВРШАЧКИ РИТ"

Размера: 1 : 300 000

Локација

Легенда

ЗАШТИЋЕНО СТАНИШТЕ
" МАЛИ ВРШАЧКИ РИТ "

ГЕОГРАФСКЕ КООРДИНАТЕ ЦЕНТРАЛНЕ ТАЧКЕ

45° 09' 59" N – 21° 21' 02" E по ГРИНИЧУ
5002.480 – 7527.557 по ГАУС-КРИГЕРУ

Надморска висина природног добра:
мин: 82,50 m n.v. макс: 88,60 m n.v.

⊕ Извор података: ПТК 300 000, Лист Вршац

ЗАШТИЋЕНО СТАНИШТЕ "МАЛИ ВРШАЧКИ РИТ"

ПРЕГЛЕДНА КАРТА СА ГРАНИЦОМ И РЕЖИМИМА ЗАШТИТЕ

1:25 000

Легенда:

- Граница заштите природног добра
- Режим II (другог) степена заштите
- Режим III (трећег) степена заштите

ИЗВОР ПОДАТАКА: Топографска карта
(ТК25 Вршац 381-4-1, 381-4-2)

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
НОВИ САД, 2012. год.

ЗАШТИЋЕНО СТАНИШТЕ "МАЛИ ВРШАЧКИ РИТ"

ПРЕГЛЕДНА КАРТА СА ГРАНИЦОМ И РЕЖИМИМА ЗАШТИТЕ

100m 0 500m 1km

Легенда:

- Граница Катастарске Општине
- Граница заштите природног добра
- ▨ Режим II (другог) степена заштите
- Режим III (трећег) степена заштите

ЦЕНТРАЛНА КООРДИНАТА

▲ 5002.480 7527.557
45°09'59"N 21°21'02"E

ИЗВОР ПОДАТАКА: Топографска карта
(ТК25 Вршац 381-4-1, 381-4-2)

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
НОВИ САД, 2012. год.

